دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

پوهنوال ډاکتر عبدالخالق رشید

(۱۹۹۵) –(۲۰۰۱) کلونه

نوی ډیلي

Ketabton.com

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

(۲۰۰۱.۱۹۹۵)کلونـه

لیکوال:

ع. رشید

نوی ډیلی

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: دلته خدایان خوشاله دي (ناول)

لیکـــوال: ع. رشید

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنگي څانگه

وېـبپـاڼـه: www.melitahrik.com

ډیزایـن: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۸۸ل کال، خوشال فرهنگي ټولنه

چـاپـکــال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۱۴)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خوږې لوړاکترې مرغلرې ته ،

چې په لیدو يې

زما سترې او سرګردانه روح د آرامۍ

فرښته په خپله غېږ کې نیسي....

رشید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) کال په پيل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهير کې به (شل عنوانونه) بېلابېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ کې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحريك په ياده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهير کې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينګ هوډ کړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملى کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير کې يې يو بل سره مرسته او ملګرتيا کړې او دا فرهنګي بهير يې بريالى کړى، د زړه له کومې مننه کوي او کور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

About the writer,

"Professor Abdul Khaliq Rashid was born in 1956 in Ghazni (Afghanistan). He had his early education in the historical city of Ghazni and left for Kabul for higher education in 1975. He obtained his Master's degree from the University of Kabul in 1979.

He has attended international seminars in Uzbekistan, Tajikistan, Turkmenistan, Pakistan and India. Professor Rashid is a prominent figure in the world of Pashto and Dari Studies. Presently he is a Visiting Professor in the Center of Persian and Central Asian Studies in Jawaharlal Nehru University, New Delhi wherein he has developed the Pashto Programme of study up to Advanced Diploma level. He is keen to promote Indo-Afghan relation in academic and cultural spheres.

He is deeply interested in Sanskrit studies. He has authored several books and research articles pertaining to Pashto and dari studies. His works

(c) ketabton.com: The Digital Library

include; Criticism in Pashto and Dari, Resistance Literature in Pashto, History of Pashto Criticism, and he has translated Megkhdutam and Vikram Urwasiya of Kalidas in to Pashto and Dari. He has penned four collections of short stories in Pashto. Professor Rashid has been awarded a Ph.D. degree by the Department of Persian Jamia Millia Islamia; New Delhi on his outstanding work: 'Iqbal's Contribution to Afghan Studies.' He is indeed a devoted scholar, amicable colleague and a loving teacher.”

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ډېره موده نه کېده چې هغې به ماته په ځېرځېرکتل اوکله هــم مــاهغې ته... مورې يوه اوبل ته سره کتل، هو ښه موکتل، ما ته که څه هــم ځــان پــه زړه ساده د روه افغان ښکاريده، خوبيا مې هم ورته کتل اوکتل... ترڅوچې له دغــو کتلو کتلوخبره دکتلو کيسه شوه اوورځې ورځې په همدغو کتوکې ســره لاړې اوراغلې...

داڅه هسې ساده غوندې کتل هم نه وو، دهغې په دغو ځېرځېرکتــوکې يوې اروا، يوې هيلې، يوې اندېښنې اوپه پای کې يوې درنې ويرې زما په بــاب ترخې پوښتنې په ننبه کړې وې، خوداچې ما سادګی کوله اوزما برخليک دبــې توپيرې منګولو ته ورلويدلی و، هغه ګردې پوښتنې همداسې پــه کتوکتــوکې لکه په ټال کې پيغلې يوې اوبلې خواته زنګيدې اورازنګيدې اوزما زړه ته يــې دمينې خوږې سندرې له ټالوسره يوځای کله په مانا اوکلــه هــم پــه بــې مانــا وييونوکې ويلې ...

نه پوهيږم چې څوومه مياشت به وه، څوومه ورځ بــه وه اوڅــووم ليــده کاته به وو، چې سل زړونه مې سره يوکړل اوپه وارخطا واړو مې په ريږديــدلي موسکا کې پوښتنه ترې وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستاښکلی نوم...؟

راته موسکۍ شوه، راته ويې خندل:

ــ ته، اوستاښکلی نوم...؟

زه يې نورهم وارخطا کـړم، دغړتارونــه مــې ســره لــه دې چــې ســره وريږديدل يوځه سره وهم ترنګيدل:

ــ زما... زما نوم... ښکلی نه دی...

دانوره هم راته موسکۍ شوه:

ــ چې نوم دښکلې نه دی، نوبيا دښکلې نوم پوښتنه څنګه کوې؟

په خواره ژبه مې ترخوله ورته راووتل:

- خيرکله کله له ناچارۍ داسې هم کيږي...

هغې چې زما داخبره واوريده،بيايې دکتو لاره بيله شوه اوشــونډې يــې لکه محاصره شوې کلا همداسې تړلې وې... استاد هلته له لرې راښــکاره شــو، مخ اوکاته يې له شرمه سره شول، اوزمونږ هغه دښکلي اوبدرنګ نوم کيسه پــه هغه ورځ همداسې ناسپړلې اوناويلې پاتې شوه.

نژدې يوه مياشت تيره شوې وه چې په يوه توده ورځ موبيا له يوه اوبلــه هماغه شان پوښتنې پيل کړې، داهغه شــپې ورځــې وې چــې پــه هغــو کــې هندکيونجونو د دپياولی دشپوورځوروژې نيولې وې. نن ددغــو ورځــو دريمــه روژه وه چې ماته رامخامخ شوه اوچې کله يې زه وليدم له لرې راتــه موســکۍ موسکۍ کيده... اوچې کله رانژدې شوه واردواره يې رانه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستا ښكلى نوم...؟

ما بياهم زړه ونه شوكړاى،يوازې له يوې لنډې موسكا سره مــې هماغــه ځواب وركړ:

ــ زما نوم... زما نوم ښكلى نه دى...

راته ويې خندل اويوځل بيايې دتوروجادوګروسترګو په نــازي كتــوكې ترهغوى يې چې څه ويل ورخمارخماركړم... خو شونډې يې سره وغوړيدې:

- ته خو يې ووايه...

ځوشيپې مې يې په كتوكتو كې ځان هلته اودلته ډوب ډوب كړخــو نــه شوه، كاته يې دومره راباندې درنه شول چې لكه دعصرظالم امريكايى واكمــن غوندې يې امركاوه چې بايد ويې وايم، ځكه مې له خولې ورته راووتل:

ــ ده و... دولت خان...

ــ څه شى؟

ما زرورته تكراركړ :

ــ دولت ... دولت خان...

ترخه ترخه يې راته وكتل، شونډې يې په غاښوكې راته وچې لمبې كړې داچې دزړه وې اوكه نه زه پرې پوه نه شوم خوپه زوره يې ترخوله راووته:

-پټان، پټان خو به نه وې؟

- هو، پټان يم، پټان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته يې لاهم له ترخې تومنې سره جوړه وو، بلې خبرې تــه يــې ځــان جوړاوه چې ما وارترې دمخه کړ اوورته ومې ويل:

ــ ما خودرته ووې چې زما نوم ښکلی نه دی...

خودې ته ، زه پوه شوم بياله ډيره قهره خنداورغله، راته موسکۍ شوه، فکرکوم چې زما ساده ګۍ ته به يې داځل په دومره زيات قهرکې خندا راغلــې وه، چې دوه ځلې يې په پرله پسې توګه له خولې راووتل:

- پټان، کابلې. پټان...

خپل کاته يې بيا له ما مرورکړل، ددې له پاره چې ددې اندېښنه پريــوه خوا کړم بيا مې زرخپله خبره تردې ړومبۍ کړه:

- اوس خو ته هم راته ووايه چې ستاښکلی نوم...؟

څو شيبې يې نورهم راته وکتل، بل ډول شوې وه، داسې چــې تابــه وې که يې زورراباندې رسيدای،ښايی يوسپک يا دروند ســوک خــويې پــه خولــه راکړی وای... په وروستې ځل يې په ځيرځيرراته وکتل،رانه روانه شوه، يــوازې لکه چې مهربانی يې کړې وي، سرېې راپورته کړاوخوله يې راباندې راخلاصــه کړه:

ــ زه تاته خپل نوم نه وايم... زه ستا له نامه ډاريږم... هوستا لــه نامــه... داسې لکه چې په پيل کې دټاګورپه کابلی والا کيسه کې وړوکې مينو له پټــان اوکابلی څخه ډاريږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای ودریدم، دهغې خبرې زما په زړه باندې درنه غدۍ راګـډه کړه، خوله مې پټه ونیوه، په ځیرځیرې راته وکتل رانــه روانــه شــوه، زه یــې دخدای راستی پرمیدان همداسې پریښودم، په فکرکې یې خپله تیره رایــاده کړه، هو، تیره، تیرې کیسې، فکرته مې راغله چې موږ خولکــه مغلــو، ترکــانو، ایرانیانو اونورو قومونوغوندې پردغوخلکو داسې تیاره هم نه وه راوستې...

اوکه دانه وي نوبیایې ولې زما له نامه سره لکه بریښنا چــې نیــولې وي دومره سخته ولړزیده... زه په همدغــه ســوچ کــې وم، چــې هغــه بیرتــه پــه خپلوملالو قدمو راغبرګه شوه، لکه چې پښــمانه شــوې وه، لــږ غونــدې راتــه موسکې هم وه چې ترخوله یې راووتل:

ــ زما نوم لکشمي دی، لکشمي...

ما له ډیرې اندیښنې ورته وخندل:

ــ اوه، څومره ښکلی نوم... لکشمي هغه چې ســړي تــه شــته اوعــزت وربښي...

ــ هو، هم هغه، خوزه ډیره غریبه یم. ځکه چې زه چاته لکه (هغه) څــه نه شم وربښلی...

داځل له همدغې خبرې سره لاړه اوبیاراغبرګه نه شوه... پــه وروســتي تګ کې یې یوازې داترخوله راووتل، چې زما مورنۍ اناژوندۍ ده، له هغې ســره ستاسې په باب ډیرې کیسې شته، هغه تاسې ډیرښه پیژنــي، لــه هغــې ســره ستاسې خورا زیاتې کیسې تراوسه هم ژوندۍ دي، خورا زیاتې... خورا ترخې...

اوخورا..

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲)

دیپاولی یادیوالي د هندوستان دخلکــو لــه ډیرولویوجشــنوڅخه دی. ددوی لپاره داخورا لویه خوشالي ده،ډیره لویه اودتوّلو خلکو... ځکــه هنــدوان وایــي چــې ددوی څښــتن رام پــه دغــه ورځ وکــولای شــول چــې لــه څوارلسوکالووروسته خپله ښکلې میرمن سیتا هغه چې راوڼ په مکراودرغلۍ سره تښتولې وه، دهغه له منګولوبیرته راخلاصه اوهغه(راوڼ) یــې لــه منځــه یووړ... کله چې رام ایودیاته رارسیږي، خلک یې مخې اوهرکلــي تــه وروځــي اودهغه دراتګ هرکلی د څراغونواولمبوپه لګولوسره کوي. ددغــه لــوی ویــاړ اوبري دغه لوی جشن ته هندوستانیان دڅراغونو جشن هم وایی او پــه پــرتم سره یې نمانځي،دکال ددغې نمانځنې په ترڅ کې ټــول خلــک تیــرې ترخــې اوغمونه هیروي اوله دغې خوښۍ څخه مخ په وړاندې د خنداوو اوخوشــالیوپه لورهرڅا او هرڅه ته ګوري...

دڅراغونودجشن رخصتۍ پای ته رسیدلې وې، زموږ درسونه پیل شوی وو، لکه چې په هغه ورځ زموږ ددرسونو دپیل لومړې ورځ وه، موږ له پرله پسې رخصتیو وروسته نن ښوونځي ته راغلي وو، زموږ دښوونځي پرشاوخوا دپــراخ ځنګل دشنې لمنې پیڅکه راغزیدلې ده. دلتــه ونــې کلــه هــم دمرغــانو لــه سندروخالي اوبې غمه نه وي... هغوی دلته درناوو په هــره شــیبه کــې خپلــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرې وایي، داسې چې تل سړي ته دخوږو هیلو په لورسندریزهوډ اویارانه په مینه مینه وریادوي...

زه له ښوونځی څخه راووتم، هلته مې دام ترونې لاندې ګام ونیو، چې دنجونو له ډلې څخه دلکشمی سترګې راباندې ولګیدې، نجونې یې پرخپل ځای پریښودې اومخامخ یې له سمې لارې پر یوه خوا په ګنوشنلیوکې لکه کورنۍ غرڅه زما پرلورځان راواچاوه. لا ماته رارسیدلې نه وه چې له لیرې راته په خنداوه، اونن زما لومړۍ ورځ وه چې ددې ترخو اوتودو کتو زما پرمات زړه باندې زلزله نه راګډوله. د ام ترونې لاندې دکیناستو لپاره ځای نه و، ځکه یې له رارسیدو سره سمه هیله وکړه چې باید هلته دهغې مخامخ ګلولې ترسیورى لاندې کینو. ورسره ومې منله ځکه مې ورته وویل:

ــ درځه... کیدای شي هغه ګلوله به موږ غواړي...

راته موسکانه شوه اوپه حیرانۍ سره راته وکتل اوراته ویې ویل:

ــ ته هم په دغو ټکوپوهیږې؟

ــ لږ لږ اوکله کله... هغه له هم له ناچارۍ...

ــ ولې له ناچارۍ؟

ــ یوازې دې دښکلا په خاطر...

دهغې ګلولې څنګ ته ورغلو، هلته کیناستو، لامې سم ورته کتلي نه ووچې له مایې پوښتنه وکړه:

ــ تا زموږ ددیپاولۍ دخراغونودجشن ننداره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ولې نه، زما له پاره په زړه پوره و خو...

ــ خو، مانا؟

ماته خنداراغله، زړه مې ونه شوکړای خوداچې دې ته زما خــو پوښــتنه پیداکړې وه، مانه شوای کولای چې خپله خبره په خپل زړه کې تم کړای شــم. ما خپله خبره کوله خو دې بیاهم خپل وار راباندې مخکې کړ:

ــ کومه خبره چې دې وروسته له زړه راوځي هغه له سره په زړه کې مــه ساته...

ــ ولې که یې وساتم نوڅه...؟

- څه خو نه کیږي، خوکله کله پــه زړه پیټــی کیــږي اوکلــه کلــه یــې سوځوي هم...

ــ یوازې په زړه؟

ــ هوپه زړه، ربښتیا ماته مې انا وویل چې تاسې ډیرلوی زړونــه لــرئ، ان وایی چې کله کله خو داسې کلک وي لکه دتاسې کلک کلک غرونه...

ماغوښتل څه خبره ورته وکړم، زه یې په خپله خبره کــې ســره تلــولی کړم. په خبره کې یې خبره راواچوله خوواریې راکړ چې خپله خبره باید ورتــه وکړم، په ځیرځیرمې ورته وکتل اوورته ومې ویل:

ــ رامداس جي، زموږ دلیلې ملازم پرون له چا سره خبره کولــه چــې دا رام ویده و چې له دومره اوږدې مودې(څوارلسوکالو) وروسته یې ســیتا دراوڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له منګولو راویوسته... هغه به څومره ځوریدلې وي اوپرهغې به څومره غمونــه تیرشوي وي او...

زما خبره لا پاې ته نه وه رسیدلې چې دې په کړیس کــړیس هغــې تــه دومره په زوره زوره وخنــدل چــې هلتــه وړانــدې یــې نجونواوهلکــانو هــم دخنداشورواورید څکه یې ترډیرو پورې زموږ پرخوا راکتل، دې له یــوې خــوا خندل اوله بلې خوایې دګلولې له سروګلوډکه څانګه په خپل کــیڼ لاس کــې نیولې وه، چې وروسته یې راوشکوله خپل مخ ته یې ونیــوه اوخپلــه خنــدایې پرې پر یوه خوا اوبله خوا غولوله، بیایې شونډې سره وښورولې اودرامداس جي دخبرې په لړکې یې وویل:

ــ هو، ډیره موده وروسته وه، که ته دهغه پرځاې واى څه دې کول؟

ما ځان آرام ونیو، خوداهم راته موسکۍ وه، دې بیــاهم لکــه چــې زمــا سادګې ته خندل، څکه یې له خندا خوله نه ورټولیده. لاهم راته موســکۍ وه، چې ما ځواب ورکړ:

ــ که زه دهغه پرځاې واى، ښایی چې ســیتا مــې هلتــه ډیــره نــه واى پریښې، اونه به دومره موده وربادنې تیره شوې واى...

- نوڅه دې کول؟

ــ زما پښتو خو امرکوي چې یامې زرتر زره راوڼ واژه اویامې ځان...

بیا په خپله اوچته خنداکې راته غرمه غرمه شوه، په خپلوتشــویې لاس نیولې وو اوراته شنه وه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ رښتیانې پټان همداسې وی، ته رښتیانی پټان یې... دولت خان...

کله چې هغې زما نوم ترخوله راویوست، هغې ته یوه بلــه خبــره ویــاده شوه،پرهغې له خندا راولویده اوپه جدی خبروشوه:

ــ ته پوهیږې چې په هندکې یوډیرلوی پښتون ننګیالې دولت خان هــم تیرشوی؟ دهندوستان په تاریخ کې دهغه نوم لکــه دســلطان بهلــول لــودي، سلطان سکندرلودي،شیرشاه اوسلیم شاه اواحمدشاه غوندې اوچت نوم دی...

ما ځان ورته ناګاره واچاوه، اوځواب مې ورکړ:

ــ نه پوهیږم، زه په دې باره کې معلومات نه لرم، که تاسې یې لری راتــه ویې وایاست...

ــ زه هم په دې باره کې ډیره نه پوهیږم، خو زما انې دهغه په بــاب تــل مورته کیسې کوي اوهغه تل وایی چې زه دهغه له نامه سره مینه لرم...

-هغه څه وایی؟

ــ هغه وایی چې: دولت خان په هندکې دداسې بریمن پټان نوم دی چې تل یې دتیري اوتجاوز په وړاندې توره کښلې وه، ډیرمهربانه اوپه انسان مــین پټان و. دخوارانو پرحق یې تیری نه کاوه، کونډې اویتیمان یې له تیریــو څخــه ساتل، پریوه خدای یې دزړه له کومی ایمان درلود، اوټول انســانان یــې دهغــه بندګان بلل، هغه نه دمذهب، نه دژبې اونه هم دتوراوسپین پــه نامــه دخــدای بندګان ځورول، اونه یې نوروته اجازه ورکوله چې هغوی یې وځــورووي. دهغــه لویی په دې کې وه چې هرځای به خلک له تیری اوظلم څخه په تنــګ شــول نوبیا به یې دده اولکې ته ځان رساوه اوهلته به په امن اوسوکالۍ کې اوسیدل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی دخپلې انا دغه درنې خبرې ماته پــه رښــتیاهم پــه هــم هغــه دروندوالی سره وکړې، په کوم چې هغې دې ته ویلی وې، کله یې چــې دهغــې خبرې پای ته ورسولې نوبیایې خپله خبره وکړه چې:

ــ زما هم لکه زما دانې په شان دولت خان اودهغه نوم خوښیږي...

زماتبرګي ته اوس لاستی پیداشو ځکه مې زر پوښتنه ترې وکړه:

ــ چې داسې وه نوبیا دولې په لومړی کتنه کې زما له نامه سره...

ــ ځکه چې موږ کله کله اوس په خپلوکتابوکې ډیرنورڅه هم لولو... لکه زورزیاتی، لوټماري، اونور...

خوهغې ته به یې انا تل ددولت خان په باره کې کیسې کولې اوهغــه بــه یې په درانه نوم یادوه، دې به داهم ویل چې:

ــ زما انی کله کله داهم وایي چې زموږ په اوسنیوکتابوکې کله کلــه بــل څه سری اوري داسې چې هغه پر موږ ښې نه لګیــږی، ځکــه نودغــه کتابونــه دزړونوخبرې نه وایی، زه مې دخپلې انې په خبروکې په یوه ټکی ښه پــوهیږم اوهغه داچې هغه تل موږته دخپل زړه خبره کوي، وګوره کلونه کلونــه مخکــې پردغه خاوره باندې یودولت خان تیره شوی، خو یوزړه، سل زړونــه او زرزړونــه تراوسه دهغه نوم په مینتوب سره یادوی اومینه ورسره لري...

نژدې لوړمازدیګرو چې زموږ دکیسوخبرې هم کرارکرار خپل پــای تــه ورنژدې کیدې، دهغې دزړه په ډیرو خبرو کې یوه داهم وه چې په هغه ورځ یې له خولې راووته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه پوهیږم هرڅل چې تاته ګورم، له یوې خـوامې پـه زړه کـې کلـه دکرکې یوه درنه څپه راوپړکیږي، خوله یوه ډیرلنډ مهاله وروسته مې بیـا پـه زړه باندې دمهربانې څپه لکه وږي پړانګ خوله رالګولي... کله کله خومې دیوه بې رحمه اوبې عاطفې انسان په توګه سترګوته راځې، خوله دې سره سره هـم زه فکرکوم چې زه ستاله دغو کړو وړو سره داسې آشنایم چـې فکرکـوم دازه خپله یم، زه تاپیژنم، ته مې لیدلې یې، اوداسې راته ښکاریږي چې ته زما یـې اویامې هم دروح اوهیلویولیونې څورونکی... کله کله بیادیوه بل احسـاس پـه ترڅ کې ستا یوه بله څیره وینم، داسې چې څه درسره لرم. یوه څه داسې، چې په هغه باندې زه اوته له یوه اوبل سره شریک یو... فکرکـوم چـې زمـا اوسـتا ترمنځ یوسیند،یوسمندر داسې هم شته چې زما او یاستا له سـاړه زړه څخـه راوځی اوله یوه درده وروسته یا زما اویاستا دزړه له تودو سـره ځـان یوکـوي اوبیا یاستا اویا زما پرخوا په ورو ورو اوپه مینه مینه بهیږي...

هو، داسې ښکاري لکه چې پر زړه مې اغزې یـې، داسـې چـې نـه دې ایستی شم اونه دچا ته وربښوولی...

ماښام و، رنګي رنګي ستوري، دآسمان پرسینه په یوه اوبلـه خـوا کـې راوختل، چې ما یې نرې پوړنی له غاړې پرسرراخور کـړ، ورتـه ومـې خنـدل اودزړه له کومې مې خپله وروستۍ تسلی ورکړه:

ته پوهیږې چې زما نې اودهغې پانو داکرکـې، ډارونـې، اوځـورونې لـه ډیروپخواڅخه ترمونږ پورې راوړې چې ترډیروپورې بـه لاوي، ژونـد دانسـان یارانه ده، داسې چې هغه له ځان سره هرڅه لري، اوله رنګارنګې سره یې خپله کیسه تریادونو اونسلونو پورې رسوي، انسان هم دوستي زیږولی شـي اوهـم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني، همداده چې دوستي يې هرڅوک اوهره وخت ستايي خو دښمني يـــې بياهغه شان بازارنه لري او دهغې بازارتل سوړوي... ژوند دکيسولړې اوغـــاړکې ده... دخوږو اوترخو، همداده چې پښتانه ددغې اوږدې يـــارانې پـــه تـــرخ کـــې خپلودوستانو ته يوازې يوه پايله اعلاموي اوهغه داچې: « په يارانه کې بنگـــړي ماتيږي ». هوبنگړي... !

سره موسکۍ شوه، قلم يې له خپل بکس څخه راويوست او زر زريې په خپله کتابچه کې زما دغه پښتووينه په ديونـــاگري (دډيـــوه پلـــوو) ليـــک کـــې وليکله:

په يارانه کې بنگړي ماتيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

لکشمی له رنګه غنم رنګه نجلۍ وه، توروېښه، تورې سترګې اوترټولــو مهمه خبره لوړ قد يې په ټول کالج کې بې ساری و. ما چې پــه لــومړي ځــل دا ولیده، فکرمې کاوه چې دابه دهندوستان دسبزانو په کلي کې نــه وي رالويــه شوې، دابه دکوم بل ملک وي، زما دوطــن بــه وي ... اودلتــه بــه درس وايــي اوماغوندې به په دې پراخه دنیاکې دخپل کلي کورمځکه ورته ســره تبــۍ وي اويابه نه وي... په دغه ملک کې به ژوند کوي... زما اوددې لومړنۍ پيژنــدګلوي هم په همدې پلمه وشوه، يوه ورځ يې دکالج ددهليز په هغه سر کې يوه ښکلې سندره پيل کړې وه، رښتیاهم چې هغې سندرې يــې پــه هغــه پــراخ اواوږده دهليز کې ښه انګازه کول، کله چې زه ورنيږدې شــوم لکــه ديــوه ښــه لاروي اوريدونکي په شان مې يوازې دومره په ناڅاپي توګه ترخوله ورته راووتل:

ــ وا وا څه ښکلې سندره اوڅومره ښکلې...

داهم راته موسکۍ شوه اوزما په ليدويې خپله خوږه سندره هم په ټپــه ودروله، له هغې ورځې وروسته به يې راته کتل اوله لرې لرې به راته موســکۍ وه.څوچې زموږ پيژندګلوي زموږ پــه کيســواوزموږ پــه ناستوپاســتو اونــازکو يادونوباندې ورو ورو وراوښته اوموږ نه پرې پوهيدو...

دوې درې ورځې زموږ په تيره کتنه نه وې تيرې چې بيايې يوه ورځ لــه کالج څخه راويستم، که ما هرڅومره ورته وويل چې زما درس لا نه دی خــلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی... زه باید ټولګي ته ولاړشم... خودې ترلاس ونیولم او همداسې راته ګده وه چـــــــــــــــــــــــــــــــې :

ژوند یوه یارانه دی، فکرمه پرې کوه، په یارانه کې خامخـا بنګــړی مــاتیږي... څوشیبې ګرځو یوه یوه پیاله دشدو چای څښو بیاد ستا هم الله مل شي او زمــا هم...

یوې اوبلې خواته وګرزیدو، دبنګړو دماتیدو اویارانې خبره یې لاهم لــه خولې نه لویده اودچا خبره خوله یې پرې خوږه وه. له چایخونې څخه مو تاوده چایونه راواخیستل اوترونولاندې ورته کیناستو...

له هغې ورځې چې اوس ما اودا له یوه اوبل سره په خبروشــوي وو، دې تل هڅه کوله دهغو شیانو په اړه پوښتنې وکړي چې هغه زما اویاهم ددې ځاني شیان وو او پرما یا دې یې اړه درلوده. هغه څه چې ما فکرکاوه په هغــه برخــه کې موږ له یوه اوبله ګرد سره بیل اولرې وو... نن یې هــم یــوه همداســې نــوې پوښتنه رابرسیره کړه:

ــ ته مسلمان یې؟

ماورته وخندل:

ــ ته نوله مانه داپوښتنه ولې کوې؟

ــ یوازې په دې خاطرچې پوره ډاډه شم...

ــ پوره ډاډه اوسه، چې دولت خان، دبلې عقیدې دپلوي نوم نه وي...

سر یې راته وښوراوه اوراته ځیرشوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ وايي چې تاسې دنورو مذهبوله پيروانوڅخه کرکه کوئ، وژنې يې او...

ــ څوک وايي؟

ــ زموږ تاريخ، دنورو باورنوپلويان، ستاسې دباور خلاف...

ــ که له تاڅخه پوښتنه وکړم چې ستا زما مذهب خوښيږي؟

څوشيبې سره په فکرکې شوه، بيايې له خولې راووتل:

ــ هرڅوک چې پيدادي خو خپل کار لره کنه...

ــ ولې؟

تورې په ښودرنې سترګې يې يوې اوبلې خواته سره وښورولې، زه پــوه شوم چې هغه نورڅه ماته نه وايي، خوزما له خولې کيــدای شــی لــه دردده بــه وه،راڅخه ووتل:

ــ زموږ په باره کې داټول څه هسې جوړې خبرې دي...موږ دمينـــې پــه خاطر، درښتينې مينې په خاطر، ديوې مينې په خــاطر ژونــدي يــو، اوهرڅــه موپرهغې پورې تړلي دي...

دې راته وخندل:

ــ هغه به کومه يوه مينه وي؟

ــ يوه مينه، يوه واکمني او يوازې يو...

له دغې خبرې وروسته يې په ځيرځيرراته وکتل، زما لاس يې په خپــل لاس کې ونيو، زما دلاس ګوتوته يې وکتل، يوه يوه يې ترخپلو خــوږو ســترګو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره کړه، هغو ته یې هم لکه چې ماته به یې په ځیرځیـــر کتـــل پـــه ځیرځیـــر وکتل، داسې چې تابه ویل اوس زماپرځای له هغو سره خبرې کـــوي، ښایســـته شیبه یې داکاروکړ، بیایې سترګې ما ته راپورته کړې اوویې ویل:

ـــ یوه مینه، د یوه واکمني او یوازې یو...

زما خبره لکه چې ښه پـــرې ولګیـــده کـــه ځنګـــه، دهنـــدوانودباورنواو خدایانوپه اړه یې وړې وړې خونرمې خبرې راپیل کړې، اوس مې مخې ته لکـــه دهندې ګروهی ښوونکې داسې ودریده، اوما یې دغه لاندې کـــوچنی لکچرتـــه دزړه له کومې غوږ ونیو:

زموږدخلکوباورداسې دی چې زموږ هیواد دیوه خدای اویـــوې هســـتې هیواد نه دی، خو دیوې (مینې) هیواد دی، ځکه زموږ خلک، زموږ شاعران تل داوایی چې زموږ هیواد دنیکمرغې اوخوشالۍ هیواد دی، زمـــوږ دغـــه پراخـــه ځمکه دتلپاتې خوښیومورده، دلته چې دخدایانو شمیر زیـــات دی دهغولامـــل دادی چې زموږ هند دخدایانو دمینی اوخوښی استوګنځی دی ځکـــه نودلتـــه خدایان خوشاله دي اوله دغې ښکلې ځمکې سره دزړه له کومې مینه لري...

هغې په رښتیاهم په دغه اړه دومره خبرې په خپل ذهن کـــې درلـــودې چې که چا ټولې اوریدلای دهغو له پاره دشپوشپو اړتیاوه... خوپه دغـــه شـــیبه کې ماځان دهغې په خبروکې ورواچاوه...

ـ ګوره اصله پوښتنه دې له یاده ووته...

ـ کومه پوښتنه؟

- تاوویل چې ګواکي موږ له نوروڅخه کرکه کوو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ډیره مننه... ښه شوه چې رایاده دې کړه، که نه له ماخپلــه خبــره کله کله په هوا کیږي... زه کیدای شي په دې نظرنه وم، خودنوروعقیدو پلویان په مسلمانانوپسې داډول خبرې کوي...

ورته موسکی شوم، پوه شوم لکه چې هغې فکروکړ چې ګــواکی ســمه خبره یې نه ده کړې خومازرخبره ورغبرګه کړه:

ــ اخ چې دځینوخلکو خبرو ته خومو غوږ نه نیولای...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې له مذهبوڅخه یوشمیر داورکمیسونه جوړکړي،

لومړی خودې ته زما خبره یوڅه بوږنونکې غوندې ښکاره شوه، خــوچې ورته ومې ویل چې موږ داشان خبرې نه منو، دا دروغ دي، په دې موږ تــل پــه دغه اړه داخبره کوو چې:

په سره سالوکې ګناه نشته ګناه جلکۍ کې ده چې ړنګه بنګه ځینه....

کله چې مادالنډۍ ورته وویله،مخکې تردې چې پرهغه فکروکړي بیا هم په قلم پسې تلولې شوه، قلم له ماسره په لاس کې تیارو، ورمې کړ، هغه لنــډۍ یې زرولیکله، څوڅوواري یې له ځان سره ولوسته اوپه خپله هندکۍ ژبــه کــې یې وژباړله:

په سره... سالو کې... د زړه له کومې یې دغه لنډۍ او دهغې انځور په زړه ولګید، خورا ورته خوشاله شوه داسې چې هغه زموږ بحث یې هم په کــې ډوب کړ... ځکه یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته خپه کیږه مه، اونه زه غواړم چې تا په دغو خبروبانــدې خواشــینی کړم. یوازنی خبره داده چې دغه ټکي که انسانان له یوه اوبله پټ نه کړي،یــوه اوبل ته یې ووایو، دوی یوبل ته ورنیږدې کیږي، هغه واټنونه چې انســانانو پــه خپله په خپلوکې رامنځ ته کړي، کولای شي هغه په جوړجاړي اوناسته پاســته سره له منځه هم یوسي... خبرې تل د فکرونو صیقل کوونکې دي، همدا خبرې دي چې فکرونو ته رڼايي ورکوي اوپه خپلې دغــې رڼــايي ســره یــې ترتیــارو ورهغې خواته پورې باسي...

زموږ دعاشقانه محفل خبــرې اوس دیــوې درنــې فلســفی لمنــې تــه ورغزیدلې وې، زه پوهیدم چې هغې ته یې لکه دتریاکی ناروغ په شان خونــد ورکاوه ځکه یې ددغو خبروپه تودوخه کې د زړه خبره له یــاده وتلــه، اومــا دا تسل ورکړ:

ــ نه نه، نه خپه کیږم، زما ذهن هم صیقل ته اړتیا لري، زمــا ذهــن هــم تیارو داسې راښکیل کړی چې زه هم ورته حیران یم... خوپام ته هــم پــه اوړو کې ویښته مه ګډوه او خپله روښانه خبره، دناخرګندو خبرو په ورا کې پــه زوم پسې مه لیږه...

لکه چې زما خبره یې یوڅه په غوږو درنه ولګیده ځکه یې په حیرانتیــا سره راته وکتل اوویې ویل:

ــ په خبروکې دخبرې مانا؟

ــ مانا داچې دوه کوه یوه اوره...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې خپلې نیمګړتیا ته پام شو ځکه یې زرلاس زما پراوړه کیښوداوسره موسکۍ شوه:

ــ ډیره ښښنه غواړم. بس داده خوله مې وتړله، زه تاته غوړیم... که مې نوره خبره ترخوله راووته ته کولای شې زما خوله راوګنډې...

مخکې تردې چې ماته دخبرو وار راکړي، له خپل بکس څخه یې دمتایي دوې ټوټې راویستې، یوه یې ماته ونیوه اوبله یې خپل خانته په خپل لاس کې، ماپوښتنه تزې وکړه چې داڅه شی دي؟ دې راته وویل چې متایی، ما دمتاتی نوم اوریدلی و، خو په مانایې نه پوهیدم چې خوړې ته وایی، زموږ په غزني کې به چې کله هندوانو متایی خوړه موږ ته یې خوند نه راکاوه، په دې چې موږ به فکرکاوه چې دابه څه شی وي، پاک به وي که ناپاک؟ خو اوس چې لکشمي مخکې راته کیښوده، که څه هم ماته دغزنی هندوان یاران رایادشوي وو خو چاره نه وه، له هغې مې واخیسته او خدای مې ورته یادکړاولکه چې دې لږ لږ خوړه ماهم ددې په شان دهغی په خوراک باندې نری نری پیل وکړ، هغه مې تردې دمخه وخوړه،که څه هم خوندوره وه، له ځان سره مې داسې چې ددې له پاره دپوښتنې ځای پیدانه شي په کرار وویل:

ــ باید که زهرهم وي ویې خورم ځکه چې یارد یار له پاره خوري...

راموسکۍ شوه، زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې هم پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ تاکله پخوا هم هندي متایی خوړلې وه؟

ــ هو، ولې نه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ چيرې اوکله؟

ـ تيره اوونې دحضرت بختيارکاکې په مزارکې يـوې زړې ښـځې راتـه ونيوه اوومې خوړه...

ـ بختيارکاکې څوک دی؟

ـ هغه دهند په لتو باندې داسلام يونوميالې صوفی تيرشوې...

ـ دهغه مزارچيرې دی.

ـ دقطب منار لويديځ ته په مهرولی کې...

ـ هو، ما هغه ليدلی خو په دغه نامه يې خلک نه يادوي...

ـ کوم بل نوم لري؟

ـ هو، دهغه مزار په مهرولي کې په صوفی سنت باندې نامتودی...

هغې په دغه اړه هم ښه معلومات راکړل، داچې ولې يې صـوفی ســنت بولی، دهغه يادونه يې هم راته وکړه، هغې ددغه لوی صوفی مزارځکه معلــوم و چې داهلته تل له خپلې انې سره دهغه مزارته تله اودلته يې دهغه په وړانــدې دالله دربارته دمراد لاسونه ډير پورته کړي وو، خوله دې سره يوه خبره تراوسه هم ورسره پوښتنه وه اوهغه داچې ددغه صوفی مزارته پــر مسلمانانوبرســيره هندوان، سکان اود نورو عقيدو پيروان هم راځی، ولې؟

ما ورته وخندل او ورته ومې ويل:

ـ ولې ته خپه کيږې چې که دنورو عقيدو پلويان هغه ته ارادت ولري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه نه، مقصد مې دا نه دی، یوازې دومره خبره ده چې مسلمانان داسې نه دي، هغوی دنورو مقدسو ځایونو ته دومره نه ځـــی، وګــوره ځــومره خلــک دصوفی سنت مزارته ځي اوراځي... ته کله دهندوانو کوم مندر ته تلی يې؟

ــ ته غواړې چې په دغه پلمه مې اوس مندرته هم بوځې؟

ــ نه نه، زه نه غواړم، زه یوازې غواړم پوه شم چې ته ځې اوکه نه؟

ــ زما له پاره هلته اودلته تګ زما دزړه خبره ده، زه که خپل جوما ت هم ځم، له خپل زړه سره ځم اوکه ستاسې مندرته مې هم څوک بوځی لــه خپــل زړه سره به ځم... له خپلې مینې سره به ځم، له خپلې یــوې اوتلپــاتی مینــې سره... زموږ پخوا نو موږ ته داخبرې ډيرې پخوا کړې چې:

زه خود زړه درد غواړمه په هریوه مذهب کې...

ــ داخبرې خو په کتابوکې دي، خو زه پوهیږم چې ته مندر ته دتلواجازه نه لرې...

ماورته وویل چې نه داسمه نه ده،یوه مینه هغه چې زه پرې بــاوري يــم داسې څه نه ده چې دهغې لپاره باید جومات اومندریوازنې ځای وي، ځکه چې هغه په دغو وړو ځایو کې نه ایساریږي... پرهغې باندې دهغې لیوال لکه پرشمه باندې پتنګان همداسې راچورلی... کله چې دیوې شمعی په رڼا باندې، هغه هم په تورتم کې دپتنګانو لیکې راماتې شی، څوک پوهیږې چې په هغوکې څــوک عیسویان، څوک هندوان اوڅوک مســلمانان دي؟... مینــه دزړه آوازده اودزړه سندره... که داسې نه وای موږ به کله هم دزړه خبرې دزړو په سندرو کــې نــه ویلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي فکرکاوه چې زه داټولې خبرې له ډېره قهره کوم، خو داسې نــه وه، لږسره جدی غوندې شوه، راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ په خبرو دې پوهیږم، خو پردې چې دزړه خبرې دزړه په سندرو... پــه دغه دې پوه نه شوم...

ــ خیرپه دې به هم پوه شې...

ــ څنګه؟

ــ که مورږ داسې وای لکه چې نور زمورږ په باره کې فکرکوې نو بیابه مــورږ دخپلو زړو په سندروکې دانه ویل:

یارمې هندو زه مسلمان یم دیارله پاره درمسال جارو کومــه...

کله یې زما له خوا داټیکې واوریده، دومره سره تلولۍ شوې وه، چې نــه پوهیده څه وکړی، په وارخطایی راته وویل:

ــ داجادوګرې سندرې تا دومره چیرې زده کړې... یوځل یې بیا ووایه...

- ښه خبره دوه ځلې څوک چا ته نه کوي...

ــ مهرباني وکړه، یوځل یې بیا تکرارکړه...

ــ یارمې هندو....

څوځوځلې یې لکه لیونې له ځان سره زمزمه کړه، هغه یې دومره خوښه شوې وه چې لکه دونې ځانګه دهغې له پاره همداســې زمـا ترســررا تاویــده اوتاویده، داسې چې له ډېرې مینې یې غوښتل زما سر پــه خپلــه غیــږه کــې ونیسې او... خو داکاربې ونه کړیوازې یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ته رښتیا دولت خان یې... تاسې چې څومره لوی زړونه لرئ، هغــومره له مینې اوعاطفی هم ډک دي، اوکه داسې نه وای دداسې سندرو ایجاد ګربه نه وای... زماانې ګرمه نه ده چې تل ستاسې دهمدغې لویی خبرې کوي...

ما که هرڅومره ورته وویل چې ستا انې ولې داشان خبرې کــوي، هغــې مې د ام دونې پاڼه سترګو ته وښوروله، ترلاس یې ونیولم اوله هغــه ځایــه یــې پورته کړم... لمرنوي د مازدیګر په ټنډه زیړي سلامونه کول، چې موږ دام دونې له سیوري راپورته شو، روان وو خودا تراوسه هم لــه ځــان ســره پــه زمزمــو وه،داسې چې سریې هم ورسره ښوراوه، د مات زړوقدمو په اهنګ کې یــې پــه نازک خوډیرخواږه هندکي غږکې درګرده له خولې راوتل:

یارمې هندو زه مسلمانه دیارلپاره درمسال جارو کومه....

یارمې هندو... یارمې هندو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴)

په هندوستان کې دکال ښکلې ورځې، دکال ښه موسم اودمیلو موســم له سپتمبرڅخه وروسته پیل کیږي، دغه شپې ورځې لکه زموږ په وطــن کــې دترخه ژمې له ښکیل څخه دوتلوشپې ورځې پسرلنی وي،دلته له ګرمیوڅخه دوتلودموسم شپې ورځې همدغه دي... په همدغو شــپوورځوکې هــم ګرمــي اوهم درانه برساتونه پای ته رسیږي... دډیلی په ښارکې هم دغه شپې ورځــې دمیلوورځې وي، په دغه ښارکې دمیلوترټولو ښــکلي ځایونــه، هغــه تــاریخی ځایونه دي چې هغه په هندکې دمسلمانو واکمنانانو له خواجوړشوي اودهغوی تلپاتې یادګارونه بلل کیږي... اوس ټول هندوستان یوه خــوا اودغــه تــاریخی اوهنري ارزښتونه بله خوا دي، که دهندپراخې خاورې دغه هنري یادګارونه په خپله ټنډه نه درلودای، ښایی چې هندوستان به کله دهند اونړې دسیلانیانو له پاره دپاملرنې وړسیمه نه وه، که تاج محل غوندې دمینې یادګاردغه هیواد نــه درلودای، چابه ددغو درنو درنوبرساتوپه لور له لرې لرې هیوادوڅخه پردغه لور رامخه کوله، هندوستان داسلامي دورې پردغو هنــري وړتیــاوو تراوســه هــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوچت دی، اوددغه پراخ هیواد ښکلادمسلمانانوپه لویی کې لکه لـه لمرســره مینه هرچاته څرګنده ده...

له اوږدې مودې راپدې خوا لکشمی غوښتل چې ما دډیلی پـه تـاریخی ځایونوباندې وګرزوي، خو دایوه، دوې اوونی کیدې چې ویل یې زموږ ټولګیوال ټول غواړي، په ګډه دډیلي پر تاریخی ځایونو باندې راوګرځـي، کـه څـه هـم ماورته وویل چې ما ددغو تاریخی ځایویوزیات شمیرتراوسه لیدلي دي، خودې بیاهم ټینګاروکړ چې ددې له ټولګیوالو سره په دغه سفرولاړشـم. دیکشـنې ورځ وه چې موږ اته نهه کسه یوځای په دغه نیت له کالج څخه وخوځیدو، موږ په هغه ورځ خورا ډیرځایونه ولیدل، قطب مینارته هم لاړو، دهغه ددنګې لویی په لمنه کې موږ اوټول سیلانیان لکه میږتانه یوې اوبلی خواته سره خواره واره شوو، لکشمی له ماسره وه، هغې ددغه پرتم لوړتیا ته وکتل، کلـه چـې هغـې دمازدیګرلمرته مخامخ ددغه سترمنارلویی او لوړتیاتـه کتـل، خـورا ښـکلې ښکاریده، هغه سره له دې چې دا دهغې لویی په پرتم کې ډوبه وه، ما په دغـه شیبه کې خدای شته دهغې دنندارې پرتم ته کتل، دهغې اوچتو کتـو دهغـې دمخې خوا پیکی هم شاته ور واړاوه، داسې چې که هرچا په هغه شیبه کې هغه لیده، دهغه خورې زلفی یې لیدې نوله شکه پرته یې دمجنون ولې ښکلې ونـه اودهغې دنګتیا سترګوته دریده، ماته په همدغه مهال کې هغه ښـکلی پښـتو شعررایادشو چې :

(ته چې په بام باندې ولاړه وې تا چا ته کتل

خلک زما په ننداره وو چې ما تاته کتل...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ترډېرو پورې دهغه مینارلویۍ اولوړتیاته وکتل اووکتل، کلــه چــې دهغه له کتووزګاره شوه، ماته یې وکتل، سترګې یې له اوښکو نه پوهیږم چــې ولې راډکې شوې، غبرګې غبرګې اوښکې یې لکه دبرساتي باران څاڅکي مړې مړې توې کړې، په داسې حال کې چې زما پراوړه یې خپــل لاس نیــولې و، پــه ژړغونی اکریې راته وویل:

ـ ما دلومړي ځل له پاره دغه لویی د دغه لوی اوګڼ ډیلی په زړه کې نن ولیده...

ددې دغې خبرې ما ته هم پوښتنه را پیداکړه، خو وروسته راته څرګنده شوه چې هغه په خپل دوه وشت کلن ژوندکې دالومړی ځل و چې دلته راغلــې وه، دایوازې لکشمی نه وه، زموږ په ډله کــې چــې دډیلــی ښــار اوســیدونکی مسلمان هم وو، هغوی هم تراوسه نه قطب منارلیدلی و اونــه پوهیــدل چــې داکله اوچا جوړکړی دی. بشیراحمدخان زموږ په ډله کې یوبل کاکــه ځــوان و، کله چې ما له هغه څخه ددغه لوی مینار دجوړیدوپه اړه پوښــتنه وکــړه هغــه خپل ټول معلوما ت په دغه جمله کې خلاصه کړل: (ماته مې مشرچاچا ویلــی چې داد انګریزانو په دوران کې یوه مسلمان جوړکړی دی...)

لکشمی په دغه شیبه کې بدله شوې وه، له هغې سره اوس یوبــل شــان احساس مل شوی و، هو، یوبل شان داسې چې سړی پرې پوهیــده ددې دغــه دروند احساس له یوه درانه افسوس اوارمانجن دریغ سره ملګری دی، داســې احساس چې زه هم نه پرې پوهیدم... په دې چې هغې په خپل هغــه احســاس باندې خپله خوله پټه نیولې وه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماسره دمنار په شمالی لور روانه شوه،هلته دډيلي ديوه لوی واکمن التمش قبرو، کله چې ما دالتمش وران شوی قبرته لاسونه پورته کړل، دې هم دواړه لاسونه لکه زما په شان پورته ونيول، ما خپله دعا وويله، خوددې لاسونه لاهم داسې په هواکې پاتې وو، راته موسکۍ سوه، اوهيله يې راڅخه وکړه، کوم څه چې ما په دعاکې وويل هغه دې ته هم ووايم: زماله پاره دهغې دغه شيبه په ځانګړې توګه خورا مهمه وه، هغه شيبه، هغه انځور: ښکلې دنګه ونه، ژړغونې تورې سترګې، اوچته پزه، ښکلی غاښ، هماغه شان لکه چې دپښتونوميالی شاعرحميد ماشوخيل کله چيرې له چا سره ليدلی وو، اودا اوس يې دالله دربارته دواړه لاس نيولي دريدل، ما ته دغه انځور يوبل شان انځور راکړ، هيڅ مې ورته ونه ويل، يوازې مې ورته کتل چې دې بيا راته وويل:

زريوڅه راته ووايه، لاسونه مې ښوری، سترې شومه...

مابياهم له يوڅه کتو وروسته ورته وويل چې له پاک خدايه دډيلي دغه سترټولواکمن ته دښښې غوښته وکړه اووايه چې ددغه لوی پاچا ځای دې جنت وی... هغې په خپله نازکه ويناکې دهغه لوی پاچا لپاره همدغه دعا وکړه...

ــ ای لويه اوښتونکيه څښتنه....

څوشيبې يې دهغه ستروواکمن قبرته په ځيرځيروکتل، هغه دزما نې ديوه لوی واکمن مزار و، خوهلته اوس کراره کراري وه، هلته اوس له موږ دواړو پرته نورڅوک نه وو، اوهلته نن هيچا هم چا ته نه ويل چې دلته اجازه نشته... دلته مه ګرځې... چې دادهندوستان دسترټولواکمن قبردی...اودلته دهغه لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن په دربارکې اوس له مجنونوملنگانو پرته دبل چا ځايکــه نــه وه، اوهغــه اوس دلته له ځان سره نه زور درلود اونه هم زر... لکشمی ته ددغه لوی پاچا په باب دخپلې انی هغه خبره وریاده شوه چې دې ته یې کړې وه:

(داهغه لوی واکمن دی چې دده په زمانه کې به دډیلی ښارته پرتــه لــه اجازې په هواهم څوک نه شول نه راننوتلای...) خواوس دومره يوازې دی چــې زاړه قبرته يې زموږ ژړا راځی اوموږ يوازني څوک يو چې دعا ورته کوو...

زما هم زړه اوس دغې سرې فضاته راتنگ شوی و، ځکه مې لکشمی ته وويل:

ـ ما مې له موره داخبره اوريدلې وه چې په دنياکې له يوه خدايــه پرتــه نورڅوک لوی نشته، لويی يوازې له هغه سره وړده، دانورې لويی دڅوورځودي، وگوره دادنړې دوخت لوی پاچا و، خو نن يی هغه خواخوږي،لويي او هغه پــرتم چيرې دی چې دغه نړيدلې گومبزه يــې ورجــوړه کــړي... ټــول کــال دهنــد برساتونه وربانديې اوری، له يوه خدايه پرته يې نورڅوک نه غږ اوری اونــه يــی هم څه پروا لري... هرانسان بايد هروخت له ځان سره په دې بــاوری وي چــې يوه ورځ داسې وربانديې راتلونکې ده چې يوڅوک ورته ويلای شي:

يووخت پاچا وم اوس ملنگ ددنياشومه...

موږ دواړه دهغه مزار له څنگه راپه دې خوا شو، روان وو، چــې پــه زړه کې يی يوه بله ورتيره شوه او له مايی پرته له مقدمې پوښتنه وکړه چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دولته... راته ویلای شې چې کله سړی مړشی سوځیدل یی ښــه دی که ښخول؟

ددې دغې پوښتنې یوپه یو له اوریدنګ سره سم حیران کړم،نه پوهیدم چې څه ورته ووایم،په دې چې دانوپه خپله څه ساده پوښتنه نه وه اونه هم ده خو زرخدای راجوړوله اوترخوله مې ورته راووتل:

ـ تاسې ته سوځیدل اومور ته ښخیدل ښه دي... تاسې ته دامنظــوردی اومور ته هغه...

ما نورڅه دې ته نه شوای ویلای، په دې چې زه تردې زیات په دغــه اړه نه ږغیدای شوم اونه مې نورڅه ذهن ته راتلل، خودې بیاهم له ماهیله لرله چې زه باید یوڅه ورته ووایم، دې غوښتل زماله خولې دا واورې چــې داغــوره دی اویاهغه... خوماهمداورته ویل چې ستاسې یې هغه اوزمور یې دغه...

خو ددې زړه لاهم له ما څه غوښتل، هغه چې دم ګړې له ماسره نــه وو، زه په همدغه سوچ کې وم، چې ددې له خولې په موسکا موسکا کې راووتل:

ـ نه سول ښه وي...

په دې خاطر چې ددې دلیل مې اوریدلی وي، غوږ مې ورته ونیــو، خــو داسې څه چې زماترهغه دې ښه وي له دې وانه وریدل، هغې همداویل چې کله انسان له ژوند سره خدای پامانی وکړي هغه له (اپروالا) ســره یوځــای کیــږي، چې وروستی سرمنزل هماغه دی...

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوڅه نورې هم یې راته وویلې، خو زما له پاره بیاهم ډېرڅه نوي په کــې نه وو، راته موسکۍ شوه اوپوښتنه یې رانه وکړه چې ته ولې په دغه برخه کــې څه نه راته وایې، تا خوتل زما یوه خبره هم بې له ځوابــه نـــه ده پرېښـــې، اوس ځنګه چوپ شوې، زه پوهېږم چې ته له سوځېدو څخه ډارېږې، وګـــوره زمـــوږ هندوان څومره مېړني، څومره زغمونکي دي چې اورترورو‌ستې لمبې پورې هم په خپلوهډوباندې اخلي اوتروروستۍ لمبې پورې یې له مینـــې ســـره یوځـــای زغمي...

پرې یې نه ښودم، څومره مې چې ځان یوې اوبلې خواته ناګـــارکړ، ونـــه شوه، هغې په دغه اړه له ما هم یوڅه ویل غوښتل ځکه مې زړه نازړه ترخولـــه ورته ووتل:

ــ زما لپاره نه سوځېدل مهم دي، اونه هم ښخول، کاشکې دایـــوهم نـــه وای، دادواړه ښه نه دي، دواړه هغه څه دي چې انسان له خورا ناکامۍ هغو تـــه ځان سپاري،که رښتیا مې پوښتې زما دادواړه له همدې امله نـــه خوښـــېږي او دواړو ته په ښه سترګه نه ګورم... هو، زما نه داخوښېږي اونه هم هغه...

دواړه انسان اوژوند دابد له پاره د ورکې اوپای پرسرمنزل باندې سپاري، داسې چې بیایې کله هم پردغه خوا نه راپرېږدی او نه یې په زړونو کې دومـــره رحم شته چې دیوه درنګ له پاره اجازه ورکـــړي چـــې هســـې یوځـــل خپلـــې سترګې شاته ور واړوې... دوې زموږ دزمانې تراټوم لرونکوواکمنانـــانوهم ظـــالم اوبې رحمه دي...

په دوې کې ښه نشته،دواړه بد دي دواړه، که ستاسې دی اوکـــه زمـــوږ... دوی دواړو ته دنیمې لارې ناځوان ملګري ویلای شو ځکه چـــې دوی لـــه مـــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زموږ دخوشالۍ په پای کې ډېره سخته ناځوانی کــوي... زه خــو لــه دغــو دواړو سره مینه نه لرم... ستاېې خوښه...

په فکر کې راته ډوبه وه...نه پوهېږم چې په زړه کې به يې څه ورتيريدل، مخکې تردې چې له ملګرو سره يوځای شو اوچالان موټرته ورپورته شوو زمـا داخبره يې ومنله اوراته ويې ويل:

ــ ته رښتيا وايې، څوک اوڅه شی چې له اذله مخکې ژوند په ورکه اونابودۍ سپاری، هغوی تل بد وي، هغوی ښه نه لري اونه په ښو يادېږي ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۵)

زما اولکشمی ناسته پاسته ورو ورو یوه پرله پسې سلســـله شـــوه، یـــوه غمیزه شوه، موږ دکالج په شاوخواکې له یوه بل سره لیده کاته درلودل.له هغې سره زما ناسته پاسته هم د ځان ساتي پرپوله باندې روانه وه، په دې چـــې کـــه رښتیا ووایم، ددې نوروتودو خبرو خو زه چندانی زمری نه وم، هغه هم په دغه حال اوله داسې چا سره چې ژوند يې لکه آینه په تودو اوسړو دواړو کـــې راتـــه خولې خولې کیده. خودهغې دغه حالت هم نه شوای کولای چې زما داحساس لیونتیا راوپاروي، ځکه مې دځان له پاره امن اوخوندیتوب په دوراندیشی کـــې لیده. ما دهغې داحساس لمبې نه احساسولې، په دې چې تراوسه پورې دهغې دژوند سکې ماته يوازې خپله یوه خوا راښوده. دهغې په کړو وړوکې، دهغې په ښکلاکې شهوانی اوشیطانی تلوسې زما فکراو احساس نه بدرگه کاوه، ان چـــې دهغې په تودو تودو تلوسو کې زما احساس سړیده خولاتودیده نه...

په هندوستان کې هم لکه دلویدیز غوندې دجمعی ورځ رخصتی نه وي، ښوونځی اوپوهنتونونه خپل کارلکه دنورو ورځوپه شان په عادی توگه ترســـره کوي، همداسې دمني دجمعی یوه ورځ وه، سخت شمال لگیده چې مـــوږ دواړه دیوه کتابتون په زړه ورننوتو، په لومړي پوړ کې مو څـــه دویلـــو لـــه پـــاره ونـــه موندل، همداوه چې مخامخ پنځم که شپږم منـــزل پـــه بریښـــنایی زینـــه کـــې ورپورته شو، په بریښنایی زینه کې مخامخ لویه هنداره وه، موږ دواړه هغې تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ ودریدو، خو داسې ښکاریده چې هغې هنداري هم زماشـډلې اوزيـږې ځوانۍ ته دلکشمی د پی مخې اوښايسته ځوانې په پرتله هرکلـی نـه وایـه... دزینې داشارې تنې دپنځو پرتوري باندې ودریده... مورې ترې راووتـو، مخـامخ دلوستنې دالان ته ورغلو اوهلته پریوه میزباندې یـوه اوبـل تـه مخـامخ آرام کیناستو...

شمال يې ويښته داسې ګډوډ کړي وو، چې هرچا فکرکاوه، همـدا اوس ځوشیبومخکې دچا دمینې لاس دهغې د زلفوله تـاو راتاوځخـه را وتلـي دي، ډیلی په کال کې یوموسم همداسې لري چې په جنکیوباندې سړی ګمانی کوي اوډول ډول پوښتنې دسړي ذهن ته ورولي... خو ښه والی په دې کې دی، چـې دلته ځوک ځوک نه پوښتي، دلته لکه زمونږ په ملک کې ځوک په چا پسې پلته اوځراغ نه وي، دلته ژوند په رښتیاهم لکه جمنا غوندې ټول عمر په پټه خولـه روان دی، اوهرڅه يې يوازې په زړه تيريږي، دلته ژوند له چغوسره ملګری نـه دی، بلکی دلته ژوند له خوند اودرد سره درازونو سندرې وايی اوځان داورپـه لمبوکې دمرګ تردمه ځایه رسوي، هلته له سندرو لویږي... خوانګازې یی زربیا نه آرامیږي...

لکشمي ته په داسې حال کې چې په خپلونازکو ګوتويی دمجلـې پـاڼې اړولې رااړولې وریاده شوه:

ـ هو، رښتیادانی کره مې له مورسره تللې وم، هغـې راتـه وویـل چـې دولت خان ته مې سلام وایه...

ماورته وخندل،په زړه کې راتیره شوه، نه لیدلي، نه کتلي، سلامونه تللی رغلي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ډېره مننه، دهغې یې له سلام سره څه دي، ولې یې نمستی نه ویل؟

ــ تاسې سلام وایاست، موږ نمستې، هماغه یې وایه...

ــ مننه، زما سلام نمستی دواړه ورته وایه... یوه ورځ بــه یــې لیــدو تــه ورځم... اوځان به ورښیم...

ــ هو،هغې هم وویل چې یوه ورځ یې راوله...

په لکشمي هغه په رښتیاهم ډېره ګرانه وه ددې په وینا هغه ددې هرڅه وه له هغې سره به تل کیناسته اوپاڅیده، ځکه هغې به تل ویل چې دا له هغــې څخه تل دپخوا په اړه پوښتنې کوي اوهغــه یــې هــم ورتــه وایــی... یــوه لــه هغوتیرویې په دغه ورځ ماته هم وکړه:

ــ زه هغه تل ګروم، دپخوانو زمانو پوښتنې ترې کوم، دپخوانو په خــاطر له هغې سره مینه لرم، داچې پرما تیریادونه ښه لګیږي دهغې لیدو تــه ورځــم اوپه شپوشپویې اوږدو اوږدو خبروته غوږ نیسم اویایې ترې لیکم...

زما له پاره هم ددې داخبردپاملرنې وړوه ځکه مې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په لیک لوست پوهیږي؟

زما دغې پوښتنې دهغې حیرانتیا راوپاروله ځکه یــې پــه جــدي توګــه ځواب راکړ:

ــ هو، هغې ډېرڅه ویلي، هغې کمبریج هم پــاس کــړی، ډېرڅــه یــې لیکلي دي اوهغه په ډېرو خبرو باندې ترډېرخلکو ښه پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې دغې خبرې زما غوږونه راوکړنګول، په دې چې تردغې شیبې پورې ما فکرکاوه چې دهغې انې به هم لکه زما دانې غونډې په پټوسترګو دپخوانو کیسې په تورو شپوکې کوي... خو اوس دهغې په اړه زما نظرګردسره بدل شوی و. داچې لکشمي به په هره اوونۍ کې هغې ته ورتله له هغې به یې یوه نوې خبره زموږ په باره کې اویاهم زما په باره کې راوړه، ځکه مې نن هم دنوې خبرې یاددې اوونې دخبرې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په دغه اوونۍ کې یې هم څه نوې خبره درته وکړه؟

هغې وویل:

ــ له هغې څخه زما پوښتنې اوس تل ستاسې په باب وي، له هغې سره تراوسه زما ددولت خان کیسه پای ته نه ده رسیدلې، دهغې دولت خوښیږي، دهغه په اړه کیسې کوي، په دې چې ددې انا وایي هغه ددې دانا هم خوښیده، زما دانۍ انا هرڅه دهغه په باب اوریدلي وو، خو ددې هغه ټولې اوریدنې دکتابوخبرې دي... هو، دهغې ددولت کیسې خوښیږي، له هغو سره یې سروکاردی، خو زما له دولت خان سره ناسته پاسته ده، هغه ددولت خان کیسې ماته وایي اوزه هغه بیا خپل دولت خان ته وایم... مانا داچې له دولت خانه تردولت خان پورې...

ما ته یې پوښتنه راپیداکړه چې پوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ستا دولت خان؟

دې زر راته وویل:

ــ خبرې ته کونج مه ورکوه، زما دوست دولت خان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ویل چې دولت خان لوی اوبریمن جنرال و، خو دریغـه چـې یـوه خورا لویه غلطی ترې وشوه...

ــ هغه څه وه؟

ــ هغه داچې که ده خپله په بابرپسې کابل ته استازي نـه وای اسـتولي اودهغه پرځای یې ابراهیم لودي خپل تیروتنـو تـه ځیرکـړی وای، نوبیـا بـه هندوستان دپردیومنګولو ته نه لویده، دولت هغه له کابله هند ته راروان کـړ، غوښتل یی چې پر خپل لاس یې دډیلي پرتخت کینوي، داچې دې په لاره کې ناروغه شو، اویاهم ناروغه کړشو، ترډیلی پورې راونه رسید، بابرچې دده په پله ډیلی ته راوخوځید هغه دده له برکته دډیلي واکمن شو...

لکشمی لا داغم لړلې کیسه کوله، لایې پاې ته نه وه رسولې، زما زړه یې راتنګ کړ، په دې چې داډول خبرې زما لپاره چې له دغـو کـړو وړو وروسـته هندوستان ته راغلی وم یوڅه دردونکې په دې وې چې که څه هم هغه زما لـه راتګه خورا پخوا تیرې وې، خو زما لپاره داسې وې لکه چې همداڅه موده پخوا په دغه مځکه باندې تیرې شوې وي ځکه مې دخبرولړې ورغوڅه کړه:

ــ جالبه او دردونکې....

زه همداسې دڅو شیبوله پاره دفکرځولې شوم، لکشمي لکه چې زما په دغه اکرباندې پوه شوه، لاس یې دمیزپرسر زما لورته راوغـزاوه، داسـې چـې غوښتل یې څه راته ووایي، لایې موسکا په څیره اوشونډو کـې غـوټۍ غـوټۍ کیده، چې ترخوله یې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ فکرکوم ډېرخپه شوې، خپه کیږه مه، له دغې کیسې په سوونوکلونوتیردي، دا اوس دتیرو او نژدې له یاده وتلو یارانو یوه یارانه وه، هو، یارانه...چې هغه مهال تیره شوې هغه ستاخبره په هماغه مهال په کې دمینې بنګړي مات شوي دي...

ما په مینه مینه ورته وکتل،دې هم داسې راته کتل چې په خپلو تورسترګو کتوکې یې له مانه زما مینه ناک کاته په موسکا موسکا سره ولوټل، اوس یې زما پرځای هم خپلولاسوته کتل، چې ماځواب ورکړ:

ـ چې خپه شم څه به وکړم... خوستا انابايد زر وګورم... هغې نورهم څه نوي درته وويل؟

ـ ښښنه غواړم. ما غوښتل چې هغه بله خبره هم درته وکړم، خو ته دومره زر ځوابي شې چې له ماڅخه اصلي خبره په بله لاړه شي...

ـ مامې لاس دهغې پر لاس کیښود اوورته ومې ویل:

ـ ډیره ښښنه غواړم، ما فکروکړ چې ستاخبره پای ته ورسیده...

هغه بیاراته په خندا شوه:

ـ زه پوه شوم چې پرتا باندې د دولت خان دتاریخی تیروتنې خبره ښه ونه لګیده، خوزما دانا دابله ترهغې هم درنه وه لکه چې ماته یې کوله:

ـ پټانان دتاریخ په اوږدوکې داسې قام و او دی چې لویی واکمنې ړنګولای شي، دوې ډېرملکونه اوډېرې واکمنې له نورو نیولې، خو ترډېرویې ساتلې نه دي، ځکه چې دوی لکه څنګه چې زر اتفاق کوي، همداسې زر بې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاقه کیږي هم، هغې وویل چې کله دوې خپلې دغې بدمرغۍ تـه دحـل لاره پیداکړي، تردوې به هوښیار اومهذب ولس په نړۍ کې بل نه وي...

رښتیا رښتیا، دروغ، دروغ نورنو ما دپورتنۍ خبرې په وړاندې ددلیل په نامه څه له ځان سره نه درلودل، دې چې څومره دغه رښتینې فلســفه مـا تــه غږوله زه یې په فکرکې ډوبلوم، یوازې دهغې تورو سترګو ته مې کتل، خــولې مې نورکار نه کاوه ښایي که زما پرځای بل څوک هم وای،همدغه اکربه یې مــل وای اوهمداسې حالت به خامخا وردغاړې کیده... دهغې نازکو شونډو ته مې په ځیرځیر یوازې کتل،اوپه فکرکې راتیره شوه نه چې په دغو درنو خبرو دهغــې ژبه اوشونډې نه وي زخمي شوې... دهغې دنګې غاړې ته مې وکتل چې نــورې هم ډاډول درنې اوزیږې خبرې په کې شته که پای ته ورسیدې....

هغه زما پر دغه حالت باندې پوه شــوه، چــې زه رښــتیاهم ددې خبــرو یوڅه سوچي غوندې کړم... له ځایه اوچته پورته شوه، داوږده دهلیز لــه هغــه سره یې په څو شیپوکې دشدوچای دوې تودې پیالی په لاس کې رانیــولې وې، یوه یې زما مخې ته کیښوده اوبله یې خپلې...

ــ وڅښه هوا سړه ده، تود تود یې وڅښه...

ــ مننه، هو داچای به زما سړه اروا یوڅه راتوده کړي...

ــ ستا سړه اروا؟

په همدغه خبره بې دزړه له کومې هیله راڅخه وکړه چــې نورنــو ددې خبرو بنه په بله خوا کړي، خپل لاس یې زما پرلاس باندې کیښود، دهغې لاس تود و، داسې چې کله یې زما پرلاس باندې کیښود، ما ته یې هم تودوالي خوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړ... لکه چې داهم زما پردغه احساس باندې پوه شوه، زما لاس يې په خپــل لاس کې کلک ونيو، راته ويې کتل وشرميده... پرتورو سترګويې د ختلــو بڼــو دروند والی ما له ورايه ليده، داسې چې په خورا سختۍ سره يې پورته اوکښته کولې... ځکه يې دخپل زړه په ټوله تودوخه کې راته وويل:

ــ تا کله دبرسات په شپوکې دجمنااوياد‌افغانستان دکوم سيند په آرامه غيږکې دسپوږمۍ ننداره کړې؟

ــ نه، ما يوازې داوړي په زړه کې دهغو دزړونو فرياد اوريدلی دي...

ــ هو، جمنا زما په همدغه آرام خوتاوده احساس باندې خوښــيږي... آه، زما... آه...

لايې هم زما سوړ لاس په خپل تاوده نازک لاس کې تود تود کيده چــې هيله يې راڅخه وکړه:

ــ داسې يوه ښکلې لنډۍ دې په ياد ده چې دم ګړې زما پــه زړه بانــدې راسيوری شي اوزما... يوه ښکلې لنډۍ چې ښکلا يې پــه ژبــاړه کــې زخمــي زخمي نه کړي...

خوشيبې مې په داسې يوه لنډۍ پسې خپل ذهن څراغ کړ، چې وکولای شی دهغې زړګې تسل کړي، يوه راغله، خو ښه مې نه شوه، دويمه راغله هغــه مې هم خوښه نه شوه دريمه خدای برابروله، برابره شوه اومخامخ مــې دې تــه ترخوله ور ووته:

اورچې بليږي اخر مړ شي   زړه چــې مــين شــي هميشــه لمبــې وهينه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې هغې سمه وا نه وریده زریی ترخوله راووتل:

ـ څه شی، څه شی، یوځل بیا یوځل بیا....

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

لمرلویدلی و، چې هغې بیا په خپله کتابچه کې دغه لنډۍ هـم وکښـله، داځل دغې لنډۍ پرهغې باندې درنه اغیزه کړې وه، داسې چـې څومـادې تـه هغه ویله اوپای ته مې رسوله دتورو زلفو سیوری یې په کتوکتوکې زما پرخـوا راپریوت، په مینه مینه یې خپل مخ زما پرمخ باندې راولګاوه، سـریې راپورتـه کړ، په ځیرځیریې راته وکتل، سترګې یې سره وغړولې، څو مره یې چې کولای شول، دومره یې دخپلومینه ناکو کتوپه غیږه کې ونیوم، داسې چې ما تـه یـې زما دمشرې خور مینه ناک کتل رایادکړل، هو، دهغې چې کله به یې په شوخۍ باندې ووهلم، زما به نورڅه له وسه نه کیدل په زوره زوره به مې ژړل، هغې بـه چې زما اوښکې ولیدې، زر به راغله اوپه غیږ کې به یې ونیوم، پـه یـوه اوبلـه خوابه یې ښکل کړم، زاری به یې راته وکړې چې نوردې نه وهم مور اوپلار تـه ونه وایې ... ، زما به هم زړه تسل شو، اوځان به مې آرام ونیو، لکشمي هم اوس ماته په همداسې یوه حالت کې بریښیده، زه اوس هم نه پوهیدم چـې ددې زه خوښ شوی وم که دغه خوږه لنډۍ اوکه دواړه، لنډې یې څو ځلې نوره هم پـه خپلوشونډو باندې یوې اوبلې خواته سره و زغلوله، ما ته یې کتـل اولـه ځـآن سره ګڼه وه:

اور چې بلیږي.... اخر... مړ شی... اور... چې... به لیږي...آخر...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لايې دويمه مسره نه وه ورپورې پټليز کړې چې سترګې يې لــه اوښــکو راډکې شوې، غبرګې منګولې يې خپلو غبرګو سترګو ته ونيــوې، داچــې ولــې اودخه لپاره، داهغه څه وو چې ددې دزړه په تل کې وو، هغه يې ماتــه هــم نــه ويل،او کله کله به يې په هغوباندې لا ځورولم هم... نن هم زه نه پوهيدم، چــې پردې دغې ټيکۍ اغيزوکړ اوکه به نورڅه وو،هو، پرې پوه نه شــوم،ځکه چــې لکشمی کله کله داشان درنه خو نا سپړلې ژړاما ته په درنو درنو کتوکې کوله...

ترسکنې ماښام هم خبره تيره وه، هغې نن له ما هيله وکړه چې ترکوره يې بايد بدرګه کړم، ورسره ومې منله، ددې کورته چې کومــه لاره ورغلــې وه، هغه هم پرګڼوکوڅو اومالتو باندې تيره وه، په هرتکی کې به يې يوه يــوه نــوې خبره راته کوله، دلته هم مسلمان اوسی، انا مې وايی دلته هم پټانان اوســيدل، دلته لږ هغې خوا ته د...صوفی... زيارت دی....

لا دغه لړۍ پای ته نه وه رسيدلې چې موږ ددوې کورته څيرمه ورسيدو، دلوېې بنګلې مخامخ يې دسړک په سر يوه لويه غريبه کورنې په چوپړې کــې اوسيده، اوټول عمر يې دهمدغه سړک پرسرتيرشوی و، دکورميرمنې دخپلــې چوپړۍ مخ ته اوربل کړی و اوله خپلو پچيانوســره خوشــاله ورتــه ناســته وه، اوربليده اوکرارې کرارې لمبې يې کولې، موږ لا دلکشــمی دوې کورتــه نــه وو رسيدلی چې د اورلمبې يې ورو ورو تتيدې، لکشمی هغو ته وکتل، اودهغو لــه کتو سره سمه يې لنډۍ په شونډو راغله، دا له موټره کښته شوه، دکورموټروان يی په دروازه کې دريدلې و، چې ما بيرته خپل استوګنځی ته راورسوي، دې له ما سره خدای پامانۍ وکړ، بيايی په يوه اوبله خوا دزړه له کومی مچې کړم، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه موټر ته وختم اوترهغومو چې دا له سترګو الونيا کيده، هغــه ولاړه وه او لاپې هم دخپل زړه درد ته دهمدغې لنډۍ ببوزې په سوچ سوچ کې واهه چې:

آورچې بليږي اخر مړ شی...

آورچې بليږي... آخرمړشي...

زړه چې مين شي هميشه لمبې وهينه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۶)

نه پوهیږم، څه مې لیکل، یوڅه خـومې لیکـل، پـه هغـه ورځ مـې ان ترماښامه بورې لیکنه وکړه، ګوتې مې پرقلم باندې درنې درنې شوې... دپـانې پرڅولیکل شویو کرښو مې کیښودې اودمیزله سره پورته شوم، دکوټې دهلیز ته ووتم، نوې دسکنې ما ښام څپه راخوره شـوې وه، تیـارې کرارکـرار ځـان راغوړاوه، په دهلیز کې پښه نیولی غوندې شوم، زما کـوټې تـه مخـامخ زمـا هندي ګاونډي انند پرکاش اودهغه میرمن چاندني دواړه تاوده تاوده ګر ځیدل، زما یې هم تلوسه کړه، څوشیبې ددوی برنډې ته مخامخ ودریدم، دلتـه بـه زه تل دریدم، کله کله به مې له همدغه ګاونډي اویادهغه لـه میرمنـې سـره لـه همدغه ځایه خبرې هم کولې، په دغه ورځ هم دلته ودریـدم، خـو دوی خـورا بوخت راته معلوم شول، څو شیبې نه وې تیرې چې چاندني یوه ګیډۍ شـمې په لاس کې راووته، یوه یوه یې دبرنډې پردیواله باندې له دغـه سـره ترهغـه کتارکیښودې اوبیایې له یوې نرۍ دعا وروسـته هغـه ټـولې ولګـولې، شـمې ولګیدې، شاوخوایې ټوله رڼاکړه، دلګیدلو شمو تررڼا ورهغې خواته،داپه خپلـه له خپلې همیشنۍ موسکا سره ودریده ما ته یې وکتل اوپه خنداشوه:

ــ مه خواشینی کیږه اوس یې ستا دکور په مخ کې هم لګوم...

زه په اصلي خبره پوه نه وم، بې له دې چې پـه خبـره ځـان خبرکـړم، حاضرځوابی مې وکړه او ورته ومې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ضروري نه ده، سپوږمۍ دستورو په منځ کې ترنـــږدې لـــه لـــرې ښـــه ښکارېږي، زه يې له همدغه ځايه ګورم اوخوند ترې اخلم...

هغه زما دخبرې په نازکۍ پوه شوه ځکه يې نيغ ځواب راکړ:

ــ سپوږمۍ چې څومره لرې وي ښکلې وي، خو شمې کـــه لـــرې وي لـــه نظره لوېږي، پرېږده چې نږدې يې درته ولګوم...

هغه له يوې ګېډۍ شموسره راغله، زما دکور تيـــاره دهليزيـــې هـــم پـــه شموراته روښانه کړاوراته موسکۍ شوه:

ــ وګوره شمې چې څومره نږدې وې ښکلې وي اوسپوږمۍ چې څـــومره لرې وي هغومره...

مايې هم په ځواب کې وويل:

ــ خوچيرې دسپوږمې ځلا اوچيرې دشمې...

زريې خواب راکړ:

ــ داشمې دداسې چا په قدمو کې بلې دي چې سلګونه، ســـپوږمۍ يـــې دنوکرۍ جوګه هم نه دي...

له چاندني سره ما تل ټوکې کولې، هروخت به مې ورته ويل چې ستانوم ډېرښکلی دی، موږپه پښتو کې چاندنی ته سپوږمۍ وايو... نن مې هـــم لـــه دې سره خپلې عادي خبرې شاعرانه کړې، څو شيبې لانه وې تيرې چې خاوند يې په يوه پتنوس کې څوډوله شيرنې اوحلوا رانيولي وه اوما ته يې راکړه... ده هـــم زموږ خبرې اوريدې ځکه مې له ده څخه دقضاوت پوښتنه وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته ووایه چاندني رښتیاوایی که زه؟

ــ هغه خبره رالنډه کړه:

ــ تاسې دواړه رښتیاوایاست خونن به دچاندني ومنو...

ــ څنګه؟

ــ ځکه ته پوهیږې چې نن زمونږ ډیره مبارکه شپه ده، نن لکشمي زمــونږ په کورونو ګرځی...

ــ لکشمي څوک ده؟

ــ هغه چې دنړۍ شتمنۍ له دې سره دي...

چاندني دخپل باورپه رڼاکې ددغې ننۍ شپې اودهغې دلوړتیا اومبارکۍ په اړه نژدې یوکتا ب خبرې راته وکړې اودغه شپه یې له خورا نیکمرغو اودرنو شپوڅخه یاده کړه، په دغوشپوورځوکې هندکۍ روژې نیسی، کورونه پــاکوي، په دې چې دوی باورلري چې په دغو شپوکې لکشمي د دوی کــره راځــي، پــه ټولوکورونو ګرځي، ځکه خویې دوی په هرکلي کې شمې بلوي، اودخپلــومرادو دپوره کیدوبرکتونو ته یې سترګې په لاره وي...

چاندني به چې هرځل دلکشمي نوم په خوله راووړ، نوورسره به له ډیرې مینې دچا خبره باغ باغ کیده، هغې یوځل داخبره هم یاده کړه چــې لکشــمي دشتمنیو ددنیا واکمنه ده، چاته یې چې زړه وغواړي هغه ورکوي... ما تــه هــم زما اولکشمي دلیدودلومړیوورځوخبره رایاده شوه چې دلومړي ځل لــه پــاره لکشمي خپل نوم راته ویلی و اوماورته ویلي ووچې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لکشمي، څومره ښکلی نوم دی،

ـ لکشمي هغه چې سړي ته شته اوعزت وربښی... ؛

اودې ځواب راکړچې:

ـ هو، هم هغه، خوزه غريبه يم، چا ته لکه هغه څه نه شم ورکولی...

په همدغو شيبوکې زموږ نورګاونډيان هم لاړل راغلل، هغوی هــم چــې څه تيارکړي وو ماته راکړل اوما هم ترې واخيستل... شپه ښه راتيــاره شــوه... دوې خپلوکورونو ته لاړل اوزه خپل ته... خو شمې لاهم داوږده دهليز په اوږدو کې لګيدلې اودنژدې سکنې ماښام دتورتم شمال به په يوه اوبله خوا په مينــه اونازسره اړولې را اړولې... زه خپل کورته راننوتم، دخوږو ډک پتنوس مې هــم دميزپرسر کيښود، لــه کړکــې مــې يــوې اوبلــې خواتــه وکتــل زمــوږ ټولــو ګاونډيانوخپل کورونه رڼاکړي ول، زه لاهم په کړکــی کــې ولاړوم،هغــه خبــره رايادة شوه چې لکشمي راته کړې وه، دلته خلک دډيروخدايانوښــه نمانځنــه کوي، درناوی يې کوي ځکه نوخدايان دلته خوشاله دي... زه په همدغه ســوچ کې وم چې تليفون په شرنګا شو، له کړکې رادې خوا شوم غــوږی مــې پورتــه کړه، پلارمې له کابله په لين کې و، زما دجوړوالي پوښتنه يې وکړه، دايــې هــم راته وويل چې مشروررورمې دادوه ورځې کيږي وسله والــو کســانو لــه کــوره ايستلی نه پوهيږم چې همدلته يې په ښارکې چيرې ساتلی اوکه يې شمالي ته بيولی دي...

په هغو شــپوکې پرکابــل بانــدې دغلواوســړي وژونکــوچې دشــمالي دغلوداړې يې په سرکې وې واکمنې وې... زما يې هم فکرسره ګډوډ کړ، په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دهغه مهال وسله والو ته دانسان مرګ دچرګ ترمرګ هم اسانه و... ځکه نوداډول ناوړه زيري هره ورځ زموږ ترغوږو يوې اوبلې خواته تلل اوراتلل، زه په همدغه غم کې وم، په دې فکرکې وم چې ورور به مې ژوندی وي که نه؟ چې بياتليفون په شرنګا شو، سره له دې چې لاس مې نه ورته، خو زړه مې وکړ اوغوږی مې دزړه په زوررا پورته کړه، داځل مې د ورور غږ ترغوږ شو، هغه ته مې دپلاردخواشينې خبره ورکړه، هغه هم خبرو، خوزريې راته وويل چې ته بی غمه اوسه، پرما تراوسه څه نه دي شوي...

غوږې مې کيښوده، زړه مې يوڅه سره راټول شو، سره له دې چې دغو څو دقيقوزما دفکرهرڅه سره ګډوډ کړل، بيامې ترکړکې دباندې وکتل، لاهم دګاونډيانو پربامواودهليزو باندې شمې بليدې اورناوويې هره خوا په سراخيستې وه...

زما دکور په دهليزکې هم دشموليکو خپله رڼاکوله، زما فکرلاهم دکابل په تياروکې نښتی و، لاهم سم نه وم آرام شوی چې زما دکوټې دروازه کرارکرار راوټکيده... زه نژدې ورغلم اوغږ مې درباندې وکړ:

ـ څوک؟

ـ زه (نری ښځينه غږ)

ـ تاسې څوک يې؟

په خورا ناآشناغږکې:

ـ زه لکشمی يم...

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیا زما خپله ټولګیواله لکشمي ګردسره په یادهم نه وه، خواوس مې چې دلکشمي نوم واورید په ټول بدن مې دچا خبره سرې لره را ننوته، زمـا پـه ذهن کې یوازې د چاندني کیسه همداسې ژوندې پرته وه، بله داچې لکشـمی کله هم زما کوټې ته په داسې درنه اوتیاره شپه کې راغلې هـم نـه وه... یـوې اوبلې خو اته مې وکتل، هیڅ مې هم ترسترګو نه شول، له دروازې په یوه خـوا شوم چې دروازه بیا په ټکیدوشوه... بیامې زړه نازړه غږ پرې وکړ:

- څوک یې؟

هغې بیا په ډېره ارامه ژبه ځواب راکړ:

ــ زه یم.

ــ تاسې څوک یې؟

ــ زه لکشمی یم...

که رښتیا ووایم زه نورهم نارامه شوم، په دې چې څوشیبې مخکې زمـا ګاونډۍ چاندنی اودهغې خاوند داخبـره کـړې وه چـې نـن لکشـمي دیـوې پرټولوکورونو باندې ګرځي، ځکه نو زه په همدغه فکرکې لکه پاڼه اوس داسـې لړزیدم، په دغه شیبه کې چې مادهغې نوم واورید له ځان سره مې وویل چـې ګواکې: (راباندې راغله...) اوس نه پوهیدم چې څه وکړم، اوڅـه شـان دروازه ورته خلاصه کړم، هره شیبه یې اوس غږ هم اورم چې راتـه وایـی لکشــمي... راتلل نور توروي که سپین... یوځل خو مې ژمنــه وکــړه چــې پریــږده دروازه ورخلاصه کړم، توکل مې د پرخدای وي، پریږده چې څـه راتـه وایـی اویاڅـه راباندې کوي... خو اوس زه دومره بې واکه شـوی وم چـې دخپـل ځـان واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځواک هرڅه رانه تللی وو، په ځان کې مې ان ددریدو توان هم نه و، ځوځلې خو په زړه کې راتیره شوه، چې باید ځان له کړکې دباندې واچوم، شاوخوا ګاونډیانو ته مې پام شو، چې که مې دوی ووینې، بیابه راته وایي چې نه لکشمی وه اونه نورڅه هسې ځان درباندې تاوان و. زه په همدغه ویرکې وم چې یوځل یې بیا دروازه راوټکوله:

ــ ټک ټک ټک...

ــ څوک یې؟

ــ زه څوک یم، لکشمی یم... لکشمي... غواړې دروازه درماته کړم...

نورنو راکې هیڅ هم نه وو پاتې، اوس نو په دې پوه شوم، هغه سمه دمه زما دروازې ته دریدلې اودپریښودو مې نه ده، له ډیره ډاره بیا دروازې ته ورنژدې شوم بیامې لکه چې شونډې سره بیلې شوې...

ــ تاسې څه غواړئ؟

ــ په داسې ښځینه غږکې یې چې ما ته ناآشنا راته ځواب راکړ:

ــ تاغواړم...

له سخته ډاره سره مې داجرات وکړ چې ورته ومې ویل:

ــ هیله کوم، زه دغه شیبه په ډیربدحال یم، ناروغه یم، پریږده چې آرام وکړم...

خوهغې بې له ځنډه ځواب راکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ اجازه راکړه، چې زه تاآرام کړم... که ناروغه یی هــم چــې چـاره دې وکړم...

کله یې چې داځواب راکړ، نوره مې زړه ته ورسیده چــې بــس همدغــه وروستی خبره ده، اوزه نورنوددې نړې نه یم اونه به په دغه نړې یم، خدایی مې په تهوله لویی یادکړ، په داسې حال کې چې نورنو په ځان نه یم پوه شوی، لاس مې ددروازې ترځنځیرپورې ورسید، داچې ما څنګه هغه خلاصه کړه په هغــې هم نه وم پوه شوی، خوچې کله راپه حال کې شوم، سترګې مې سره وغړولــې، ومې لیده چې زما هم تهولګی لکشمي مې سرته ناســته ده اوزمــا لــه ګاونــډی چاندني سره یوځای دواړې راته په ژړا شوې...

ـ ولې په تاڅه وشول، څه خبره وه.... ولې؟ ولې؟

ما ورته وخندل، ورته ومې ویل چې هیڅ هــم نــه دي شــوي، خــودوې بیاهم زما په خبره باورنه کاوه، دوی فکرکاوه چې ما به شراب څښلــي وي، پــه داسې حال کې چې لکشمی پوهیده چې زه ددغه کارشازلمی نه یــم... نــورمې چاره نه درلوده، تهوله کیسه مې لکه څنګه چې وه په زور اوزیرورته تیره کــړه، دوې دواړې له خندا راته شنې وې، داسې چې زموږ ګاونډی پورته اوله ولاړیدو سره سم یې راته وویل:

ـ ما فکرکاوه چې ګواکي رښتیاهم بل څه دربانډې شوي، خو لکشــمې دومره راته وخندل چې په پای کې له ډیرې خندا خندا راته په ژړا شوه... زمــا په دغه حال یې ښه زړه تش کړ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نن په دغه تورتم کې پر ماپسې راغلـې وه چـې مـا خپـل کورتــه بوځي،هغې نن زما په خاطرخپل ټـول خپلـوان رابللـی وو، زمـا ټـول کـالي اودریشی یې راته راواخیستل، راوایې اغوستل، له کوره یې راوایستم، دهغــې شپې دبلوشمو په منځ کې یې ترخپل موټره راورسولم اوپه خپل موټرکې یــې په خپل څنګ کې کینولم، په هغه شپه زه ددوې ترکوره په ځان نــه پوهیــدم، سرمې په ټوله لار ددې په اوږه تکیه کړی و، هلته یې انا هغه چې لاهم دتاریخ دزیږو پاڼو پرمخ پردولت خان مینه وه، زما په انتظارناسته وه، کله چــې زه پــه لومړي ځل لکشمي خپل کورته لاس نیولی ننه ایستم، ما هلته لومړی ځل هغه نژدې اتیا کلنه ګل بانو په خپل ټول درنښت سره ولیده، اوله هغې مې له ډیرې مودې وروسته په هغه لرې وطن کې دخپل قام، دخپلو پښتنو ډیــرې خــوږې اوډیرې ترخې یاترې اوخاطرې په هغــه مبارکــه شــپه پــه ویــاړ ویــاړ ســره واوریدې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷)

د ښایسته بنګلې د وره پرسر دیوې وړې کرښــې پــه لیکــه څراغونــو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې یوې اوبلې خواته غوړیدلې څانګې ولاړې وې، په نرۍ ویاله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرنــه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شــوې، هیڅوک هم نه وو، هیڅا هم دلویې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکــه میلمــه غوندې زما هرکلې ونه کړ، یوازې لکشمي ددغې ښکلې اودنګې بنګلې پریــوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلې شا ته یې یوقبرراوښود،چې هغه یې دنیکه و که دغورنیکه، تردغه مهاله چې څو مور ورتلو یوه وړه شمه چې نوره نودمړه کیدو په پوله دریدلې وه، یوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګیده، په څنــګ کې یې زړه تاخچه چې یوپانې پانې کتاب پکې ایښی وتراوسه جــوړه وه، لکــه چې دتاخچې په دیواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلې پــوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهیږم چې دڅومره کلونوبرســاتونو، بــادونو، نمونواوګرمیو به وهلی وخوکله چې مایې له مودووروسته پاڼې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته یې توری داسې روښانه راته ځلیدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بیرته مې په درناوي سره لومړی ښــکل کــړ اوبیامې پرخپل ځای کیښود چې لکشمی راته وویل:

ــ ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهیږې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ومې ويل:

ــ هو، لږ لږ...

خودې په داسې څيره لکه چې رښتيا نه وايي راته وويل:

ــ زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پاڼې پاڼې کتاب دلته ګورم...

ــ هو، ډيرزوړ دی، خو ليکنې يې اوس هم سرې ته خاندي...

ــ څنګه؟

ــ که دکتاب پښتی زړه شوې، خودهغه تورې لاهم چې څنګه لــه اولــه روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه ځانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګــې تنــې، پــه خپلې سوری سوری څيره لاولاړه وه، ډيرې ځانګې يې اوس هم لاوچې شــوې ورپرې زنګيدې، پاڼې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآســمان پــه هسکو کې ســتورو لــه مــوږه خپلــه پــرده نــه شــوای کــولای، خــوولاړه وه اوپرقبرباندې يې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوســوری سوری تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کــې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټانی کالې اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنــډو جملــو کې داسې راوپيژاند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((دا حکیم خان لالا دی، دې زما لــه انــا ســره اوســیږی، دده پلرونــه اونیکونه هم زما دانې له میندو اوپلرونو سره اوسیدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته وویل چــې پــه لاس کارنه کیږی، سره غاړه غړی به شو... بیا یې په خوند غیږه راتــه خلاصــه کــړه اوکلک یې په خپله غیږکې ونیــولم. لکشــمې راتــه ونــه ویــل چــې دی هــم هندوستانی پښتون دی، خو کله یې چې زه په غیږکې ونیوم، نوبیایی ترغوږ په یوه ماته ګوده جمله کې راتیره کړه چې: زې بهی پټان یوم...

چې دحکیم خان لالا روغبړ پای ته ورسید نــو لکشــمی تــه یــې مــخ ورواړاوه:

ـ ځو چې میم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسریی څراغونو دیــوې وړې لیکــې پرکرښــه بانــدې مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکــیم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له بانــدې آرامــه بریښــیده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، څرګنده شوه، چــې دهلیز تــه لــه ښــی، کینــې اوبــرې خــوا یوشــور اوددېــرو غږونــو انګــازې اوشورماشورراته، تردغې شیبې زه په دې فکرکې وم چې دومره لویــه بنګلــه اودومره لویه خاموشې؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاریده دننه دومره آرامه نه وه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په لومړي پوړ کې وړاندې ښی خواته ولاړو، هلته بیا ښې خواته کاږه شو، یوڅو وړې وړې زینې پورته ختلې وې چې موږ په هغو کې پورتــه وختــو، هلته دیوه لوی دالان په دروازه کې یوې ښایسته ډلې نجونــو اوهلکــانو زمــوږ هرکلی وکړاودروازه یې د میم صاحب ددربارپــه لــور راتــه پرانیســته...دالان ډېرلوی و، میم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له څونورو خپلوانومیرمنــو سره په خبرو لګیاوه... لکشمی ترما دمخــه وه، کلــه چــې هلتــه ور ورســیده دخپلې انې لاسونه یې ښکل کړل، خو پښتوته یې لکه دهندکیونجونو په شان ورټیټه نه شوه، په یوه اوبله خوا یې ښکل کړه، کله یې چې زما په بــاره لنــډې خبرې په انګریزي کې ورته وکړې، بیایې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاســونه یې په خپلودواړو لاسو کې ونیول، کله چې ما دهغې لاس مچولو تــه ځــان تــه جوړکړ، نه پوهیږم چې دې ته څه په زړه کې ورتیرشول، دواړه لاسونه یې زمــا تربېروڅنګو راتاوکړل اوکلک کلک یې زه هم په یوه اوبله خوا لکه چــې موربــه مې ښکلولم، ښکل کړم اودڅوشیبوله پاره یې زما سرکلک په خپله غیږکــې و نیو. کله یې چې مخ زما له سره په یوه خوا کــړ، اوماپورتــه ورتــه وکتــل، لــه سترګویې نرۍ نــرۍ اوښــکې زمــاپرمخ راتــوېې شــوې، زه ورتــه ځیرشــوم، شاوخواته مې وکتل چې زموږ شاوخوا خپلوان یې هم ټول آرام ولاړدي اوزموږ ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هــم ځــان آرام نیــولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کیښود، اوپــه خپــل څنــګ کــې یــې پرڅــوکۍ بانــدې دکیناستو هیله راڅخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته یې هغــه چې تردې هم مشره وه مخ ورواړاوه او ورته ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ بابا دې په ياد دي چې ويل به يې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هــم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هيرشوي وي، ډيرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوي به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زارۍ ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هــم ستاســې ورونــه يــو، ستاسې قام يو، موږ له دغې ناآشنايی، له دغې بې ايمــانې اودغــې بــې پټــانۍ دروژغورئ....

مشرې خورېې په داسې حال کې چې ددې خبره يې واوريــدې دا هــم ورته وويل:

ـ داسې مې په ياد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په ياد ده چې ويل به يې: دوي چې څومره له کلکوکــانو او اوچتوغرونوســره عــادت شــوي، همدومره مهربانه اوله عاطفی ډک زړي خلک هم دي...

دلکشمی انا سره له دې چې ښی لاس يې زما پراوږه ايښی و، زما په لور په ځيرځيروکتل اوراته ويې ويل:

ـ زه ډيره نيکمرغه چې تا ګورم، ستا په ليدو مې هره شــيپه دپخوانــو هغه زاړه يادونه چې له خپلوپخوانومې اوريدلي يويو په ذهــن کــې راڅــورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې يم.

ما چې ددې دزړه له کومي مينه وليده، خپلــه لنــډه منتــه مــې ورتــه څرګنده کړه:

ـ زه خپله هم اوس نه پوهيږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډيره منته چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکــوم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په خپل غم لړلي خوديرراته ګران هیواد خواږه افغانستان کې لــه خپلــې کورنې سره، که څه هم مورږ دا شل کاله داسې نه یو سره یوځای شــوي ناســت یم...

هغې پوښتنه راځخه وکړه:

ـ ما ته لکشمی ویلی چې دلته یوازې یی؟

ـ (په موسکا) یوازې یم خو ځان په دغــه ملــک کــې یــوازې نــه راتــه ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهیدل راته ګران دي، خو کله کله لــه ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغــه هیــواده مــا تــه خوښه کړې وي... ځکه داسې راته ښکاري لکه زمورږ ښکلی افغانستان....

په خپلو نرمو منګولویې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:

ـ ته رښتیا وایی، هندیان هم وایی چې آدم علیه سلام دلومړي ځل لــه پاره خدای پاک په هندکې پیداکړی... همداده چې مورږ هم وایو چــې دهرچــا خاوره له کوم ځایه اخیستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغــه ځــای سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهیږي رټه مینــه لــري، هغــه خــاوره یــې ورکارږي اوپه پای کې یې همالته...

ما بیا ورته وویل:

- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پیژنی؟

ـ خوشال چې کوم پښتون نه پیژنې، پوه شه چې هغه خدای نه پیژنی... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وایی: هرسړی پیدا دی خو خپل کارلره کنه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ددې دغې خبرې په رښتياهم هيښ کړم... حيران شوم چــې داخــو ترما هم خوشال ښه پيژني، ځکه مې په شرميدلى توګه پوښتنه ترې وکړه:

ــ تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟

ــ هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګريزى ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بياله ځان هم راوړه اوس هم زما پــه کتــابتون کې شته... اوس يې هم کله کله وايم...

ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو ديوې درنې کــورنې هغــه وروســتى ځراغ وه، چې ددې دخپلې کورنۍ، دخپلې نوابۍ د زوال وروستۍ شپې ورځــې لکه دخوب دليدو په شان په ياد وې، دهغې اوس هم په يادوو چې دا وړه وه، او ددوې په دربارکې به لوى لوى ميلمانه هغه سرداران اودنامه خاونــدان وو چــې هغوى به له کابله راتلل اويا هم له کابله راغلي وو اودلته پــه هندوســتان کــې اوسيدل. دې ته په يادوه چې کله به ددوې دربارته سردارايوب خان پــه کــال کې يوځل دوه راته، ددوې دنوابۍ ټول درباربه سره ښوريده اوپه ټول دربارکې به يې هرچا له يوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې پــه ميوند کې يې په زرګونه انګريزان داسې نيمه خواکړل چې دماتې کيســې يــې تراوسه هم انګريزي بابا ګان خپلو لمسيانو ته کوي... خو دريغه چې اوس هغــه پښتنه شهزادګۍ دژوند دزوال پرخواوه، اوس هغــې کومــه رســمي دنــده نــه درلوده، دوې درې دورې يې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس بــه هــم چې سړي ورته کتل له څيرې عادي ښوک نه ښکاريده، دنګې ونې، عتــو غتــو سترګو، او اوچت قد يې اوس هم په رښتيا دحميدبابا هغه بيت چې: (پښــتنې په قامت سترې نه دي څه دي...) په يونظرسړي ته وريادوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوريدلی و، ما هم له هغې څخه اوريدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډيرخوښيږي... ځکه چې هغه دهند په تاريخ کې خورا لوی افغان تيرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاريخ په حواله خورا ډيرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ايرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمينې په اړه له ماسره يولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زياته مينه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وويل:

ــ دولت خان لوی سړې و، خو لويه ناسيالي اودهغې تور داغ يې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...

دا راته موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ــ که دا تورداغ يې پرمخ نه وای بيا خو سلطان بهلول لودي و...

ــ ستا يې ولې نوم خوښيږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...

ــ ته رښتيا وايې دهغه نوم دسلطان ابراهيم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسياله شي ډيرمهم و، په دې چې مخکې يوبريمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...

ــ نوبياموولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مينه ده چې وايې پرما دهغه نوم خوږ لګيږي...

زړې شهزادګې خپل زوړ غړپه کړيس کړيس پورته کړ، لاس يې زما پرسرکيښود اوترخوله يې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زما دمینې اوزماد تورې اتل دولت خان، دویم دولت خــان دې، هغــه چې خان جهان لودي غوندې پیاوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شــو... ددغــه ویاړلی دولت خان داتلوالی اوپښتنولی له مخې هغه ناسـیاله هــم اوس بدنــه راباندې لګیږي... ته پوهیږې چې خان جهان به چې په مغلي دربارکې ناست و، له پاچا رانیولی ترپیره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خــلاف خبره وکړي... وایی چې یووخت دمغل پاچا لوی دربــارجوړو،ټول امرایــان لــه هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښیاری اوکه له بې عقلــی وویــل چــې دهندوســتان وارث څــوک دي؟ درباریــانو هریــوه پــه خپــل وار ســره دغوړمالیوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وویلې چې بــس عــالم پنــاه اودهغه کورنی دهندوستان وارثــان دي، کلــه چــې دده وار راغــی، دپاچــا او درباریانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:

ـ مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتــو بانــدې دپښتون دتورې شرنګ لګیږي، هیڅوک داحق نه لري چې ووایی پرته له دوې نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...

پاچا اودرباریان ټول چوپه خوله شول اوهیچا هم نورڅه ونه ویل...

دالاماته غږید ه، لایې هم تاریخ راته وایه چــې لکشــمي زمــوږ خواتــه راغلله او د ډوډې دتیاري خبره یې زړې شهزادګۍ ته وکړه، هغې خپلې خبــرې پرې کړې اوما ته یې اشاره وکړه:

ـ ځی ډوډې تیاره ده،او دا اوږدې کیسې دیوې ورځې کیسې نه دي....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږدغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لويه چې له يوه سره يې بل ته غږ نه رسيده، داسې ښکلې څراغونه پکې لګيدل چې دښکلاسارۍ ما تراوسه نه و ليدلې، ديوالونه اوشاوخوايې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې موږ ورننوتو، لومړې بې دهغه لوی خوړنځي لويديزې څنډې ته لارښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې يې په باره کې راته وويل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لويو نوابيوکې نامتو اوبې ساری شش محل و، انګريز ويسرای هغه مهال چې لا زما اروابښاد پلار ددغې سيمې نواب و، ددغه ځای دليدو هيله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردليدو له پاره دلته راغی اوڅوورځې دلته زموږ ميلمه و...

زه اودا بيرته دډوډۍ سرته راوګرزيدو، دا زموږ په مخکې وه، هلته ډيروخلکو زموږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن يوازنی ميلمه نه وم، بلکې يوازنی نوې څوک وم. هلته مخامخ يې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه يې يوه يوه راوپيژندلې، اوراته ويې ويل چې:

ــ دازموږ ددربار دود دې چې کله زموږ درانه ميلمانه راځي، هلته به زموږ دکورسرشته دارې ميرمنې په تيره بيا لوراڼې اونږيندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر دريږي... ما په دغه لاس سردار ايوب خان اودهغه ورور اميرمحمديعقوخان ته ډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود موږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له ياده نه دې ايستلی... ان چې ځينې خاص دوديز څه هم لرو چې تراوسه پورې موږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښيو اويايي ورته ووايو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

به هغه شپه څه ګلبانو بي بی اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلـوان راوښودل اوراویی پیژندل، لکشمي خپل پلار مـدن لال ټـاکر هـم راوپیژانـد، موريې عظمی خان مدن هم راوپیژندله، هغه دګلبانو دویمه لوروه، چې پلار بی مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له یوې خورا درنې کورنې څخه و، اوپه دکن کې یې پلرونه اونیکونه لوی راجاګان تیرشوي وو ورکړې وه... اومـا تـه اوس هغـه خبره چې ما ولې لکشمي نه پیژندله دلومړی ځل له پـاره روښـانه شـوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي څـوک ده اوولـې یـې لـه ماسـره ناسـته پاسـته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شیبه کې یې چې خپله موررا پیژندله یوڅـه شرمیدونکې شان شوې وه خو ما زردټوکې په توګه دهغې مورته وویل:

ـ ماته خو اوس معلومه شوه چې ته دنواب صاحب لـوریې، اومسـلمانه یې، نه پوهیږم چې ستاسې لورڅوک ده؟

دې راته وخندل، سره له دې چې یوڅه حیا هم ورته دریدلې وه ځـواب راکړ:

ـ هغه هم زما لور ده...

پلاريې هم زموږ څنګ ته ولاړ و له هغه مې چې کله پوښتنه وکړه، هغـه هم یوڅه ټکنی غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:

ـ هغه زما لورده...

ما لکشمي ته وکتل،هغې په داسې حال کې له خندا شنه وه پرته له دې چې زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:

دوی دواړه رښتیا وایی...

زه ددواړو د دواړو داسې لوریم چې دباور لاره مې یوه ده ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸)

زما اولکشمي اړیکي لکه څنګه چې وو هم هغسې وو. یوځای مـو درس وایه اوپه یوه ښارکې سره تېټ وپـاس کیـدو. یوځـای بـه کلـه کلـه دهنـد بیلابیلوښارونو ته هم په سفرتلو، اګره، راجستان، اجمیـر دیـره دون،کلکتـه اوبمبی داټول موږ په ګډه سره ولیدل. زما او ددې ترمنځ تراوسه هـم داخبـره چې زه له دې سره مینه لرم اویادا له ماسره نه دې ته څرګنده وه اونه هم نورو ته، پرما خو ځکه ګرانه وه چې زه یې کله هم په یوازیتـوب نـه سـپارلم، لکـه سیورې داسې به راسره وه، ډیروخو فکرکاوه چې موږ له یوه اوبله بیلیـدونکي نه یو، په داسې حال کې چې زموږ دواړو ترمنځ دنژدیوالي داسې څرګنده نښه هم تراوسه نه وه، خو له دې سره سره هم موږ پـه خپـل کـالج کـې دټولوپـه خولوکې غبرګ نومونه وو:

لکشمي اودولت خان، دولت اولکشمي...

یوځل خو یې یوه خپلوان زمااوددې دواړو نومونه دواده په یوه کارت کې ګډ هم لیکلي وو. مانا داچې ډیروداسې فکرهم کاوه چې ګواکي موږ سـره واده شوي اویاکوژدن شوي یو اوکه نه نو دیوه کوراوکـورنۍ غـړي خوخامخـا یـو. خوآره خبره داوه چې زموږ دمینې اوراشه درشې رمز دمینې اومنتوب په تارنه و سره تړلې، ماته هغه ښکلې ښکاریده خوداسې نه چې زه بایـد هغـه دهغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم غوندې چې دګل په قدرنه پوهيږي په خپل لاس کې واخلم او پاڼې پاڼې يې کړم، ما ته هغه لکه زيږ ام په خپله ونه ښکلې ښکاريده، څومره چې ما دهغې له لرې لرې تماشې څخه خوند اخيست، هغه تصورمې له نژدې نه کاوه، هغه مې خوښيده خو داسې نه چې دهغې په سترګو کې د خپل کاته دشهواني ليونتوب په اوږدوکې ورک کړم، هغه ماته تردغو هم اوچته ښکاريده، کاته يې اوس ماته،زما روح اوزما ژوند اوزماتاريخ ته ديوې درنې کيسې په شان رادغاړې شوي وو. زموږ په کالج کې نورې نجونې هم وې، پوجا دراجستان ديوه راجپوت سردار لور، چې زموږ په ټول کالج کې يې دښکلا سارې نه و، هم له موږ سره په يوه ټولګي کې وه، هغې به تل ويل چې دهغې له پاره زموږ ناسته پاسته يوه ناسپړلې غوټه ده، هغې له موږ سره ناسته ولاړه درلوده، خو زموږ په باب يې دپوهيدوله پاره چې څومره هڅه وکړه بريالۍ نه شوه، يوځل خويې دلکشمي دوړاندې زه په يوه اوبله خوا کلک کلک ښکل کړم چې بيا يې هغې ته وويل:

ــ حال دمعلوم کړه کنه، يوه ورځ به يې همداسې ژوندې درڅخه ورک کړم...

هغې يوازې ورته وخندل اوورته ويې ويل:

ــ ته دومره ښايسته اودی دومره بدرنګه کله سره جوړيږئ...

ــ داخبرې پريږده ماته دزړه حال ووايئ...

هغې ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه خو په زړه کې څه نه لرم چې تاته يې ووايم...

بيايې ما ته مخ راواړاوه اوراته موسکۍ شوه:

ـ ستا په زړه کې که هم څه وي قبول مې دي راته ويې وايه...

ما هم مړه مړه ورته وکتل اوهم هغه شان ماهم ځواب ورکړ چې:

ـ زما په زړه کې هم څه نشته...

لکشمي يې په غاړه کې لاس ور واچاوه اوپه موسکانه ځيره يې پوښتنه ترې وکړه:

ـ ستا په زړه کې دولت خان ته څه تيريږي؟

هغې لنډ اوګنډ ځواب ورکړ:

ـ ولې نه، زه تياره يم، چې ستا په اجازه واده ورسره وکړم، خو دده رضا حتمي ده...

ما ته خندا راغله، زړمې خبره خپل پښتنې دود ته راواړله او ورته ومې ويل:

ـ زه خوار مساپرپټان اوته دومره لويه شتمنه راجپوته...

خوځان يې سره تاوکړ، شونډې يې سره کش کړې او په حيرانۍ يې لنډه ترخوله راوايسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ مانا؟

ــ مانا داچې زه دومره غریب یم چې له ډیرې غریبۍ مـــې خپــل هیـــواد پریښې اودلته دهغې غریبۍ دلرې کولوپه خاطر درس وایم...

ــ غریبي مانا نه لري، زما سره واده وکړه، زما پلاردومره څــه لــري چـــې هغه زما اوستا دزامنو خولا څه کوې چې دلمسیانو له پاره هم بس دي...

ما ته خندا راغله، دازما خندا ته جدي غوندې شوه:

ــ ولې دې وخندل؟ په رښتیا پورې سرې نه خاندي...

ما هم په رډه ځواب ورکړ:

ــ خبره دې اوس خرابه کړه...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې ته زموږ په دود نه پوهیږې...

ــ نه، پوه نه شوم لږ مې پوه کړه...

ــ موږ خپلې میرمنې ته خپل شته سپارو، له هغې څخه یې نه غواړو...

ــ خیر ته داسې فکروکړه چې ته اوس په هندوســتان کــې یــې نــه پــه افغانستان کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه زه داسې فکرنه شم کولای، په دې چې پرما کوم نوم (دولت خـان) زما مورپه افغانستان کې ایښې هغه په هندکې هم دولت خان دی...

لکشمی اوپوجا دواړې زما دغه جدیت ته له خندا شنې وې، په همدغـه حالت کې یې بیاخپله خبره راغبرګه کړه:

ـ ته دې له میرمنې څخه مرسته نه غواړې؟

ـ مرسته بیله ده اوداشان آسانه شته اوشتمنی بیله، زموږ خلـک یـوه خبره کوي، یومتل وایی چې: (دخره ښته... دښځې ګته...)

هغه زما په دغه خبره سره له دې چې زما نه وه اونه ما منله، یوڅه نیولې غوندې شوه. خولکشمي زر داورپسې وترله:

ـ کاشکي دازموږخلک داسـې وای اوداډول تمیزیـې درلـودای، زمـوږ نجونې خو ترواده دمخه همدغه غم زړوي...

پوجا لکه ځنګه چې ښکلې وه، هماغسې یوه اصـیله هنـدکۍ هـم وه، برابره ونه، تور وزمه خواږه اننګي، په تورو کې څه زیړرنګـې سـترګې، خپلـو راجپوتي دودونو اوآرونو ته یې وفاداره اوپرهغوباندې ویاړمنه روحیـه، داتـول هغه څه وو، چې ددې په کړو وړو کې یې زما له پـاره، دډیرونـورو پـه انـډول توپیردرلود، دې ته زما ددرناوي یولامل هم دغه اصل و، ښایی همداسې شـان خانګړنې به وې چې دې زموږ سره ناسته پاسته کوله، تهوکې به موسره کـولې، دتاریخ په باره کې به سره غږیدو اوهغه تیرې ورځې بـه یـې رایـادولې چـې پښتنو په هندوستان کې څه کړي، له دوې سره څه شوي دي... په دغـه بـاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موتل خبرې سره کولې، یوه ورځ خو مو خبره دې ته هم سره ورسیده چې دې خپله درنه ویله اوما خپله، خبرې موسره کولې، دخبرو په منځ کې یې راته وویل ته اوس له ما ددغه عصرله هندوستانی سره داسې خبرې کوې لکه چــې پانی پت دې همدا پرون فتح کړی اوپه ډیلي کې ناست یې...

ماورته وویل چې زه اوس هغسې ځوک نه یم، خو یوه خبــره ده اوهغــه داچې ملتونه داحق لري چې په خپلو تیروباندې وویاړي، ځکه چې دغه تیرپــه خپله دوې ته د دوې دروحی تسل یوه ښکلې نښه ده، زه اوس هغه څه چې ته زما په باره کې فکرکوې نه یم، خو دومره حق راکړه چې درته ووایم:

په پخوانو سترګومې ګوره اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دینه

لکشمي پوه شوه، چې زه لنډې هروخت نه وایم، په دې چې هغه خپــل اهمیت لري... اوپه خپل ځای کې باید وویله شي...ځکه یې غږ راباندې وکړ چې یوځل یې بیا ووایه:

ما هغه یوځل بیاورته وویله، اودوې دواړو په خورا غورســره واوریــده... دواړو ته یې خوند ورکړ، سره له دې چې زموږ بحث ډیرجدی و، خوکله یې چې زما لنډۍ واوریده، راته موسکۍ شوه، اوهیله یې وکړه چې دویم بیت یې یوځل بیا ورته ووایم:....

اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دینه...

ځوشیبې په فکرکې راته ډوبه وه، راته کتل یې، خــوچې ښــه رانــژدې شوه، خپل غبرګ لاسونه یې راځخه تاو کړل، اوددې ټولو خبرو ښښنه یې رانــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغوښته... خوما ورته وويل چې ته څه وايې، دلته دبښنې هيڅ اړتيا نــه شــته، موږ دهغو شپوورځو نسل نه يو، موږ خپلې خبرې لـرو اوخپـل قضـاوت، مـوږ داحق لرو چې که يوڅه موپرتـاوان هـم وي، بايـد ويــې وايــو، پــه دې چــې نورنوانسانی ژوند داسې يوه پړاو ته رسيدلې چې يوازې په رښتياوو باندې يــې ســـــــــړی ويــــــــــاړلی شــــــــــي اوبــــــــــس...
هغه اوس له قهره لويدلې وه، هغې نوره دتاريخ خبره هم نه کوله، يــوازې يــې هڅه کوله چې ګواکې ما له خپل جديته راکوز کړي، نوځکه يې خبره بلې خــوا ته کړه مخ يې لکشمي ته ور واړاوه اودګودې کړې سترګې په چـل يــې ورتــه وويل:

ــ زما خو دولـت خـان يـوازې پــه همــدغو لويولويواورښــتينو خبــرو خوښيږي، که ته واده نه ورسره کوې، نوبيايې ماته راپريږده.

خولکشمي بيا په خندانه خوله ورته وويل:

ــ په دغه کې تا څه ليدلي، زه خوپه دې باورلرم چې دې داسې دی لکه چې زموږ دزمانې سړی نه وي، په دې چې يوشمير لويې لويې خبرې چــې دی کوي هغه زموږ دزمانې خبرې نه دي... اونه هغه زموږ د زما نې بوی لري...

ــ هو، زماهم مطلب دادې چې که دې صيقل نه شي، زمانه به يې له ځان سره همداسې شډل مډل خچې پچې کړي...

زه ددې پرځای چې آرامه شم، نورهم په دغه خبره نارامه کيدم، زه پــه خپل ځان پوهيدم چې داخبرې لکه چې رښتياهم پرما ښې نه لګيږي... خودې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې هم پام و چې که لږغنم لانده دي نویوڅه خو ژرنده هم پڅه ده... پوجا دخپلو خبرو په لړکې یوځل پریوې بلې پوښتنې ورمخه کړه اوماته یې مخ راواړاوه:

ـ تا ته معلومه ده چې دتاریخ په اوږدو کې څومره پښتانه په هندکې وو اوڅومره نورهند ته راغلل؟

ما پرته له دې چې فکروکړم ځواب ورکړ:

ـ ډیرزیات...

ـ هغوی څه شول؟

زه سره له دې چې پوهیدم هغوی څنګه اوڅه شول خودې ته مې ځان ناګاره واچاوه اوورته ومې ویل:

ـ نه پوهیږم...

لږراته جدي غوندې شوه، لکشمي ته یې وکتل، لکشمي ماته وکتل، بیایې دې ته وکتل، څویې خپله خبره وکړه:

ـ داڅوک ده، داپیژنې؟

ـ هو، ولې نه، لکشمي...

په دغه شیبه کې یې یوڅه ځان ناګاره واچاوه، خبره یې نیولې پا ته شوه چې لکشمي په نرمه خوله ځان راواړاندې کړ اوویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، دې اوس ما ښه پيژني...

خو پوجا بياهم په ځيرځيرراته کتل،داسې چې تا به وې، په خپلوسترګوکې مې خوري، روانه وه، دتلوتلو په همدغه حالت کې يې خپله وروستۍ موسکا او سره يوه کړه اوراته ويې ويل:

ـ ګوره له لکشمي تيرشه... زه ان اوس ستاسره واده ته تياره يم... ګوره بيابه ارمان کوې او بيابه اوبه تروړخ تيرې وي...

ددې دغې خبرې په رښتياهم زه پرځان پورې حيران کړم، زرمې لکشمي ته وکتل، هغه راته په خنداشوه، مازر دپوجا ځواب ته ځان جوړکړاو ورته ومې ويل:

ـ زه خو له لکشمي سره هم د واده په خاطر ناسته پاسته نه کوم...

خودې زما ددې خبرې ځواب هم رده راکړ:

ـ چې ناسته پاسته مو د واده له پاره نه وي، نو بيا يې اړتيا څه ده...

ـ زه له هغې سره دټولګيوالۍ اړيکي ساتم، موږ خو په يوه کالج کې يو اويوځاى درس سره وايو...

لکشمي بيا زموږ په خبرو کې راوغورځيده اوپوجا ته يې وويل:

ـ که دولت خان ستا سره واده وکړي، ستا له پاره به څه وياړوي، ته يوه هندکۍ نجلۍ يې او دې يوپټان اوبيا مسلمان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بيا ورته موسکۍ شوه:

ـ دا هندوستان دی،دلته داخبره ډيره مهمه نه وه اونه ده...

رښتيا خبره خوداوه چې مونږ په دغه ورځ په دغــو خبــرو ښــه ســرونه وخوږول، څو په پای کې مويوه اوبل ته داسې سره کتل چې هرچا فکرکاوه پــه دکان کې سره ولاړيو اودکوم ټوکرپه بيه باندې له يوه اوبل سره چنې وهو...

ما په پای کې په ډاګه ورته وويل چې:

ـ زه په دغه ملک کې يومســاپر اوتاســې دلويولويــو کورنيــو نجــونې اولوراني ياست، زمونږ اوتاسې ترمنځ ډيرتوپيرونه دي چې هغو ته بايد دومــره هم په ساده نظرسره ونه ګورو...

پوجا نه پوهيږم چې ټوکې کولې اوکه رښتياهم جدي وه، همــدا خبــره کوله چې ګوره راځه ته هم لکه دپخوانيو پټانانو غوندې يــوه فــداکاري وکــړه راځه چې زه اوته هم په دغه عصرکې يوه نوې پاڼه سره واړوو...

خو ما به ددې ددغو ټولو خبروپه وړاندې ناغيږي کوله او ځان به مې په هغه اودغه ترې تيراوه...

نژدې مابنام و، چې مونږ له کالج راووتو، لا دونو لــه ګــڼ ځنګــل څخــه دعمومي سړک سرته نه وو راوتلي،چې يوبس رابشکاره شو، لکشمې نن خپــل ګاډی نه و راوستلی، هغې زر له ما سره خدای پاماني وکړاوبوجا يې هم تــرلاس ونيوه، خو دپوجا زړه تراوسه نه و راباندې يخ څکه يې تروروستي شيبې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې کولې، ان چې په هغه شيپه کې يې وروستۍ خبره هم ماتــه داوه چې:

ـ ناځواني مه کوه، راځه ګوره ما پښتنه کړه، تاته معلومه ده که نــه،چې ډيرو راجپوتو ميندو خورا ميړني ميړنی پښتانه زيږولي دي...

ګوره مه کوه (په موسکا)... پښيمانه به شې...

دوې دواړې په بس کې کيناستې،زه خپل کورته راوګرځيدم، زما له پاره په هغه شپه دپوجا داخبره ترټولو جالبه وه چې:

ډيرو راجپوتو ميندو دهند په پراخو لتو باندې داســې ميړنــي ميړنــي پښتانه چې په نومونو يې هنديان اوپښتانه دواړه وياړي زيږولي دي... !!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

پوره یوه اوونۍ کیده چې لکشمي همداویل چې: انامې ناروغه ده... کلــه به چې له درسه خلاصه شوه، په بیړه بــه یــې پــه ســترګوکې خــدای پامــانی اوروغبړ دواړه په یوځل راسره وکړل او زربه دکورپرخوا روانه شوه، زما هم پــه زړه کې وه چې دهغې پوښتنې ته باید ورشم، ځکه هغې زما خــورا ښــه عــزت کاوه اودزړه له کومي وربانديې ګران وم، ان چې هره ورځ به یې ځان زما له حاله خبراوه. لکشمي ته به یې همداویل چې زما له هرڅه باید ځــان خبرکــړي، ان لادایې هم ورته ویلي وو، چې مور هندیان دوی ځکه نه پیژنــو چــې دوې لــه ژونده دسرټکونې اوچا ته په اسانۍ سره دلاس اوږديدووالاخلک نه دي... ما له ځان سره پریکړه وکړه چې کله سبا کالج ته لاړم له لکشمي به هیله کوم چــې ماله ځان سره بوځي، خوکله چې په سبا یی زه کالج ته ورســیدم ترمــامخکې لکشمي راته وویل چې:

ــ انه مې دې ډيريادوي، ویل یې چې یوځل یې راوله...

خوماورته وویل چې ما هم نن هوډ کړې و چې له تاســره یوځــای بایــد یوځای دهغې پوښتنې ته لاړشم، کله چــې زمــوږ درس پــای تــه ورســید، زه اولکشمي دواړه دهغې په موټرکې دهغې دانــا دکورپــه لوروخوځیــدو، زمــوږ دکالج او دښهزادګۍ ګلبانودکورترمنځ ډيرواټن نه و، په ځوشیبوکې موږ دواړه دهغې بنګلې ته ورسیدو، چوکیدار په ځانګړي درناوي دروازه راته پرانیســتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوموږ ور دننه شو، حکیم لالاپه هم هغـه شـان لکـه چـې پخـوامې لیـدلی و ښکاریده، دبنګلې دباندې یې دربارکړی و، داسـې چـې کـه چانـه پیژانـدی، نوخامخا به یې ویل چې ددغې لویی بنګې اصلي خاوند که دې اوکه نه دی دی خپله دی، کله یې چې زموږ په موټرسترګې ولګیدې راپورته شـو، اوپـه بیـړه بیړه یې ځان راورساوه، زه لا له موټره سم کښته شوی نه وم چـې مـا لاس ور اوږد کړ، خوده زما لاس ته ونه کتل اونیغه یې غاړه راکړه اوپـه غیـږ کـې یـې ټینګ ونیولم:

ــ ته چیریې... له ډیرې اوږدې مودې وروسته، پـه خیرراغلـې... مـیمم صاحبه ناروغه ده، ډیردې یادولې...

لکشمي خپل موټرودراوه موږ دواړه دبنګې په لورپه داسې حال کې چې حکیم لالا مو مخکې و، روان شو، کله چې تردروازه وردننه شو، داخـل داوږده دهلیزپرځای موږ پر هغو زینوقدمونو کیښودل چې دروازې ته مخـامخ پورتـه ختلې وې... دویم پوړ ته وختو، نن په ټوله بنګله کې دهغې ورځې پـه انـډول آرامي وه، ان له هغه اوږده اولرې دهلیز څخه هم نه دوړو اونه دزړو غږ راتـه... په دویم پوړکې یوه کوچنۍ دوه پله یـې دروازه حکـیم لالا راتـه پرانیسـته، یوکوچنې دهلیز لابل هم هلته و، دغه دهلیزته مخامخ یووړراخلاص و، موږ هم په همدغه وره ورننوتو، هلته د دویمې کړکۍ څنګ ته دزړې شهزادګۍ پالنګ پروت و، کله چې موږ ورننوتو داپه نمانځه وه، لمونځ یې کاوه، په څنګ کې یې دچا خبره یوه بله مامره دنګه ښکلې ښځه ناسته وه، چې هرچا فکرکاوه خدای په خپل حکمت سره جوړه کړې ده، هغې ګلبانو ځارله اودهغې په چوپړکې وه، هغې موږ ته هرکلی ووایه اوهلته یې په یوه خوا کـې هغـو مخـامخ څوکیوتـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربنوونه کړو، لکشمي راته وويل چې دایې نګورده. دهغې خاوند اوس هم لــوی دولتي ماموردی، هغه ټول عمر له هندوستان څخه دباندې په اروپااوامريکا کې خپل ماموريت ترسره کړی دی، ددې نيکه هم ترويش دمخه دهندوســتان لــه لويو نوابانو څخه و...

ګلبانوله لما نڅه وروسته، له مورې سره هم تود روغبړوکړ اومخامخ مورې ته کيناسته، خوداځل يې رنګ اوځيرې ډيربدلون کړی و، بڼه يې زيړه شــوې وه... خو څه بې چې داځل ترتيرځل هم تاوده وو هغه ددې تــود اودزړه لــه کــومي هرکلی و... دا دويم ځل و چې دزړه حمله پرې راغلې وه، ځکه يې په خنــداکې وويل:

ــ زما ناروغي خورا بده اونامرده ناروغي ده، داده دويمه ديکه يــې هــم راکړه...

سره له دې چې ډاکټر ورته ويلي ووچې ډيرې خبرې بايد ونه کړي، زما مخکې ته يې کابلي بادام اوکشمش راوړاندې کړل اوله هغوسره سم يې وويل:

ــ هغه مهال چې زه لاځوانه وم، مورې ته به دابادام له کابلــه راتلــل، هــو، هغه مهال زما پلار ژوندی و، هغه دجنرال نادرخان همزولی اوملګری و، هغــوی هم ډيره موده دلته په هندکې وو، په هغه کال چې زما خــدای بښــلي پــلاردا بنګله جوړوله ان پرهغه مهال هم دوې لاکابل ته نه ووتللي، له مورې ســره يــې راشه درشه درلوده، ان چې وروسته کابل ته ولاړل، دوی به په کال کې يوځــل دوه دلته راتلل اومورې به کابل ته ورتلو، هغوی ښه خلــک وو، پــه هغــه مهــال ددوستۍ اوميني خلک دوی وو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ددې خبرو ته غوږ نیولی و، چې یوناڅاپه یې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ښښنه غواړم، اوس په کابل کې بادام پیداکیږي؟

په دغو شپوکې پرکابل باندې سختوجنګونو خوله لګولې وه، رادیوګانو، تلویزیونو اواخبارونو په هغو شپوکې دکابل دورانې اوبربادۍ لــه وحشــته ډک خبرونه د نړۍ ګوټ ګوټ ته رسول، کابل به یې ښــوده اودوژنــو هغــه ناپایــه بهیربه یې ښود چې انسانان هلته خپلو مړو او وزرو ته لیوان شوي وو، ځکه نــو زه هم ناچا روم چې باید ورته ویلي مې وای:

ــ هو، بادام شته خوپه وینولړلي... دکابل دهغو شپو بادام چې تالیــدلي اوخوړلي وو له اوسنیوهغو سره خورا زیات توپیرلري...

ځوشیبې په یوه اوږده سوچ کې ډوبه شوه، بیایې لکشمي تــه مخــامخ وروا ړاوه:

ــ رښتیا وایی، کابل ټول وسو، کابل ټول وران شو، کابلیان ټول له کابلــه وشړل شول، اوریدلي مې دي چې اوس په کابل کې داسې کور اوداسې کــورنۍ نشته چې دکورنۍ یویاځو غړي یې نه وي وژل شوي... زه خوهره ورځ دغه بده ورځ چې پرکابل باندې روانه ده پرتلویزیون باندې ګورم... خــدای د دکابلیــانو مل شي... زموږ خو له دعا پرته نورڅه له وسه نه شی کیدای...

لکشمي هم دکابل پرحالاتوباندې ښه خبره وه، هغې به لاماته هــم کلــه کله دکابل په اړه ویل چې زه به هم نه وم پرې خبر، هغې به ماته داسې خبرونه اوشعرونه راوړل چې هغه به ټول کابل ته اودکابل له پاره ویل شــوي وو... مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاهم په همدغه ويركې وو چې دګلبانو نګور راوترپل اوزمــورډ دخبرولــړۍ يــې يوپه يوراپرې کړه سترګې يې زما په سترګوکې راخښې کړې اوويې ويل:

ـ زه نه پوهيږم چې ستاسې ماغزه ولې کارنــه کــوي، څــومره جګــړې، څومره ورانۍ، اوڅومره بربادۍ... تاسې پوهيږئ چې نړې ستاسې په بــاره کــې څه وايي؟ څوانان هلته مري، ښځې هلته مــري، ماشــومان اوبوډاګــا ن هلتــه دګوليوله ډاره سا نه شي اخيستی، سپی په کوڅوکې دانسانانو دمړو غوښې نه خوري، جنت غوندې هيواد مو په دوزخ اړولی دی ولې... دڅه له پاره؟ څه شی لرئ چې نه پرې جوړيږئ، ولې له خدايــه نــه ډاريــږۍ، داڅــه چــې اوس پــه افغانستان کې روان دي دغو ته کوم انسانی وجدان کتلای شي، داشــان کــړه وړه دکوم الهي قانون له اصولو سره ورته والی لري؟

ماچې کله دهغې دغه په رډو رډو کې خبرې واوريدې، زما زړه تــه کلــه هم نه رسيده چې دداسې ښکلې ميرمن خوله به هم په داسې سپينو ټکولکــه چې ماته يې وويل راخلاصه شي، ما په هرڅه ځان ورته ناګــارکړ اوهــيڅ مــې هغې ته دويلو له پاره نه درلودل ځکه نو همداسې غلی پــاتې وم خــو داچــې دهغې خبرو ځواب غوښت ځکه مې په کاږه ورميږه ورته وويل:

ـ زه هيڅ هم نه شم ويلای، زمورډ هيواد داځل دډيروبدوخلکو منګولو ته لويدلی، داسې فکرکيږي چې دهيواد حالت به تردې هم وران شي، په دې چې جګړمار نه دې پوهې دي اونه هم دخپل هيواد دجــوړونی، پــه دې چــې دوی پرديويوازې دورانيوله پاره روزلي دي اودخپل کور ورانولو اوخپل ورور د وژلــو زمريان اواستازي دي، دوی نه خپله اراده لري اونه غــواړي چــې هغــوی چــې دخپلواکې ارادې خاوندان دي په خپل څنــګ کــې ومنــي اويــايې وزغمــي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداده چې لويوځواکونو جوړکړي اتلان نن هماغه لوی ځواکونه په خپله سړي وژونکو او تمدن بربادوونکی بولي... اوپه دغه پلمه پرافغانستان رابلوسيدلي اود دوی په پلمه، دادي ددغه هيواد نن اوسبا پربربادۍ اوورکې باندې سپاري...

لکشمی زما دخبرې له پای ته رسيدو سره داترغوږ راتيره کړه چې دې هم خپلې زده کړې په لندن کې کړې دي. خاوند يې تل په سياسې دندو وي، ان چې په کابل کې يې هم يوه موده تيره کړې ده... خو زما له پاره ترټولومهمه داوه چې ما له داسې ښکلې، دنګې اوسپين رنګې ميرمنې څخه ثومره سپينې خبرې واوريدې اوپه څه شان يې دزړه له کومي راته وکړې... توری اوږدې زلفی، غټې غټې سترګې، تړلې تورې وروځې، جګ قد، درانه پښتانه کاته داټول هغه څه وو، چې دايې اوس زما په وړاندې دهوسۍ سترګو هغو غونډې درولې وه، هرځل به مې چې ورته کتل بيا به دحميد بابا شعربه راياد شو:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي...

زړې شهزادګۍ ډيرې خبرې نه کولې، دهغې له پاره اوس دخبرونه کولو روژه دډاکتر له خوا منظوره شوې وه... په دغه ورځ يې هم ترډيرو پورې لکه چې زموږ خبرې دچاخبره دزړه په زور واوريدې چې اصلي خبره بياهم داوه چې:

ــ ستاسې ماغزه کارنه کوي، ولې مو دهغه ښکلي هيواد پرتم اولوی نامه ته دومره په سپکه سترګه وکتل، ولې مو افغانان اوافغانيت په ځمکه وواهه... اوولې موددغه هيواد تاريخ ته ونه کتل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ ټولې خبرې په همدغه ټکي وې، زه يې هم په همدغه ګناه ترګواښ لاندې نيولی وم، داسې چې ګواکې دازه وم اويازه يم چې افغانستان ته، افغانيت ته، اوانسانيت ته په خپل لاس اوراچوم. اويادازه يم چې دخپل هيواد پرتاريخ باندې دجناياتو داسې يوځپرکې ور زياتوم چې هغه هم دافغانستان اوهم دجهان له پاره دشرم يوه بيلګه دی... دګلبانو زړه هم په همدغه ټکي درد کاوه، ځکه يې ما ته مخ راواړاوه اوپه ناروغه څيره يې رانه وپوښتل:

ـ داڅه وشول، داڅه هلته روان دي، ته راته ووايه چې دمحمود اواحمدشاه پرلتو باندې اوس داسې يوڅوک نشته چې دغه خلک اودغه وياړلی ملت له دغه شره وژغوري...موږ ټول همداوايوچې ولې دهغو لويو نوميالیو ځای اوس خالي دی، اوکه خالي نه وي نوبيا ولې موږ ته نه راښکاري...؟

دزړې شهزادګۍ داپوښتنه لاسمه پای ته نه وه رسيدلې چې حکيم لالا اودهغې درملونکی ډاکتر دواړه جوړه پرکوټه رانوتل، زموږ دخبرو لړۍ وشکيده اوهغه موډډاکترپه ليدو ګردې په ټپه ودرولې، لکشمي اودګلبانو نګور دمخامخ کوټې دروازه خلاصه کړه، موږ هلته ولاړو، هلته موږ درې واړو دخپلو خبرو تګلوری په بله کړل، هغه سترې سترې خبرې چې دلته يې نه يوازې زما بلکې دنورو زړونه ستړي کول اودستړو زړونو خبرې وې، هغه مو ګردسره پريښودې، لکشمې هم په څه شي پسې دباندې ووته، زه اود زړې شهزادګۍ ښکلې نګور يوازې سره پاتې شوو، داچې زه يې دخپلې خبرې په سيده ګوزارونو ويشتلی اوپيکه کړی وم، زما له پاره داهم اوس دهغې ترخواښې کمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ښکاریده، داچې ډیره ښکلې وه، دهغه انځوریې زه اوس هم په ذهن کې نه شم جوړولای، ځکه مې نورهرڅه په خپل ځای پریښودل اوددې دنامه پوښتنه مې ترې وکړه چې دې راته وویل:

ـ زه ددغه کورناوې یم...

ـ زه پوهیږم چې ته ددغه کورنه یوازې ناوې یې بلکې ښکلې ناوې هم یې خونوم مو؟

ـ نوم مې لیلا خان دی...

ـ ډیرښکلی نوم مودی خو...

ـ ولې خو؟

ـ هیڅ هیڅ (په موسکا)...

ـ له خو څخه مو موخه څه ده مهرباني وکړئ راته ووایی... په زړه کې یې مه ساتی، هیله کوم...

لیلا راته جدي غوندې شوه، په دې چې ما هغې ته هسې دسترګو په رپ کې دا ناڅاپی پوښتنه چې زه پوهیدم پرې راوپاریده پیداکړه، هغه په دغه خبره یوڅه سره نیولې غوندې شوه، ان چې په ښکلي مخ کې یې دنابللې سرخی څپې سره لاړې اوراغلې... زرمې ورته وخندل اوورته ومې وې چې دومره مهمه خبره نه ده، ته باید دومره سره نارامه نه شې... خوهغه نارامه شوې وه ځکه یې بیا وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هیله کوم چې خبره مووکړئ، کومه خبره چې دویلو وي اوونه ویله شي، هغه دوې ستونزې رامنځ ته کوي او دوه لوري سره ځوروي...

ددې دسختو احساساتو په ځواب کې ما خپله خبره چې دې ته به هــم ډېرنادره وه اویابه نه وه وکړه:

ــ وایی چې لیلا دومره ښکلې نه وه لکه چې ته یې...

ډک زړه یې سره خالي شو، په خندا راته شنه شوه، دواړې وروځې یــې نورې هم یوې بلې ته سره نژدې شوې اوویې ویل:

ــ هې بابا زما خود زړه راپه درد کړ، نژدې وه چې لکه بي بــي پرمــا هــم حمله راشي،... لیلا که ښکلې نه وای کیسې به یې نه کیدې، نوم به یې ښــکلی نه و، اودښکلاهنګامه به یې ترمورې پورې په ښکلاسره نه رارسیده، ته چې وایې ښکلې نه وه، زه داخبره نه منم لیلاښکلې وه...

ــ وایي چې دومره ښکلې نه وه، خو دمجنون لیونۍ مینه وه چې هغې ته یې ترښکلاهم لوړه برخه ورکړه...

ــ بس ته داومنه چې لیلاښکلې وه، داکه دمجنون پــه ســترګو وه اوکــه دنورو...

هغه ښکلې وه...

مورې لاپه همدغه دربه کې وو چې لکشمي رانوته اوویې ویل چې ډوډۍ تیاره ده، خو لیلې هغه کینوله اوپرهغې یې زمورې دخبرې ســپیناوی پیــل کــړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په پيل کې فکرکاوه چې مورِ تراوسه هم هغه سياسې خبرې سره شــاربو، ځکه يې هغې ته وويل:

ـ ببو، پريږده، دغه خوارکي ته اوس هم دکابل غموڅه نه دي ورپريښی، دهغه خپله زړه له وژنو اوبدمرغيو شين شوی دی...

خوکله چې ليلې زمورِ دپوښتنواوخبروتهوله کيسه له سره ترپايــه ورتــه وکړه نوبيايې ورته وخندل:

ـ په دې کې خو شک نشته، چې زما په تهوله بابــاګنی کــې ترتاښــکلې ښځه نشته، دی رښتياوايی... ته يې بايد ومنې ځی چې هلته ډوډۍ تياره ده... زما خبره ستاسې دواړو په منځ کې داده چې ته هم رښتياوايې اودې هم...

دډوډۍ په هال کې مورِ تهول ياره، لکه چې لــس تنــه ســره راغلــي وو، ښايسته نجلۍ ترهرڅه دمخه تيار اچولی شــراب راميــدان تــه کــړل، هرچــا يويوګيلاس واخيست، زماپه زړه غله راګډشول، چې اوس څنګه وکړم، نه مــې ويلای شوای چې نه اونه مې بله پلمه په درواغوخولې ته راتله، په دې چې دلته هغه څه چې زما فکرواوياچې ما بايد هغه په نظرکې نيولی وای يوازې لــه يــوه تظاهره پرته بل څه نه ښکاريده، ځکه مې له هغې ښکلې نجلۍ څخه يوګيلاس لکه دنورو په شان په طبعي توګه واخيست اوله څه خوارکې توکو سره مې لــه ځان سره ونيو، هيڅا هيڅ هم ونه ويل اونه څوک دڅا په فکرکې وو،ما ته هغــه مهال قوماندان يارجان راياد شو، چې خارجيان به ورته راغلل له هغوســره بــه يې شراب خوړل، خو چې هغه به ترې تللی نه وو، ده به بيا ترهرڅا دمخه چغې وهلې چې: « ولله چې ځان يې راباندې مرکړ چې ورسره مل شم، شراب ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخورم خو ايمان مې اجازه نه راکوله، ماويل چې داجهاد به مې په خـاورولاهو شي...»

په داسې حال کې چې دې خپله خلکو ليده چې دهغوی په سـترګوکې ځنګه خاورې ورشني...

په همدغه مهال کې ډاکټراوحکيم لالا هم راغلل اوله ټولويې هيله وکړه چې له بې بي سره څوک ډيرې خبرې ونه کړي... ډاکټر لاداهم وويل چې:

ـ څوک مه ورځې، کيدای شي، کومه بله حمله هم زروربانديې راشي، له هغې سره خبرې مه کوئ... ماته يې وکتل اوپه خنداکې يې راته وويل، چـې زه خو بايد ورسره ونه غږيږم پـه دې چـې زمـا خبـرې دومـره درنـې دي چـې ډيرپياوړي زړونه يې واوري هم نه شي ورته ټينګدای...

هغه په ربښتياهم ناروغه وه، خوله دې سره سره مور نن لـه هغـې سـره خورا زياتې خبرې وکړې، خوداچې ډاکټر وويل تاسې به نه ورځي زه پـه دغـه خبره يوځه خپه شوم... په دې چې هغې کومه پوښته له مـاکړې وه، مـادهغې ځواب بايد دې ته ويلی وای...

زه په همدغه سوچ کې وم چې ليلې زما اولکشمي په مخ کـې دسـاقي نجلۍ له ټوکرۍ دوه نورګيلاسونه هم دميزپرسرکيښودل... نوروهم واخيستل، ليلې له ټولو هيله وکړه چې ددې خبرې ته ټول يوغوږ شي... ماته يې لاس ونيو اوويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ داښاغلی دولت خان دی، له کابله راغلی، له لکشمي سره یوځای په یوه کالج کې درس وايي، نن زموږ ګران میلمه دی،موږ تل دخپلو پخوانو مینه په ده ماتوو، همداده چې دده په سرسلامتي به یې....

لیلې لا داخبره پای ته نه وه رسولې چې ټولو زما په سرسلامتې وغړنګول... لږ مهال لا نه و تیرشوې چې له هرې خولې بیا هم هغه یوه خبره راووته چې:

ـ په دې وطن کې مو څه حال جوړکړی، ولې دپردیو منئ، ګورئ که یوڅل کمزوري ورمعلوم شوئ، بیا دربانديې راځي او داسې غلامان به درڅخه جوړکړي چې نه یوازې به دوې ملنډې دربانديې وهي بلکی ټوله نړې به دربانديې خاندي...

خوما یوازې دومره ورته وویل:

ــــ نه پوهیږم چې پرموږ څه وشول؟ څه به کیږي اویاموږدکوموسترګوبلاوخوړو... یوازې دومره درته ویلای شم، چې زموږ خلک لاهم پرهغو رازونو چې داشل کاله ددوی په څنګ کې روان دي اودهغوی پرمکاریو چې ددوې پرسریې کوي نه پوهیږي، دوی یوازې خپلو ارادو اوسپیڅلتیاوو ته رښتینې دی زموږخلک دزړه له کومي زړه سواندي دي، میړاني دي، په خپله خبره ولاړ دي، آزادي خوښونکی دي، له یوه اوبل سره پر دښمنی باندې دتل له پاره باوري نه دي، خو داسې ښکاري چې یوه ځواک اویوچا یوداسې جادووربانديې کړې چې تراوسه نه دوی اونه هم نور څوک پرې پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليلې ځان په خبره کې راواچاوه:

ــ داخبره زموږ له پاره هم څرګنده ده، موږدکابلي والا په نيت اوديانـت باندې له ډېرپخوا څخه پوه يو، خو اوس پوښتنه داده چې دغـه جادګر،اودغـه ځواک چې دغه هيواد ته يې دبدنيتۍ تلک ايښی ځوک دي؟

ډاکتر مخکې تردې چې زه څه رښتيا او دروغ نوردوی تـه ووايـم، زمـا وارونيو اوويې ويل:

ــ تاسې پوهيږې چې دايدس ناروغي په پيل کې په څه شان خپريده؟

ما لکشمي ته مخ ور واړاوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ايدس څه شي ته وايی؟

ــ يوه ناروغي ده...

ــ څه ډول؟

خو هغې ځواب راته ونه وايه، ډاکتردلکشمی ځواب ته سترګې پــه لاره و، ځکه يې ماته نورڅه ونه ويل اوهغه ته يې ځواب ورکړ:

ــ که موږ په دغه راز پوهيدای اويامو په دغه باره کې معلومات درلودای، نوموږ به هم تاغوندې ډاکتران وای...

ډاکترداپوښتنه زما دخبرې په اړوند رامنځ ته کړې وه، نورچاهم دځواب په توګه څه ورته ونه وې ځکه يې بياخپله ځواب کړه:

ــ هغه مهال چې ددې ناروغۍ په اړه خلک نه پوهيدل، ډاکټران هم نــه پوهيدل، ناروغان هم نه پوهيدل، هره يوه به هم داخبره کوله چې داڅه شـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ده، چې نه پرې پوهيږو اونه هم کوم دوا درمل لري...څوک په دې هـم نه پوهيدل چې له چا څخه ده اوله کومه راپيداکيږي؟ دولـت خـان هـم اوس دافغانستان په اړه هماغسې خبره وکړه چې نه پوهيږي هيواد يې دچا له خـوا دڅه له پاره اوس په دغه ورانوونکي اورکې سوځي اوخلـک يـې ولـې داسـې کړيږي؟

دډاکتر خبره موږ ټولو ورسره ومنله، خوزه دايدس په مانا نـه پوهيـدم، لکشمي هم راته ونه ويله ځکه مې نه دې ښه ځواب ورکړ اونه هم دبد اونه مې نوره دوی ته ورښکاره کړه چې زه ګواکي دايدس په مانا نه يم پوه شـوی... پـه همدغه وخت کې حکيم لالا هم خپله وکړه:

ـ مسلمانانو لاره، نه لاره همدايوافغانستان يـې لاره داسـلام دښـمنان اوس پرې پوه شول چې داسلام خرابې او آبادی په همدغه هيواد پـورې تړلـې ده ځکه يې داده ملاورته راوتړله چې بايـد وران يـې کـړي، داسـلام ددغـو دښمنانو په بربادۍ يې پورته کړئ...

لکشمي اوليلی داتياري پيالې نورې هم ماته راوړاندې کړې اوويې ويل:

ـ وخښه داهم وخښه حکـيم لالا ددښـمنانو دبربـادۍ پـه هيلـه يـې وخښه... ځکه چې دلته يوازې ډاکټر... دی. زه خو شکرالحمدالله داسـلام پـه دښمنانانوکې نه راځم.... که داونه څښې زه پوهيږم چې حکـيم لالا دې دوزخ ته ليږي...

ما داګيلاس هم په سرواړاوه اوحکيم لالا ته مې دکوټې لـه دغـه سـره دشاباسی په نامه لاس پورته کړ، خولکشمی په دغه نښه يوڅه نارامه شوه پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې چې هغې وويل: حکيم لالا دې وپړساوه، اوس يې ګوره چـې نـورې نـورې نادرې هم راوباسي... خوهيله يې ترې وکړه چې نورڅه ونه وايي...

ټول سره تاوده شول، لکشمي اوس دنشه يانو سره مل شوې وه، ليلاهم، خويوازې زه وم چې تراوسه هم نه نشه وم اونه مې دنشـې آحسـاس کـاوه... يوازې ليلا لکه چې پوهيده دهغې پرما پام و، هغه راغله اوله ما اولکشمي سره يوځاى کيناسته، له ناستی سره سم لکشمی بياهيله ترې وکړه چـې هغـه لـه ماسره دکابل دغمونو په باب خبرې ونه کړي.ځکه يې هغې ته وويل چې دولت خان يوډول لنډۍ وايي چې دوه بيته يې سرې ليونې کوي..

هغې په حيرانتيا وپوښتل:

ـ هغه څه شی دي؟

ـ شعرونه دي لکه ستاسې د روهيلکنډ چاربيتې خو ترهغو هم خـوږې اوسوځونکې...

ليلا راته موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ـ نورو پوښتنوته خومې دځواب رانه کړچې لنډۍ راته ووايې دامو هـم قبولی دي...

زه له لکشمي سره اوس حيران وم، هرچيرې به چې کيناسته زما اوخپل بازاربه يې په لنډيو توداوه، داسې کټ مټ پيښه زما له تقديرسره له ډيرپخـوا جوړه شوې وه، هغه مهال چې زه لا ماشوم اودښوونځي په دويم اودريم ټولګي کې وم، زمورږ په کلي اوشاوخوا باندو کې به چې دچا خوښي اوخوشالي وه، زمـا نيکه دخداى وبښي هغه خو به خامخا پکې و، زه به يې هم له ځـان سـره روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم، ديوعالم خلکوپه منځ کې به ودرولم ترانې به يې راباندې ويلې، زه به لــه خلکو شرميدم خو داچې نيکه به مې امرکړې و، دهغه خبــره چــا پــه مځکــه غورځولای شوه، بس نو دچا خبره چالان به وم، اوس هم کټ مټ کانه راباندې شوې وه، بس لکشمي وه اوزه چې وبه يې ويل لنــډۍ نوبيــا بــه زمــا ســرو اودښکلواستانه... لنډۍ به مې ويله له هغه وروسته بــه مــې هغــه پــه هماغــه نازونزاکت سره ورته ژباړله چې هماغه نازکی يې بايد دوی هم احساس کړي...

دليلې دغوښتنې سره سم مې لکشمي ته مخ وروارړاوه، هغه پــوه شــوه، زريې قومانده راکړه چې:

ــ دشرابو په باب خو دې يوه ورځ هم خوله نه ده خلاصه کــړې، وګــوره يوه داسې لنډۍ ووايه چې دشرابوپه باره کې وی، دښکلو په باره کې وي...

ليلالکه چې په دې رضا وه، چې په دغه اړه يوڅه ورتــه ووايــم، دهغــې څيره هم بل ډول شوې وه، ځکه نو مخکې تردې چې دشــرابو ســتاينه وکــړم خولې ته مې يوناڅاپه راغله چې:

مخ دې په سپين کې سرخي وايي لکه خاصه چې پرګلاب وغوړوينه

لکشمي هغه لنډۍ ترما دمخه هغې ته په خپله ټوله نازکۍ سره تشريح کړه، داسې چې دهغې په اوريدوسره نورهم سره شوه، نوره هــم ګلابــي شــوه اونوره هم سره وغوړيده،داسې چې هرچا ورته کتلي وای، نوهغه زموږ دمشرپه وينا بچی خو مې نه و چې نام خدا او يايې ای شو !؟ نه وای ورته ويلای...

ماخودالنډۍ ډيره، ډيرو ښکلو ته ويلې وه، خو دومره اغيزيې چې پرليلا کړی وپرهغوی يې ګرده سره داسې نه و کړې لکه مارچې دمداري شپيلۍ تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملاراماتیرې هغسې ویاړي شــوې وه اواحســاس یــې پــه رښــتیاهم خــورا لوړشوی و. چې ماهم داسې احساس ډیرلږ لیدلی اوحس کړی و، هغې له دغــې لنډۍ وروسته ما ته په روغ نظرنه کتل، هغې فکروکړ، چې دالنډۍ به ما همــدا اوس ددې دښکلادخیرا ت له پاره جوړه کړې وي...

لکشمي هم پرې پوه شوه، هغه پوهیده چې ددې لنډیو ویــونکی ســاده څوک نه دي، همداده چې په زړونو لګیږي اوزړونه له زړونو خبروي...ځکــه نــو دخپلې هغې په انتظاروه، رښتیاخوداوه چې لکشــمی خپلــه اوس پــه داســې لوړتیا کې وه چې له ما پرته یې اوس نورڅه نه لوړلیدل اونه یې غوښــتل چــې ویې وینې، ځکه خویې یوځل چې سرزماپر مټ راکیښود یوه نرۍ زونګــه یــې ترغوږ هم راتیره کړه چې ګواکي دا ستا غمونه دي چې زه...

په دې خاطرچې ما یې پام په بله خواکړی وي، زرمې ددې دبوختیــا لــه پاره ورته وویل:

ــ لنډې دې اورې که نه؟

ــ وایه ما ترلیلا دمخه غوښتې وه، نــه پــوهیږم چــې هغــې څــه جــادو درباندې کړې چې هغې ته ګورې هرڅه ترهغې ځــاروې، زمــا لنــډۍ دې هــم ترهغې ځارکړه...

ــ غم مه کوه،غم، ستادپاره ویل شوې...

ــ وایه،زه باورلرم چې دشرابوپه باره کې به نه وي ځکه پښتانه شراب نه خوري او نه یې ستایي

مازر ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه لنډې دهرڅه په باره کې شته دشرابو په باره کې هم شته، پښــتانه دومره هم نه دي چې شراب به نه پيژني او يابه يې په سندروکې ځــاى نــه وي ورکړى:

هغې مخ زما پراوړه باندې کيښود اوماهم په نرم آهنګ سره ورته ووې:

شراب په شرعه ناروا دي ما ته روا دي ديارغم پرې غولومه...

لکشمى لاڅه چې ليلا يې هم سره وبوږنوله، دلکشمي خو ســترګې لــه اوښکوراډکې شوې، ما ته يې داسې وکتل، چې زه يې دزړه په غــږ بانــدې پــه همدغو يوکتوکې پوه شوم، هغې زر خپلې کوربنې اوښکې دسترګو لــه دالانــه زما له ميلمنو کتو څخه په يوه خوا کړې اوترخوله يې راووتل:

ــ مافکرکاوه چې تاسې به يوازې لکه چې خلک وايې دجګړو پهلوانــان ياست، خو داسې نه ده زه اوس پوهيږم چې له تاسې ســره دښــکلا اوعــاطفى ليونى پرښته هم تل خپله ملتيا کوي...

لکشمي خورا ځيرکه نجلى وه، هغې نه غوښتل چې لــه خپلــې مينــې څخه نانځکه جوړه کړي اويايې دهرچا په خوله کې ورکړي، ما اوهغې تراوســه هم يوه اوبل ته په دغه باره کې خپله وروستې پريکړه نه وه ويلې، همداوه چې دې هم تراوسه چا ته دا نه وو ويلى چې ګواکي دا اويازه له يوه اوبل سره مينــه لرو.

په دغه شيپه کې يې هم خپله تلوسه ترپښولاندې کړه اوخبره يــې پــه خورا ځيرکى سره په بله کړه:

ــ رښتيا ووايه زموږ ببو ډيره ښکلې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیلا ما ته وکتل،له کتویې پوهیدم چې غواړې دخپلې ښکلا پـه اړه لـه مابیـــاهم ځــــه واوري ځکـــه مــــې زرځـــواب ورکـــړ:

ـ دخاوند يې دنصیب شي، هو، ډیره ښکلې ده...

ـ ته څه پوه شوې چې هغه ډیره ښکلې ده؟

ـ داخودپوهیدو خبره نه ده شرعه حاضرته ګوري، هغه چــې هرڅـوک ګوري وایی ښکلې ده، ښکلي ده اوښکلې ده...

ـ زه خونه پوهیږم چې دهغې څه شی ښکلي دي،

ـ که زه دروا غ وایم ته زما په ځای شه اوپه ځیرځیرورته وګوره...

هغې بیاهم باور ونه کړ، په خبره کې يې خبره راویسته اوویې ویل:

ـ نه ته دې خپله دښکلانښه راته ووایه، خلک هسې شي ته هم ښکلی وایی...

ما لادلکشمی خبرې ته ځواب نه و ورکړې چې دلیلا ترخوله راووتل:

ـ که زه پوهیدای چې خبره به دومره تــودیږي، نومابــه پرتــارحم نــه و اوکړی اوستا به هم داسې حال و لکه دنورو...

زه حیران شوم، چې داخه وایی، لږ سوچ مې سره وکړ، رایاد شوه، چــې داددې لورینه وه، چې ان دشرابوله پیله يې زما ګیلاس بیل کړی و اوزه يې لـه خدایی ګناه څخه ژغورلی وم. زه حیران وم چې زه لیونی یم که دوی؟

خوماورخلاصه کړه چې زه تردې نورڅه نه لــرم زمــوږ لــوی نازکخیــال شاعر، کلونه مخکې پرهم دغه هندوباراندې نصیب ورپیښ کړې و، ګوره چــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ده هم په کوم دياراودربارکې لکه مور چې نن دلته سره ناست يو، لــه يوچــا سره، له ښکلوسره ناست و، څکه يې يوه همداسې ښکلا چې زه يې په هســې ساده الفاظوکې يادوم ده په خپل شعر سره ستايلې وي، زه هم وايم، چې لــيلا ښکلې ده، داسې:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي

پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي

ښکلي غاښ دې مرغلرې نه دي څه دي.....

شپه ناوخته شوې وه، زمور دمجلس ياران ټول هرې خواته سره واسکټ واسکټ شوي وو، خو حکيم لالا اوډاکټر ناست وو، ما لکشمي ته مــخ ورواړاوه چې انايي بايد دخداپاماني په خاطروګورو، هغې ليلې ته وويل، ليلــې ډاکترتــه وکتل دهغه خوښه نه وه، له دې سره سره هم ليلا ورغله خو چې بيرته راووتــه ويې ويل چې هغه دم ګړی ويده ده، څکه نو مور ونه شواى کــولاى چــې هغــه دشپې په هغه تنګ زړه کې وګورو، يوازې مې ليلا ته مخ ور واړاوه اوورته ومې ويل چې که دخداى رضا وه زه به بيا ډيرزر راشم، هغې راته وخندل اوراته ويې ويل چې که ته رانغلې زه بــه درپســې درشــم... نورتــه زمــور لــه دامــه پــه سپکوڅانګونو الوتی نه شې...

زما ميلمه پالي چې تراوسه په لاره تلاى شول ساړه څانګونه، دښــکلې بنګلې په زينوکې له ماسره راکښته شوې، ليلاچې لا يــې راکوزيــدو تــه دوې زينې پاتې وې، بياراته په خندا شوه،اوترغور يې راتيره کړه چې داخل خو مــې دلحاظ وکړ، بل ځل به که نصيب وته هم پــه دغوزينــوکې داســې روغ رمــټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې ترتله رانه ونه رسیږي... خوما بیاهم مننه ترې وکړه، مـــوږ لـــه بنګلـــې راووتو لیلا مې یوې خواته وه اولکشمي مې بلې خواته، هغې خواته ترهغـــه زړه ونه لاندې په هغه زاړه قبرباندې چې تیرځل مې له نژدې لیدلی واوځنـــګ تـــه یې یوزوړ کتاب په روښانه توروکې هم ایښی و شمې بلیدې اونرۍ نرۍ زیـــړې رڼاوې یې له لرې هغوی ته چې هغې خوا ته به یې کتل داســـې چـــې تابـــه وې وروستۍ شیبې یې دي کولې.

دلوېې سردارې بنګلې د انګړدننه مو خدای پامانی سره وکـــړ، ډاکترلـــه پاسه راکښته نه شو، حکیم لالاهم راونه ووت، یوازې موږ درې واړه اوس دلتـــه ولاړووو، لکشمي خپله موټر راویست زموږ په څنـــګ کـــې یـــې ودراوه، بیرتـــه راکښته شوه، لیلې ته یې مخ ور واړاوه نه پوهیږم چې پوښتنه یې تـــرې وکـــړه اوکه یې تشریح ورکړه:

ـ ببوا دولت خان دې خوښ شو، بدزلمی نه دی؟!

ـ ددولت خان عمردې ډیروي، ماته یې نن داسې احساس راوباښه چـــې له ماشومتوبه ترننه چا نه ورابښلی، هو، هغه ورک احساس، هغه مـــرور اویولـــه پیړیو پیړیو ورک احساس، لکه چې هندوان هم وایې چې موږ پـــه یـــوه او بـــل جنم کې داسې وو اویاداسې... اوموږ هم لکه چې په یوه جنم کې له یـــوه اوبـــل سره ډیرنږدې خپلوان وو...

لکشمي له لیلا سره خدای پامانی وکړ، زما سریې په دواړولاسوکې ونیو، په یوه اوبله خوایې داسې ښکل کړم لکه چې کله به لـــه غزنـــي څخـــه کورتـــه ستړی ستومانه راغلم اوموربه مې په مینه مینه ښکلولم، ماهم دا داسې کلکـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه په یوه خوا اوبله خوا ښکل کړه چې دزړه له کومي یې خوند راکــړ ځکــه مې داهم ورته ووی:

ـ تا رښتیا وویل، ما هم نن داسې احساس وکړ چې زمــا اوســتا ارواوی ښایی هغه خوراو ورور وي چې کوم وخت په دغه لوی ملــک کــې کــوم ظــالم واکمن له یوې بلې څخه بیلې کړي وي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰)

یوه اوونۍ لانه وه تیره چې دزړې شهزادګۍ پوښتنه مې پر مغزوبانـــدې درنه درنه کیده، له لکشمي سره مې دجمعې مبارکه شپه وتاکله چې دجمعـــې له لمانځه وروسته به دواړه دهغې کورته ورځو، ما په زړه کې داجوړه کـــړې وه چې هم به یې دحال پوښتنه

وکړم اوهم به یې هغه پوښتنه چې هغې تـــه ځـــواب ورکـــول پـــه دغـــو شپوکې ګرانه خبره وه یوځه ړنګه بنګه ځواب کړم،هغه چې په تیرځل لیدوکې یې له ماکړې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیـــانو پـــه خیلخانـــه او تـــاتوبي کـــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

زه خو دزړې شهزادګۍ دغې پوښتنې په رښتیاهم له یوه څرګند ګواښ اواندیښنې سره مخامخ کړی وم، دې په دغه ټکـــي ټینګارکـــاوه چـــې کـــه پـــه افغانستان کې ددغې ګډوډۍ لړۍ اوږدیږي، دابه پرنیمه وچـــه اونـــړې بانـــدې دتورتم یوپیرړ سیوری راتیت کړي،

دنیمې وچې مسلمانان هسې هم دلته داوبوځګ شوي یو، که هلته هـــم دغه حال وي بیانو موږ هم ختم دربوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا خبره خوداوه چې ما داډيره موده په دغه اړه په ذهن کې ډول ډول ځوابونه جوړول اوهيرول، کله به په زړه کې راتيره شوه چې ورته ووايم:

ـ نورهلته څوک نشته، هغه دبابا خوبونه نورله ياده وباسه...

بيابه مې زړه ته راتيره شوه:

چې سود و زيان دې په کې نه وي غمازه ولې بدوې دخلک زړونه

ځکه به مې داله ځان سره جوړه کړه:

ـ ځنګل بې زمريه نه وي... شته ياران شته، ځوانان شته، راځی... خو اوس دم درحال به دادخداي رضاوي...

خوزه پوهيدم چې زما داډول نانيولې زرګونه مرغۍ به هغه راسره ونه مني اونه به

دهغې دروان تسل له پاره يوپوخ پتم شي... همداوه چې زه په دغو ورځو کې ددې دغې پوښتنې سره ړنګ وبنګ کړی وم، داسې چې دخپلوعادي درسونو لړۍ يې راته دړې وړې کړې وه...

زه دپنجشنبې په ورځ په خپل پخواني دود کالج ته لاړم، استاد لاهم ټولګی ته نه و راغلی، زما له راتګ سره سم زمونږ ټولګيوالو نجونو اوهلکانو په لکشمي پسې يوې اوبلې خواته سترګې اړولې چې خنګه تراوسه نه ده راغلې، يوه دوو خو له ماځخه دهغې پوښته وکړه، خوما دواړو ته داسې ځواب ورکړ لکه چې تاسې نه ياست خبر زه هم نه يم خبر، نه پوهيږم چې ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تريوه وخته خو مې فكركاوه كيداى شي ګاډى يې وران شوى وى، خــو وروسته وروسته معلومه شوه چې هغه رانغله، رښتيا دالومړى ځل و، چې هغې ما ته دخپل نه راتګ په باره کې څه نه وو ويلي، كله چې تيــره غرمــه كورتــه راورسيدم ګاونډۍ مې راته وويل چې نن ډيرزيات تليفونونه درته راغلل...

ما لا خپل كالي نه وو اغوستي چې بيــاهم هغســې تيززنګونــه راغلــل، زرمې غوږۍ واخيسته اوغوږته مې ونيوه چې دلكشمي چغه مې ترغوږ شوه:

ـ زه يم، لكشمي... زما انا... نوره له اوپروالا سره يوځاى شوه...

ددې په دغه دردمن غږ ماهم د درد احساس وكړ، ديــوه ژور درد، هغــه درد چې انسان يې هروخت نه شى كولاى... اوخپل دريغى مې په درد كې ورته څرګند كړ... هغې غوږۍ كيښوده، ستركې مې په يوازې كوټه كــې ديوالــه تــه ونيوې، لږ ګړۍ وروسته مې ښه پام شوچې اوښكې مې راغلې، راتويې شــوې، چې په دغه شيبه كې دهغې پوښتنې ځان راته راغبرګ كړ:

ـ داحمدشاه اومحمود دبريمنو غازيــانو پــه خيلخانــه او ټــاټوبي كــې يوداسې سړى نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

ددې هغه مينه رايادہ شوه چې دې د دولت خان له نامه سره درلوده، له هغه نامه سره چې هغه دسوري شيرشاه د زوى اودخان جهان لودي دپلار زيب و، هغه نوم چې دهند دموسيقۍ پلار تان سين دهغه (دشيرشاه د زوى دولــت خان) ترسيوري لاندې وځليد اووغوږيد... اوزړې شهزادګۍ په هغه نامه باندې ان په شلمه پيړۍ كې هم و وياړل... دهغوتيرو اتلوليو، ميړانو اوپښتو ته يې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل هغه چاپېریال کې چې څوک نه پرې پوهېږي اویانــه غــواړي ځــان لکــه یوشمیرپیښوري اردو ژبي او کابلي فارسي ژبې پښتانه پرې پوه کړي درنــاوی وکړ...

زماله پاره دهغې دمرګ غړزما دموردمرګ ترغړکم نــه و، زرمــې خپــل کالي بیرته واغوستل، تکسي ته مې تلیفون وکړ، هغه هم راورسید، ډیره شیبه لانه وه تیره چې د زړې شهزادګۍ کورته، هغې ښکلې بنګلې تــه چــې نــژدې دیوې نیمې پیړۍ رزمو اوبزمو ته یې په خپله غیږه کې ځای ورکــړی و، هغــې بنګلې ته چې دیوه پښتون نومیالي پرتم یوروښانه څراغ اوس هلته په کې پــه خاموشۍ سره غزیدلې و اوددغې نړې درنګارنګ ګلونو وروستۍ غاړه کۍ یــې دغاړې پرځای ترتابوت راچاپیره شوې وه... هلته چې نورڅوک نه پوهیدل چې بیا به دلته هم څوک دهغه تیربرم اوپرتم کیسې له چا سره زمزمه کــړي... پــه مړاوې څیره ورسیدم.

هلته مې دهغو ګلونو په منځ کې دهغې پښتنې شهزادګۍ چې احساس یې دژوند ترووروستۍ سلګۍ پورې پښتون و، وروستۍ نندارہ وکړه اودزړه لــه کومې مې خپلې اوښکې اودعاوې دهغې په وړاندې چې اوس یې دخپل خــالق رضاته ځان سپارلی و، وښندلې،هلته زمــا یوشــمیرټولګیوال چــې خبرشــوي ووهم راغلي وو، پوجا مې ولیده، چې پرما پسې یې ســترګې اړولــې، رانــژدې شوه، راته ویې چې ما نن څوڅو ځلې تلیفونونه دروکړل، په کــورکې نــه وې... ماخپله خبره ورته وکړه، خودې راته وویل چې ماښام زما له لیدو پرته ولاړ نــه شې، زه اوته به ګډ ځو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنازه دبنګلي ختيزته جومات ته څرمه ترسره شوه، په ســلګونو تنــه چې دلته راغلی وو، ټول دهغې په بدرګه له هغې سره هديرې ته چې ډيره لرې نه وه روان شول،دهغې په جنازې کې ډيروخلکو برخه اخيستې وه، ډيره ګرانه وه چې سړی پوه شي چې څومره يې خپلوان اوڅومره نوريې دوســتان وو، مــا خويوازې دلکشمي پلاروپيژاند، چې راغلی و، خوهيچا ته نه ښکاريده چې هغه به پښتون نه وي،هغه په رښتياهم ډيرخواشينی و، هغه دزړه له کــومي د زړې شهزادګۍ په مرګ ژړل، اودهيچافکرته هم نه ورتله چې مدن لال هندو اوميم صاحبه مسلمانه ده، هلته نورو هندوانو اومسلمانانو په ګډه دهغــې پــه مــرګ ژړل، هلته سړي ته ښکاريده چې انسانيت اوسړيتوب ترهرډول ګروهې اړيکو لوړدي، دانسان غم دانسان غم دي، دانسان مرګ دانسان مرګ دی، اودانسان خوشالي دانسان خوشالی ده،انسان ژبــه، ګروهــه، کــالی،کور کلــی اوهيــواد بدلولای اوله لاسه ورکولای شي خوڅه چې نه شي بــدلولای، هغــه دده غــم، خندا، ژړا،مينه اوعاطفه ده چې دې دژوند له پيله ترپايه په هرځای اوهررنــګ کې يوشان بدرګه کوي... مرګ سره له دې چې هرڅوک اوهره ډله هغه ته پــه کرکه ګوري، په کرکه يې يادوي، نه يې خوښيږي خو يوه ورځ داسې راځي چې بايد دخپل ژوند قيمتی مرغلره په همدغه بــدغوني ســوداګرباندې وپلــوري... دژوند وروستی سوداګرهم دی دئ او هغه له هرچا په هرډول اوهره بيــه چــې وي اخلي، خو هيڅوک نه پوهيږي چې څه يې کوي اوپه څه برخليک يــې لــه هغه وروسته ور اړوي...

موږ لا په هديره کې وو چې لمرولويد، لمر، هغه چــې دهرڅــه اوهرچــا رازونه اويادونه ورسره دي، هغه چې هغه ورځ يې هــم پــه يــاد وه چــې دغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ په هغه ورځ دلوي نواب په کورکې پــه څــه شــان اوشــوکت ســره وزيږيده اوڅه خوشالۍ نه وې چې په هغه ورځ يې ددوې محــل پــه ســر نــه و اخيستی، لمرهغې هستۍ چې نه يې په هغه ورځ د دې له کورنۍ سره په هغــو پرتمينو خوښيوکې برخه واخيسته اونه يې نن هم ديوې شيبې له پــاره ديــوه ساده اخ په نامه شاته راوکتل، هماغه لمر، هماغې رڼايي پرهغه مهــال ولويــده اومورِ ټول ساړه ساړه لکه بايلي جوارګر خالي لاســونه، يــو يــو، دوه دوه، درې درې او...له هديرې بيرته راروان شو.

کله چې محل ته بيرته راغلم بوچا دبنګلې په دروازه کــې وه، نيــغ يــې دلکشمي مورته وروستم، کله يې چې سترګې راباندې ولګيدې راته په کوکــو شوه، داسې لکه چې په رښتياهم زه ددوی دکورنۍ کوم مهم اونژدې غړی يــم، اوپه رښتيامې کومه ډيره نژدې څوک له لاسه ورکړي ده، هغې زه پــه غيږکــې ونيوم، اوپه چيغو چيغو کې راته وويل:

ــ دولت خانه زويه، زما شهزادګۍ مور خو ستا په ليدو سره دهندوستان ټول درانه درانه غمونه له ياده وايستل، کاشکي ته خو څوکالــه پخــوا راغلــی وای... پرهغې ته څومره ګران وې اوتاته څومره خوشاله وه...

ليلې ته مې هم تسل ورکړ، هغه له خپل خاوند سره چــې نــن ســهارله خارج څخه دخپلې مورپه مړينه راغلی و، ولاړه وه اوهغه يې ماتــه راوپيژانــد، نواب رحمت الله خان... چې اوس يې په کوم هيواد کې دهند داستازي په توګه دنده درلوده...

له هغوی سره مې خپله خواخوږي وښوده، ليلې په نيولي غږ راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دببو وروستۍ شيبې وې اوستا نوم... په هغه شپه چــې تاســې ولاړئ څو څوځلې يې له ماپوښتنه وکړه چې:

ـ ددولت خان عزت وشو که نه... ما هغه ونه ليد...

دهغې خاوند چې له خيرې يې پرتم ښکاريده دخدای پاماني په وخــت کې په غيږ کې ونيوم اوراته وويل:

ـ مور خو ولاړه، لکه چې يوازې يې پريښودو هيلــه مــن يــو چــې تــه مويوازې پری نږدی، پښتانه څه وايی؟ زما اوس فکرکارنه کــوي... کيلــه راځــه کيله به زه... (نورنه پوهيږم)....

ما تراوسه ژړلي وو، خوداسې نه چې غږ مــې د زړه لــه اولکــې دبانــدې ووزي، خو کله مې چې د رحمت الله خان داخبره واوريده، نــو نــه يــوازې مــې تسل ورنه کړ بلکی په ژړا مې هم زړه ښه ورســره تــش کړ...ښايســته شــيبه ورسره ودريدم، څه خبرې مې هم ورسره وکړې... په تلوتلو کې يې بيا ترغــوږ راتيره کړه چې هغه سندره څنگه ده؟ خوله مې يې غوږ ته ورنږدې کــړه اولــه هغې سره سم مې دم گړی خدای پامانی ورسره وکړچې:

مينه په تلو راتلو زياتيږي کله راځه کله به زه درځم مينه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

ماښام تیاره و، ما اوپوجا دواړو له لکشمي سره هم خدای پامـانی وکـړ، هغه بیرته پرمحل ننوته، ما بوچا ته وویل چې همدلتـه ودریـږه،زه زر یوځـل ترزړې ونې لاندې قبرته ورغللم، زر مې یوه دوه رکعته لمونځ وکـړ، دعـا مـې وکړه، په تاخچه کې ایښی دروند کتاب هغه چې کرښې یې تراوسـه هـم لکـه مرغلرې روښانه وي مې ښکل کړاو زربیرتـه راغلـم، دهغـې پـه څنـګ کـې کیناستم اودواړه دزړې شهزادګۍ له کوره راووتو... ماپه همدغه مهال پوجا تـه ووې چې زه سیده خپل کورته ځم څکه چې هم خواشینی یم اوهم ستړی، خو دې پرته له ځنډه ځواب راکړ:

ــ سمه ده ځان آرام ونیسه، هم هلته دې بیایم...

دغه شپې دمیاشتې وروستۍ شپې وې، څکه نوشپه زرتیاره کیـده، زه هسې هم په دغه ښار کې نابلده وم، دشپې به چې په موټرکې وم نه به پوهیدم چې چیرې ځم اویاپه کومه خوا روان یم، په دغه ماښام هم پوجاموټرته داسـې پونده ورکړې وه، چې یوه خواهم سمه نه راته بریښیده اونـه پوهیـدم چـې دا کوم ځای دی اوپه کومه خوا روان یم...هم یې موټرچلاوه اوهم دځه په باره کې راته ګډه وه خو زه نن په خپل حال کې نه وم، یـوازې سـرمې ورتـه ښـوراوه، لاسونه یې لکه دځوښ شویو شیدوځپه له خبروسره همداسې راپورته پورتـه کیدل. په دغه شیبه کې ماته زموږ دکلي دخدای ښښلي مـلا سـحرګل خبـره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايادہ شوه چې کوم کال غزنې ته راغلی وهلته يې کومــه ښــځه داخلــي کــه خارجي ليدلې وه چې موټرېې چلاوه، کله چې بيرته رشيدانوته راغی نوټولو ته به يې همداويل چې:

ـ آخره زمانه شوه، په غزنی کې مې ښځه وليده چې مــوټرېې چــلاوه، خدای ترې وساتلم که نه دې خو غوښتل چې سم دم يې راباندې راوخيژوي...

داچې ځومره به يې رښتياوې خدای به ترې خبرو، څوجمعې يې ډوډۍ خيراتوله چې خدای دې ترې بچ کړې و، آخرهم لــه خــره راولويــد اومړشــو، زامنويې هم خيرات پسې ونه کړ...

اوس چې پوجا موټرچلاوه ماته زما دماشومتوب همدغه کيســه رايــاده شوې وه، په همدغه سوچ کې وم، چې پوجا خپل موټرديوې بلې خورا ښــکلې خو په زاړه انګريزي ډول جوړې بنګلې مخــې تــه ودراوه، دګــراج دروازه پــه اتوماتيکه تننۍ خلاصه شوه،، پوجاخپل موټر وردننه کړ، ما په زوره ورته وويل:

ـ دخدای له پاره دادې چيرې راوستم ما هيله هم درڅخــه وکــړه چــې ما...

دې راته وخندل:

ـ يوسری انسان يې ستايې له کورسره څه، چې چيرې ښه هلته شپه...

يوځل مې بيا هيله ترې وکړه چې زه ســتړی يــم، زه نــه غــواړم چــې نورڅوک راسره سرګردانه اوخواشيني شي... خو دې هيڅ هم نــه ويــل، راتــه موسکۍ وه، چې په همدغه شيبه کې دوو نوکرانو لــه دوو خواووزمــوږ دمــوټر دروازې پرته له دې چې موږ يې کلپ ورخــلاص کــړو خلاصــې کــړې اوزمــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرکلی یې وکړ، ماهغې ته ووې چې دانوڅنګه کیدای شي چې هغـوی دکلـپ دروازه چې دننه خوا څخه ورخلاصـه نـه شـي خلاصـه کـړي، دې اول راتـه وخندل،خو وروسته یې راته وویل چې داموټر یې پلارپـه دې ورځـو کـې لـه خارجه راوستی دی،هغه کوم کمپیوټري حساب لري چې دبلدوکسـانوپه لاس اوغږ باندې پوهیږي...

دلته هم لوی کورو، لویه بنګله وه، داسې لکه دلکشمي داناغوندې دننه اوباندې یې څراغونه روښانه وو، لوی ډنډ یی په منځ کـې و، پـاکو اوبـویې پـه پاکۍ سره په منځ کې ځان په آرامۍ سره غـوړولی و، ډیرخلـک ننـه کښـته اوپورته کیدل، داسې چې سړی پوهیده دلته یوڅه اویا یوه لویه پیښـه شـوې ده. زه اوپوجا دواړه دمانۍ دننه شو،هلته یې مور، پلار، مشرورو اوکشـره خـور ټول داسې ولاړوو لکه چې دمیلمنو هرکلی کوي، زه پوجا دوې ته په یوه لنـډه جمله کې وروپیژندلم:

ـ دادولت خان دی، له افغانستانه څخه راغلی، دلته له مورږ سره په یـوه کالج کې درس وایی...

پلاریی لومړی ما اوبیا خپلې لورته موسکی شو:

ـ ډیرښه، ډیرښه، زمورږ پټان ورور دی؟

ـ پوجا زرځواب ورکړ:

ـ پټان نوښه پټان دی، که څه هم چې پټانان هندتـه هرمهـال راغلـي، هغوی ددې خاورې شوي،هرڅه یې له لاسه ورکړي، خو دې لکه چې داسې نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، په دې چې دې غواړی هم غازي شی اوهم بیرته پټان خپل وطن ته ستون شي...

هغه ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ـ داپه رښتیاهم زما تربوردی...

ټاکر پیاری لال دپوجا پـلار و، دې هـم راجپـوت هنـدو و، ځـان یـې راوپیژاند اوویې ویل چې دې له هغو جنرالانوڅخـه دی چـې جنـرال نیـازی اودهغه پوځ یې په ډاکه کې کلابند کړ، دهند اوپاکستان په نورو جګړو کې یې هم برخه اخیستې وه. په خنداکې یې خپله داهم ترغوږ راتیره کړه چې، دتـره زوی دې هم ډیرې جګړې کړې دي...

له همدغې ورځې وروسته به جنرال زه په نامه نه یادولم تل به یې دتره زوی بللم... ځکه ده به راته ویل چې یووخت دهند په ټوله نیمه وچه کـې دوو قومونو یوبل په ویاړسره یادول، چې یو پټان و اوبل راجپوت، دوې سره لـه دې چې له یوه اوبل سره دجګړو اونښتو خورا ترخې کیسې لري، له یوه اوبل سـره ډیرنژدې اودیورنګه ځانګړتیاوولرونکي قومونه هم وو...

زما اودپوجا دپلارلندکی کیسه لاپای ته نـه وه رسـیدلې چـې دنـورو میلمنو یواوږد لام پردالان راننووت، نارینه اوښـځې، ځوانـان اونجـونې، زړې اوپخې، په څو شیبوکې دغه سالون دچا خبره لکه رستورانت داسې راډک شو، زه دسالون په برسرکې وم، خلک سم نـه راتـه ښـکاریدل، خـو چـې پوجـا اولکشمي زما پرخوا راروانې وې په زړه مې غله راګډ شول، اودا په ذهـن کـې راتیره شوه چې ګواکې ټول دوې سره خپل دي، چې ښه ځیرشوم اوشاوخواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې نورهم وکتل، ډېرې خيرې، ډېرخلک پيژندګلوي وو، ليلا خان هم له خپـل خاوند اودوو بچيانو سره راغلې وه، دلکشمي کورنۍ اود دوی نورخپل خپلـوان هم ګرده راغلي وو، په همدغه مهال چې کله پوجـا اولکشـمي دواړې راغلـې اوزما څنګ ته کيناستې، دوی ماته داخبره دلومړي ځل له پاره په ډاګـه کـړه چې دوې دواړې سره سکنۍ ترلې دي. دامعلومه شوه چې دوی دواړې په يـوه کورنۍ پورې اړه لري،ډيرڅه يې له يوه اوبله نه يوازې پټ نه دي بلکـې هرڅـه يې سره يورنګه دي. دوې چې کله داخبره راته وکړه ما په هماغـه ځـای کـې خپل تندي ته تېس ورکړاوله خدايه مې شکريه وکړه چې کومه ورځ مې د دوی په منځ کې ديوې اوبلې په باره کې څه نه دي ويلي... لاسونه مې لاهم داسې په تندي باندې نيولي وو، په دغه شيبه کې ما تــه هغـه زمــوږ ددفتردهمکــارې شيرنې خبره رايادہ شوه، چې يومهال يې راته کړې وه چې: دروسي يرغل پـه شپوورڅوکې په پيښورکې دافغانانوله پاره ډيرې مرستندويې ټـولنې جـوړې شوې، چې دهغو له برکته موږپيښوريانو ته هم په کې کارونه ميلاو شول، ماهم په يوه موسسه کې کاروموند څوکاله وچليده خو وروسته دپانګې دنشته والـي له امله په ټپه ودريده، په دغه موسسه کې ډيروافغانانوکارکاوه، مافکرکاوه چې دوی به دافغانستان له بيلابيلوسيموڅخه وي... دموسسې له رنګيـدو څوکالـه وروسته چې دافغانستان په لوبه کې سرويس تبديل شو، زه جلال آباد ته لاړم، چاراته وويل چې زموږ دهغې پخواني موسسې دامرپلار مړشـوی، زه هـم لـه نوروپيژندګلووسره بهسود وته ورغلم، هلته مې ټول هغه دموسســې ملګـري وليدل چې تاوده تاوده يوې اوبلې خواته ګرزيدل، بيـامې هـم فکروکـړ چـې داخودعا ده،دوی به هم لکه ماغوندې خبرشوې وي څکه راغلي دي، لـه يـوه دوو مې پوښتنه وکړه چې څنګه خبرشوې چې دلته نن راغلئ، هغه راته وويل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا آمرخو زماوروردی، بل راته وويل چې زما دتره زوی دی، خبره ان دماما اونورو خپلوانو ترزامنوپورې ورسيده... لنډه داچې راته روښانه شوه چـــې هغــه زموږ موسسه ټوله يوې کورنۍ چلوله خو هلته يې ناسته پاســـته داســـې ســـره جوړه کړې وه چې هيچاهم فکرنه کاوه چې ددغې موسسې غړي به له يوه اوبل سره پيژني...؟

پوجا څه شي ته پورته شوه، لکشمي مې لاس له تندي راکښته کړ، پـــه غمجنه څيره، په داسې څيره چې خواشيني له ورايـــه تـــرې ښـــکاريده راتـــه موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ــ څه خبره وه، که دې څه ويلي هم واي، څـــه بـــه دې ويلـــي وای؟ مـــوږ خوڅه تاسې غوندې نه يوچې ديوې دومره وړې خبرې له پاره هـــم تنـــدی پـــه تيره ماته کړو... خوماهغې ته دشيرنې کيسه وکړه، هغه داسې پـــه خنداشـــوه، چې اوچت غږيې په دغه حال کې زيـــاتروخپلوانو واوريـــد. خـــو زريـــې ځـــان راخوندي کړ، مايې دانا دمړينې له امله خپله ژوره خواشينې يوځل بيـــا ورتـــه څرګنده کړه، ددې په سترګوکې اوښکې لکه چې پرګلاب باندې بـــاران واوري اوبيا يوناڅاپه پرې لمرشي اوس دتالاربلورينو څراغونو تـــه ســـلامي شـــوې وې، داسې چې زما سترګې يې هم ناچارې کړې چې بايد لکه ددې دهغوپـــه شـــان شي. خونه، په همدغه حالت کې يې ستونی راډک شو اودې هم هماغـــه تيـــره خبره راته وکړه:

ــ کاشکې څوکاله مخکې راغلی وای، پرهغه مهال چـــې زمـــا انـــا دغـــه ناروغي نه درلوده، هغه ستاپه راتګ دومره خوشاله وه چې هغې به تل ويل تـــه خدای ددې له پاره هندوستان ته راليږلی يې... ان چې کله کله به يې ما ته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترغوږ راتيره کړه چې له دولت خان سره... په دې چې په اوسنۍ نړۍ کــې کــه په انسانانوکې دوفا، باور اورښتيايني بيلګې پاتې وي هغــه بــه پــه پټانــانوکې ترنوروخلکوزياتې وي...

خومايې زرځواب ورکړ:

ــ هو، هغه ډيره مهربانه وه، ما ته هم داسې ښکاريده لکه زما مور، هغــه يوازنۍ څوک وه، چې ما يې په څيره کې دخپل پښتون ژونــد يــوه اوږده لــړۍ وليده، مايې دروښانه څيرې په هنداره کې دخپل تيربرخليک د آواره وريځــو درنې درنې لړۍ وليدې... اوهغه يوازنې څوک وه، چې په شلمه پيړۍ کــې يــې دشپاړسمې پيړې دپښتنې مينې اودرنښت هنګامه له ځان سره ژوندۍ ساتلې وه... خودريغه چې مايې هغه پوښتنه ورځواب نه شواى کړاى، هغه پوښتنه چې رانه کړې يې وه:

ــ داحمدشاه اومحمود دبريمنو غازيــانو پــه خيلخانــه او ټــاټوبي کــې يوداسې سړى نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

نن هم شپه ډيره ناوخته شوې وه، موږ په هغه شپه دپوجادوې کــره وو، هلته دلکشمي اودهغې نورخپلوان ټول راغلي وو، دپوجا پلار زموږ په دود نــن شپه دوې ته (ويروسي) کړى و، پرما هم ناوخته شوى و، پوجا بياځان رادمخه کړاو راته وويې ويل چې زه دې کورته رسوم، مايې غوږ ته خوله وروړاندې کړه چې داځل مې په دې نيمه شپه کې په بله خوايونه سې، خو دې راته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه داخل دنیغ کورته رسوم، زه هم له ځان سره یوچوکیدارڅوک چې له هغې خوا یوازې نه وم بیایم،...

په همدغه دغه کې راووتو، دپوجا موټرهلته وړانـدې دانګړبـاغچې تـه نژدې ولاړو، ما له کوربنوسره خدای پامانې کاوه چې دا خپل موټر ته ورغله، زه اولکشمي هم وروړاندې شو، کله چـې دې غوښـتل دمـوټر دروازې تـه لاس وراوږدکړي، دمخې دټایرله څنګه یې یوه برابرمار ځان ورښوراوه اوددې پرخوا یې ځان راوخوځاوه، چیغه یې وکـړه، لړرادیخواتـه وچـه کلکـه لکـه لرګـې ودریده،د لکشمي دلته زما په څنګ کې واړې وختې اوما ته یـې وویـل چـې وړاندې ولاړنه شم...دپوجا هغه ژبه چې لکه بیاتې داسې به چلیده اوس ګونګی شوې وه، حالت یې ډېرخراب و، ماپه آرامی له لکشمي څخه پوښتنه وکړه چې که زه داماروو‌ژنم څوک خو به پرما بدنه وایي؟ هغې راته وویـل چـې وړانـدې ورنه شې داستاکارنه دې، زه چوکیداران رابولم چې هغوی یـې مړکـړي، خـو مارهمداسې دپوجا پرخوا راروان و، په څنګ کې مې دسیمټو یوه ټوټه پرته وه، هغه مې راپورته کړه، په ډېره آرامی سره مې دهغه سرپه نښه کړاوپرهغې مـې وویشت، یو دوه لټه واوښت راواوښت، نورهمالته له حرکته ولوید. پوجا له ډاره لړزیده، هرڅه یې له لاسه ورکړي وو، خوکله یې چې ولیـد مـار مـا وویشـت، یوڅه سره آرامه شوه، ترلاس مې راونیوه اومارته مې نژدې ودروله چې یـوازې لکی یې ښوریده، دې ته مې تسل ورکړچې هغه نوردخوځیدو نه دی،خو هغـه داسې ډاره شوې وه چې رنګ یې زموږ دخلکو په وینا دځراغ پلتـه شـرموله، مایې دمخ خولې په خپل دسمال ورپـاکې کړې،لـه هغـه وروسـته یـې پـلارا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونورخپلوان اوخوکيداران له اوږدو اوږدو لکړو سره راورسيدل، پلارېي پوجا په غيږکې ونيوه، په سرېي لاس ورتيرکړ، ورته په موسکا شو:

ـ غټ پياوړي پټان دې په خنګ کې دی ته لـه مـاره ډاريـږې... زمـوږ نيکونو به تل موږ ته ويل چې که ملګرتيا کوئ نوله پټان سره به يې کـوئ، کـه هغه درسره وي دزمانې بدې بلاوې خوخه کوې چې دځنګلونو زمريان بـه هـم لاردرځخه چپوي، شيرشاه زمری نه و وژلی چې دولت خان به يوه مارتــه سـزا ته ورنه شي کړای؟ دلکشمي پلار خپل موټروان ته غږوکړ، چې راشي اوماخپل کورته ورسوي، پوجا اوس ايله لږآرامه شوې وه، لکه چې باورېې نه کيده راتــه ويې ويل:

ـ ته مارهم وژلی شې؟

ماورته وخندل:

ـ ولې څه شک درته ښکاري؟

ـ داچل دله چا زده کړی، چې په يوه وارسره دهغه ځای پرځای کړ.

ـ زموږ خلک وايي ماردښمن دی... ددښمن په وړاندې بايد سړی ناګاره نه وي...، هغه هيڅ چل نه غواړي...

ـ نه، نه مطلب مې دادی، چې دماروژلو درس دې لوستې، چادرښـودلی که څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، ما ته دماروژلوچل زما نيکه خدای دې وبښی راښوولی دی، هغه مور ته ددښمن داکه ماروي، که زمرې، که ليوه اوکه يرغلګرانسان له دغوټولوسره دمقابلې چلونه راښودلي دي...

ددغې لنډې پيښې له درېدنګه وروسته،مې بياله ټولوسره هغوی چې دلته ولاړ وو خدای پامانې وکړ، پوجا اولکشمی له خيرو ښکاريدې چې ښې ډارې شوې وې،ځکه يې اوس نه ويل چې مور به دې ورسوو، زه ترې موټر ته وختم، دپوجا زړه صبرونه کړلکه چې عادت يې و اوورستی خبره يې تل ځانته ساتله رانژدې شوه،ترغوږ يې راتيره کړه:

ـ ځه خدای دې مل شه، نوربه دنيکه ته هم دعا کوم چې تاته يې داچل درښوولی و، اوکه نه نونن شپه به زما هم له اروابښادې ببوسره وه، خو لړناوخته...؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۲)

له لوی اختره څوورځې تیروې چې زموږ دکالج څوملګرو سره جوړه کړې وه چې له لکشمي سره د غمرازي په نامه، دیوې دوو ورځوله پاره باید په ګډه یوې خواته دهند دلیدنووړښاراوسیمې ته سفروکړو، دټولو رضاوه، چې باید ولاړشو، خو توپیرپه دې کې وچې په نه سره جوړیدو چې چیرې ولاړشو، چا به ویل اجمیراو راجستان، یوشمیرخو لاویل چې مسوري، دهره دون اوهریدوارته، نورلاویل بنګال اودارجلنګ ته... داټول ځایونه زموږ په لست کې وو، خوموږ سره جوړ نه شو، ټولو واک لکشمي ته ورکړ چې هرځای هغه ووایې هم هغه ټولو ته دمنلووړ دی، دهغې سلا په اګره راغله، پرتاج محل، په دې چې پردې باندې تاج محل ډیرګران و، داهلته څوځلې پخوا هم تللې وه خو لـه دې سره سره یې هم زړه نه وترې را ټول شوی، داځل یې هم هغه خوښ کړ، زما په یاد دي چې کله یې اګره یاد ه کړه ماته یې وکتل اوبیایې پوښتنه راځخه وکړه:

ــ ستا تاج محل خوښیږي؟

ماورته وخندل اوورته ومې ویل:

ــ داسې زړه، داسې خیال، اوداسې څوک به هم وي چې ووایی زما نـه خوښیږي.

تاج محل دهرهغه چا چې په سینه یوځه دزړه په نامه لري خوښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ولې دهرچا خوښېږي؟ (په موسکا).

یوه شیبه ورته غلی شوم،خو بیامې زرځواب ورکړ:

ـ زه به ستاداخبره هلته ځواب کړم چې کله تاج محل ته ورسیږو.... ــــ سمه ده، خو پام چې که زما هیره شوه، چې بیایې راپه یادکړې...

فکرکوم چې په هغه ورځ دجمعی ورځ وه، تیرماسپښــین و، چــې مـوږ اګرې ته ورسیدو، هلته مو دشپې له پاره هم په یوه هوټل کې ځایونــه ونیــول، هرچا دځان له پاره یوه یوه کوټه ونیوه، پوجا اولکشمی په یوه کوټه کې دیــره شوې، ما اواکبرخان هم ځانته یوه کوټه ونیوله، په هغه ورځ مو ترمازدیګره پــه هوټل کې آرام وکړ، په دې چې موږ غوښتل ناوخته تاج محل ته ولاړشــو، پــه دې چې پوجا ویل چې تاج محل په دغوشپوکې تروړځې دشــپې ښــکلی وي، ځکه چې اوس سپوږمۍ هم دڅوارلسمې ده. له ماسره اکبرخــان هــم و، هغــه زموږ دکتواز یوښایسته اوزده کړې زلمی و، سره له دې چې زموږ داوطنــداران په هرڅه پوهیږي، خو یوڅه چې دکلونوپه اوږدوکې یې ملاورته ماته شــوې وه هغه زده کړه وه، چې نه دوی ورته لیوال وو اونه یې خپل زامن او اولادونه ورته هڅول، خو اکبرخان ته خدای خپله کورنې په ښه کړې وه اوخپلې زده کړې په ښه شان سره ترسره کړې وې،دنوی ژوند په ټولو نازکیوباندې لکه دعصرزلمی، نه دکتوازداسې پوهیده...دکورنۍ نوروغړو یې اوس هم په اسام اوبنګــال کــې ددوې په ویناماملې درلودې خودی له هغوټولولاس پــه سرشــوی و اوملایــې یوازې زده کړو ته تړلې وه، اوس یې هم له یوې جاپانې کمپنې ســره کارکــاوه چې هرڅه یې درلودل. خوله دې سره سره یې تراوسه په کومه نجلــۍ بانــدې داسې چې دځان له پاره یې وړوبولی لاس نه و ایښی، په دې چــې پــه عــادي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو دده زړه اوبه نه څښلې او هغه چې ده غوښته هغه ورپیداکیده نه. مازدیگرمهال و، چې موږ په تاج محل ورننوتو،، په ځوشیبوکې راباندې ماښام شو، ما اومصطفی چې زموږملگری و، هلته دتاج محل دماڼې په څنگ کې دماښام لمونځونه وکړل، هرڅوک چې تاج محل ته لاړشي، هلته دیوه پرتم احساس، دیوه جوړونکي اوهستوونکي قدرت ننداره پرته له دې چې فکرپکې وکړي په خپلوسترگووینې، اودرښتینې هستوونکي په پرتم اولويی هلته تربل هرځای زيات دسړي باورپياوړی کيږي...

دتاج محل ښکلا اوځواني اوس دسپینوځراغونو غیږې ته لویدلې وه، دماڼې پرننیودیوالونو باندې دیاقوتو اومرغلرو ځلاوو دهرچا ان دهغو مستو نجونو اوشازلمو سترگې هم خیره کولې چې ځانوته به یې دښکلاپه لحاظ دچا خبره یوځه ویل، دشاجهان اوممتازمحل اروګاوې چې دهغو پرقبروباندې په شپوپه ورځو، په میاشتو، میاشتو، اوکالونو کالونو دیوه اوبل په کتو کتوباندې نه ستړې کیږي، دیوې اوږدې اوتلپاتې مینې کیسه هرچاته چې په دغو کیسوپوهیږي وایي... اووریادوي چې ځوان خرم اوښایستې تاج بی بې دلته دځه شان یوې مینې هنگامه جوړه کړې وه چې تودوخه یې تراوسه دهنداونړی خلک له ورایه احساسوي.

زه اولکشمي هم یوځای وو، کله موچې دتاج ننداره وکړه، کله موچې هلته هرڅه دزړه په سترگوولیدل، هغه اوس گردسره په یوه بله دنیاکې ورډوبه شوې وه،زه پوه شوم چې دهغې جسم له ماسره په تاج محل کې روان دی خو روح یې په کې نه وه،دهغې دسترگو سپینوالي لکه دتاووس دسترگو په شان دسپین تاج محل په منځ کې دتاج محل سپینو ځراغونوته مینتوب اولیونتوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوځل کتو کې وربښل، ما نه شوای ورته کتلای، ځیره مې یې دتاج دســپین دیواله په سپینومرمرو کې لیده چې لکه بت غوندې راته ښکاریده، ترلاس مې کلکه راونیوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ما وینې اوزما خبرې اورې؟

هغې ځواب راکړ: وینم دې نه، خو خبرې دټولې اورم...

ــ پوهیږې تاج چا جوړکړې؟

– هو، پوهیږم...

ــ چا؟

ــ مینې، یوې لیونۍ مینې اویوه مینه ناک احساس...

اونور یې څه ونه ویل...

موږ ټول له تاج محله راووتو او دتاج له څنګه مودجمنــا ننــداره کولــه، دځوارلسم سپوږمۍ هم هسکه راغلې وه، دجمنا اوبوپه دغــو شــپو کــې ایلــه دسیند مخ پوښلی و، اوبه یې ډیرې نه وې، لکشمی دسپوږمۍ انځور په جمنــا کې ولید، پوجا غږ ورباندې وکړ:

ــ لکشمي پورنیما وینې؟

هغې ورته وخندل او ځواب یې ورکړ:

ــ هو ښکلې ده، خو په تاج محل کې نه، په دې چې دلته له تــاج محلــه پرته بل شی ښکلي نه ښکاري...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی دواړې سره یوې خواته شوې اکبرخان زما خواته راغی، لاس یې زما په لاس کې راکیښود اولومړی پوښتنه یې رانه داوه:

ـ دتره زویه، دابله(پوجا) خو دې زما ډیره خوښه شوه...

مامې لاس دده پراوږه کیښود او پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ اکبرجانه لالیه، داتاج محل دی، همدلته د زړه مراد غواړه، هرڅه چې غواړې؟

پوجا زما اودده انځوراخیست، پاروتی هم له اکبرخان سره خپل عکس واخیست، ما په ټوکه ترغوږ ورتیره کړه:

ـ اکبرجانه لالیه خدای دخیرکړي... شنې کوترې خو دربانـدې رامـاتې دي،...

ده پاروتي ته په ځیرځیرسره وکتل:

ـ یه یه دادې درنیسه... داپه ونه وړه ده... هغه بله خو که ښکلی ده ونـه هم لري...

تیرماښام موږ دتاج محل له جادویی غیږې راووتو، داګرې دښار په سړه اوآرامه غیږه کې روان وو، هلته چې دتاج دشاوخوا په انډول ډیرروښانه نـه و، دواټ پرغاړه په سلګونو خواران داسـې چـې تـا بـه ویـل دایـې همیشـنې استوګنځی دی یوې اوبلې خواته په خواږه خوب باندې ویده وو. لاره تیاره وه، لکشمي اوپوجا څنګ په څنګ روانې وې، ما په همدغه مهال پوجا ته وریـاده کړه چې شاجهان لکه چې اګره له سامان برجه په همداسې یـوه تیـاره شـپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدلې وه چې خپلې ګرانې لورجهان آرا ته هغې ته چې دژوند ترپايه هم له ده څخه ديوې شيبې له پاره بيله نه شوه ويلی وو:

که له دې زندانه داځل ووتم اوبخت ياري راسره وکړه داځل بــه دتــورو مرمرو تاج داګرې ښارته ورډالۍ کوم...

زما خبره لا پای ته نه وه رسيدلې چې دپوجا پښه په کــوم شـــي بنــده شوه، نژدې وه چې پړمخې ولويږي، اکبرخان راکلکه کړه، ترهغو چې هوټل تــه نه وو رسيدلي،دوی دواړه لاس ترلاس سره روان وو. همالته زما زړه ته ورسيده چې اکبرخان لالی هسې هم دغرو واو دغروشو....

په هغه شپه مونږ ترناوخته داستوګنځي په بڼ کې کيناستو، ټــول ســره دوه دوه شوي ول اوپه خپلوخپلــو کـــې ســره ډوب ول، لکشـــمی لـــه ماســره ترناوخته پورې ناسته وه، اکبرخان لالي له پوجاسره ګــوتې خــوږې کــړې وې اوهغه نور له نوروسره څوک يوځای اوڅوک بل ځای کښته پورتــه کيــدل، پــه هغه شپه لکشمي ډيره هڅه وکړه چې زما له خولې يوڅه واوري... يوځــل يــې راته وويل چې تا خو ويلی وو چې له تاج سره دمينې خبره به هلته درته کــوم اوس خوهغه وعده پرځای کړه اوراته ويې وايه...

مابياهم ورته وخندل او ورته ومې ويل:

ـ تاج محل ديوې تلپاتې مينې نوم اونښه دی،دمينې، د هغه څــه چـــې انسان بې له هغې څخه انسان نه دی،انسان له هغې پرته ديوه سپيره بيابان په شان دی چې څوک يې هم په خوند او رنګ نه يادوي...

دا راته موسکۍ شوه لاس يې زما پرمخ را تيرکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته هم مینه پیژنې؟

ــ هو، لږ لږ ځکه چې ما ته هم ځان انسان ښکاري...

ــ راته ویلای شې چې مینه څه ته وایی؟

خوما خپل عذر ورته څرګند کړ او ورته ومې ویل:

ــ له بده مرغه چې یوخوله بابادمه تراوسه مینه چا تعریف نه کــړه، بلــه داچې ماته هم دمینې دستاینې او تعریف له پاره ویی او کلیمې پــه خولــه نــه راځي....

ــ په زړه کې دې هم څه نه درځي؟

ــ یوڅه خو شته، خو دویلو له پاره یې یوڅه لکه ژبه نه لرم...

ځوشیبې په فکرکې راته وزنګیده، بیایی ترخوله راته ووتل:

ــ نو چې داسې ده، له تاپرته چې ټیکــی اولنــډۍ واورو نــوره ښــه نــه دربانډې کیږي، یوه ټیکی راته واچوه...

موږ همدا خبرې سره کولې چې منیش په پاروتی باندې لاس وراچــولی وو. اوزموږ په وړاندې یې څو څو وارې کلکه کلکه ښکل کړه، له لکشــمي یــې دلنډۍ نشه والوزوله، او ما ته یې په وارخطاډول وویل هلته وګوره...

هغوی یوه اوبل ته داڅوومه مچکه ســره ورغبرګــه کــړه، خومــا ځــان ناګاراچولی و. هغې ته مې په دغه اړه هیڅ ځواب هم ورغبرګ نه کړ... له هغــې خوا پوجا اواکبرخان سره خوا پرخوا را روان وو، زموږ خواته راغلل، پوجا راتــه وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ اکبرخان غوندې څوک ما غوښت لکه چې خدای.... دده ټول عمر په هندوستان کې تیرشوی...

مااکبرخان ته وکتل، سترګې یوڅه خړې راتـه ښـکاره شـوې، دپوجـا څواب مې په خندا ورغبرګ کړ:

ـ بس نوره ته پوهیږې او دی... تاسې دخدای سره جوړکړي موږ دغلـه وو...

نه پوهیږم چې اکبرخان په څه شي پسې یوې خوا ته شـو، لکشـمی زر خپله خبره پوجا ته وکړه:

جلکی کوښښ وکړه، چې درنه خطا نه شي، تو د یې وسـاته، پـام چـې دولت خان غوندې درنه نه شي...

ما ته بیا دڅان په اړه پوښتنه پیداشـوه، لکشـمی لکـه چـې اور پـرې لګیدلی وی پرمـا بانـدې پـه هغـه تـوره شـپه کـې راغرمـه غرمـه شـوه... ـ ته نه پوهیږې چې دا یویونیم کال زه تا اوبه اوبه کړم، زه خو څه اوسـپنه نـه یم... زه انسان یم... هیله لرم، زړه لرم... او داټول ما پرتا پورې تړلي دي خوته...

مادډغې خبرې لاره لاډیره پخوا خارله اوپه دې فکرکې وم چې یوه ورځ به خامخا دشهوت دتوپان له همداسې یوې څپې سره په یوه همداسـې ځـای کې غاړوځم... مایې لاس په لاس کې ونیو، پرمخ مې یـې کـینې لاس راتیرکـړ، داوښکولارې مې یې پرمخ، پرښکلي مخ ورلندې کړې او ورته ومې ویل:

ـ ته مه خپه کیږه زه هم مینه درسره لرم، پرما هم ګرانه یې خو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نوخو یانې څه؟

په داسې حال کې چې لاس یې زما پرلاس باندې موښه ما بیاورته وویل:

ـ آیادا اړینه ده چې څوک له چا سره مینه کوي، دچا چې څوک خوښیږي هغه باید یوازې د... په مقصد وي؟ اوکه نورارزښتونه هم باید په پام کې ونیول شي...زه خو فکرکوم هغه هم په درناوي سره په پام کې ونیول شي او یادکړه شی...

ـ نور ارزښتونه یانی څه؟

ـ دا خو اړینه نه ده چې انسان دې په خپله دومره لو یې سره دومره کمزوی شي چې یوازې دې دشهوت جنډه ترنورو ارزښتونو لوړه وبولی په شهوت که دانسانیت بنسټ ایښودل شوی، خوبیایی دشهواني لویی مانۍ هم په خورا بده بڼه رانسکوره شوې ده. انسان دې ته اړتیالري چې له مورسره مینه ولري، له خورسره یې ولري،له طبیعت سره مینه ولري، له انسان سره مینه ولري اوپه پای کې له هغه ابدیت سره باید مینه ولري هغه چې تقدیریې ورپورې تړلې...

زماداخبره لاپای ته رسیدلې نه وه چې لکشمي مې په خبره کې راولویده:

ـ ستا ددې لویې فلسفې له مخې زه په کومه ډله کې راځم؟ زه خو نه ستا موریم، نه ستاخوریم اونه هم ستا غرنی طبعیت یم... زه باید څه وکړم؟

ماورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هم ستا په اړه تراوسه وروستۍ پايلې ته نه يم رسـيدلی اوپـه دې تراوسه هم لاسم نه پوهيږم چې زه له تاسره ولې مينه لرم اويايې نه لرم؟

هغې راته وخندل اولاس مې يې په خپل لاس کې کلک ونيو:

ــ دا لاس دې چې اوس زما په لاس کې ايښی په دې هم څه احساس نه درته پيداکيږي؟

ــ داسې هم نه ده چې ګواکی زه بې احساسه يم، زه احساس کوم خو په خوند او ارزښت سره نه، زه په دې پوهيږم چې ته پرما ګرانه يې خو...

خودهغې زړه زما دغه خبره لکه چې يانه منله اويـاداچې نـه يـې درک کوله... ځکه يې راته وويل:

ــ زه نه غواړم چې ته بايد ټول عمر زما مينې ته دصبرخيمه ووهـې، زه شيبه غنيمت ګنم، له ماسره داوږدو عمرونو خبرې مه کوه، يوازې دا راته ووايه چې دم درحال دې څه نيت دی؟

ماورته وخندل اوپه سړه سينه مې ترخوله ورته راووتل:

ــ نه شم کولای چې ځان په دغه سيند له موزو اوپښو سره يوځـای لکـه چې ستاخوښه ده ورلاهو کړم...

ــ ولې؟

ــ ځکه چې زما اوستا دژونـد اواحســاس، او ان عواطفـو دنيـا خـدای محکومه پيداکړې ده... زه او ته په بيلو بيلو کړيو اوپنجرو کې د ژوند اوتـاريخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګناهګارانو په شان پراته يو، احساس مو بندی دی، ژوند مو زندی دی، او عواطف مو لاهم غلامان دي...

ــ پوه نه شوم څنګه، داخو ډیره درنه فلسفه وه...

مابیاورته وویل:

ــ وګوره ته دم غنیمت بولې، اوزه دژوند غم خورم، ته وایې چې زما همداګړی سمه تیره شي، اوزه وایم چې اوږد عمرښايي مورږ ته په مخ کې وي... ته وایی ټوله دنیا دې په ماپسې بد وایی اوزه وایم چې که یوه دروغ او ناروا هم راپسې وویله شي، زه باید ځان ووژنم، ستا موراوپلار به وویاړي چې ته یوملګری پیداکړې، خو زما مور اوپلار که داسې څه دبل په خوله هم وواري، ښایی ټول عمرله شرمه چا ته سترګې هم ورپورته نه کړي، لوی ویاړ به یې داوي چې یاما ووژني اویاهم خپل ځانونه... ته ووایه زه څنګه کولای شم چې دپیړیو پیړو، دهیلو او امیدونو اوګروهوپردرنه جونګړه مې دیوې لنډ مدتې احساسي شیبې له پاره اور پورې کړم... هو، دریغه چې ما دومره جرآت درلودای اویامې داکارکولای شوای... زه هم انسان یم، زه له تاسرمینه لرم.... خو؟

زه پوهیدم چې زه په دغه شان خبرو داسې څوک ښکارم چې ګواکې آسمان په توپونو ورته ولم، زه په دې هم پوهیدم چې دا هغه دشګو بندونه وو چې ما ځانته جوړول او ددې د درانه احساس سیلاب په خپلو څپوکې له ځان سره وړل او وړل... زمورږ دمیزپه سر دشرابو بوتل ایښی و، هم یې ماته اوهم یې ځانته ګیلاسونه ډک کړل، ما که هرڅومره ورته وویل، چې زه ددې کارمیړنی نه یم، زه له دوزخه ډاریږم، زه نه شم کولای په هغه دنیا دخپلې دغې ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ورکړم... خو دې همدا راته ویل چې ته دا په سر واړوه، زه سـتا پرځـای دهغه سوال اوځواب میدان ته ورځم، موږ هم مذهب لـرو، مـوږ هـم دخـدای دلارې پیروان یو او موږ هم په هغه خدای له تاسې سره شریک یـو چـې هغـه دهرڅه بادار دی او هرڅه دهغه په اشـاره جـوړیږي او ورانیـږي... تـه دا پـه سرواړوه، ما هم په ټول ژوند کې دالیونۍ اوبه په څکه هم نه دي څکلې، خو نن یې له تاسره څښم، هو له تاسره چې زړه دې دخپلـو توروغرونوپـه شـان لـه ژونده تور دی، ته دا په سرواړوه... اوله هرڅه بې غمه اوسه...

ما چې دشرابو ګیلاس ته وکتل،له زړه مې یوازې یوخدای خبـرو، هـیڅ لاره مې نه درلوده، که رښتیا ووایم په همدغه شیبه کې دلکشمي لـه خبـرې سره سم هغه لنډۍ رایاده شوه چې:

چلم وهه دوړې یې باسه دتمباکیوبه دې زه ضامینه شمه...

پرمایې هغه ګیلاس لکه دجادوګرې په شان په سرواړاوه، څو نورمـاهم پسې وڅښل... اوتوکل مې پرخدای وکړ، له ځان سره مې وویل چـې پرسـیند خو لاهو شوم څه یوه نیزه اوڅه لس... داپه همدغه شیبه کې لکه بلبلـه راتـه لګیاوه لایې ګیلاس هم په سر نه واړولی چې همدایې راته ویل چې:

ـ ته نورمه وایه چې زه له تاسره مینه لرم، اوس زما وار دی چـې ووایـم زه له تاسره مینه لرم... په دې چې ته خو نه دځان دآزادۍ پـه اړه فکرکـولای شې اونه هم دنورو...

تردې زیاتې یې یوڅو نورې هم راته وویلی، زه یې دومره راوپاروم چـې له ډیره درده مې هغه لیک چې په همدغو ورځو کې مې خپل پلارته په همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه استولی وای چې دانوڅه ګناه ده چې که زه له دغې هندوستانۍ سره چې ټول عمر یې له ما سره تیرشواوزه یې په هرڅه باورلرم واده وکړم، زه پوهیږم چې دغه نجلۍ به کله هم ما بدمرغه نه کړي... خوهغه یوازې دایوه اوږده غونډله راته لیکلې وه چې:

- ته پوهیږې اوکاردې، که ته له هغې سره واده وکړې نو هغه ورځ هم راتلونکې ده چې هغه به لکه موږ غوندې مري، خو موږ به په کلي کې نه پوهیږو چې دهغې دمرګ په ورځ به موږ دهغې له پاره دقبربندوبست کوو اوکه دلرګیو؟ یوازې دغه ستونزه یې حل کړه نوربه خدای خیرکړي...

مادغه جمله دې ته لکه څنګه چې وه ولوسته، هغه زما په څنځیر اوزولانه شوي تقدیرباندې پوه شوه، په دې پوه شوه چې زه او یاهم داخپله څومره محکوم یو، هغه پوه شوه چې زما په زړه کې دهغې په اړه څه نشته اوهرڅه لکه په اوبوکې لمر داسې روښانه دي، په خپله ټوله ښکلا یې یوځل بیاد زړه له کومې غیره راکړه اوپه یوه اوبله خوایی داسې مچې کړم چې دغاښود تاو درد یې ترډیرو پوره زما پرمخ باندې خپل سیورې له نرې نرې درد سره غوړولی و. له دغه شان مچولووروسته یې دخپل زړه درد په دغه خبره کې ترخوله راویوست:

ـ زه مینه درسره لرم، هو، دومره مینه، چې ان قبرته له هغې سره درسره ځم، سره له دې چې قبراوسوزیدل زما هم لکه ستا په شان نه خوښیږي، خو که بله لاره نه وه، هغه هم درسره منم...

شپه ترنیمایی اوښتې وه، هغې په دغه وروستۍ شیبه کې هم هیله راڅخه وکړه او راته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ یوه لنډۍ، یوه وړه لنډۍ چې دزړه تسل مې پرې وشی، نوره نو شـــپه په سپیده چاود باندې خپله کډه وراړوي... ماخوګیلاسه په سرواړل خوداســـې نه ښکاریدم چې زه به له چتې وتلې وم او نه هم لکشمي داسې راته ښکاریده، له هغې مې پوښتنه وکړه چې داڅنګه شـــراب دي چـــې پرمـــایې هـــیڅ اغیـــز تراوسه هم نه ښکاري، هغه راته په خندا شوه اوراته ویې ویل،داشراب نـــه دي، په دې خاطرچې ته دوزخ ته ولاړنه شې،ما له هغو ډډه وکړه... زماعقیده هم له شرابوسره مروره ده....

ما نن هغې ته دزړه خبره وکړه، هغه چې دا ډیره موده ما نه شوای ورتـــه کولای او زما پرزړه یې درنه کیږدۍ وهلې وه، خو نن یې زړه ته ورسیده چې زه هم دې غوندې انسان یم، لکه دې غوندې د ژوند په رمزبانـــدې پـــوهیږم، خـــو یوازې په یوه توپیر چې دې په خپل ژوند کـــې پـــه یوشـــمیرهغو خنـــډونوچې دانسان په مخکې وي برې موندلی و اوما نه شوای کولای چې ځان له هغوڅخه راوباسم.همداوه چې ددې زما دژوند شډل تو ب خوښیده، دا زما په شډ والـــي باندې پوهیده اودهغه هرڅه یې په زور او زیر دواړه ورمعلوم وو او په هغو کـــې یې خپله نیکمرغی لیده، هغې ته زما حیا، زما وفا، زما ژوند زما له تاریخه ددې په مخ کې پراته وو اوهرڅه یې انې اونورو مشرانو لکه هنداره داسې ورښودلي وو،خوماته داسې څه چا نه وو ویلي، زه وم چې ددې په باب مې هرڅه یـــوازې ددې په ظاهرکې کتل، ان چې ددې په ظاهر کـــې مـــې هـــم دځـــان لـــه پـــاره دبدمرغی څه نه لیدل، په دې چې هغه زما پرخوا را روانه وه خوما په ځان کـــې داتوان نه لیده چې هغه زماد اندوژوند پرپراخه ورشوپه څـــه شـــان راګـــډیږي اوځان هغه سرمنزل ته رسوي لکه چې یوه ورځ زه اوهغه په یـــوه وینـــه اویـــوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه پورې هلته تړلی وو... هو په هغه مینه چې دې اوس په کیسوکې لیــده او په هغه وینه کې چې تراوسه یې رنګ اواحساس لکه زما دهغې په شان و.

زه یې ترلاس ونیوم، لاس یې زما په لاس کې و، دهغې دبــدن تودوخــه مادهغې له لاسه په خپل ټول درنښت سره احساسوله، پــه هغــه شــپه یــې د وروستي ځل له پاره دچا خبره پــه مــزه مــزه ښــکل کــړم او بیــا یــې خپلــه دپلاراونیکه حق لنډۍ دنورو ډیرو تودو هیلو پرځای رانه وغوښته، هو، لنــډۍ هغه چې دې به تل دخپل تاوده زړه تسل پرهغې باندې کاوه، زه لړ تــرې یــوې خواته شوم، مخامخ ورته ودریدم اوپه مینه مینه مې ترخوله ورته راووته:

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

اوپه هغه شپه زموږ دمینې بنډار دهغې په موسکا کې تیت وپرک شــو... لږشیبه وروسته زموږ موټر متورا ته ورسید هلته مو له یــوه پــرتمین جومــات څخه دحق آذان ترغوږ شو، ما هلته دسهار لمونځ وکړ، خو چې لمرراخاتــه نــو بیا موږ دهمدغه ښار په زړه کې هلته په لوړ باندې د رادها اوکرشنا له طلایــی مجسمو سره ولاړ وو، هلته چې هندکیو نوي په خورا درنښت سره دهغــو پــه پښنو کې خپل ارادتونه او سهارني ګلان په مینه ښــندل او شــندل او دهغــوی دتلپاتې مینې اوارات قدردانی یې کاوه...

لکشمي هم درادها ترمجسمې لږ رادیخواله ځان سره یوځه ویل، داسې چې ما نه اوریدل، خو کله چې را نژدې شوه، وامې وریدل چې له ځانه سره یې اوس هم زما هغه لنډۍ زمزمه کوله، هو، لنډې

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

زما دزده کړو وروستی کال و، له هیواده په نژدې څو میاشتوکې په پرله پسې توګه بد خبرونه داسې چې ملاماتوونکی وویوپربل پسې رارسیدل، وطن خونه یوازې لوټ اوبرباد شوی و، له هغه اوس دملانصرو بړستن جوړه شـوې وه چې په هره څنډه کې غلو یوبـل وربانـدې واژه. دکابـل لـه ورانیـواوس هـم دپټواورونو لمبې پورته کیدې، داسې چې مساپروبه یې کیسې کـولې، زنـدی پرزندی پسې دهیواد دمورغاړې ته ددې دخپلوناپوهو زامنو په لاس ورلویـده، داسې چې یوه به تربلې پیاوړې او کلکه وه... دهرې ورځې په تیریدو سـره بـه یې دهیواد دموردخپلواکی دعمرکمپله ورلنډوله، ملاجان خپله وکـړه او ولاړ، طالب جان خپله درلوده چې دهغې له پاره یې خپله ځواني پـه اور لاهـو کـړه اوپه خپله سپینه لوبه کې یې سر دغورمې بوی کاوه...

داټولې وشوې، راغلې اولاړې، تردغه مهاله خو هم هرچا داویلای شول چې ګواکی دا زما کوردی اوځه مې چې زړه غواړي هغه په کې کومـه... ددغـه وړو وړو سیلیو مخه دیوه تو پان په لور خپله لاره ورنژدې کوله، هغـه تـو پـان چې دهغه په پایله کې امریکایی لیونو دشوروي په پلونو خپـل لیـوني پلونـه کیښودل اولکه لیونی غوا پروطن له یوې درنې سراړمی سـره راغبرګـه شـوه داسې چې نه یې وچ کتل اونه هم لانده، پلمه یې یوه وه او کړل یې بل څه، لـه راتګ سره سم یې یوه توره بلا پرهیواد باندې را غبرګه شوه، زموږ کلی چې ان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشوروی دیرغل په شپوورځوکې هم په بمونو نه و لګیدلی په دغه کال ددوی په بمونوکې لولپه شو، زموږ زیات کلیوال په کې ومړل، زما دموراوپلار شهیدې جنازې هم دړنګ کور له انګړه ترهدیرې پورې ورسیدې، دهغوی له مرګه نژدې یوکال تیرو، خوما ته چا ددغې غمیزې په اړه څه نه وو ویلی، په همدغه کال چې زما وروستی کال و، زما یوه ورور دخپل لیک په څنډه کې داهم لیکلی وو چې:

ــ دخدای امر وشو، مور اوپلار دواړه دامریکایانوپه بمباریوکې نژدې یوکال دمخه له موږه بیل شول...

دهغوی لایوکال نه وپوره شوی، چې یو ورور مې هم په کټ مټ لاره له موږ بیل شو، اوس مې یوازې مشر ورور واو دژوند داتولې ستونزې...

دهمدغوبدو خبرونو را تګ او رارسیدنګ و او زما دسختې ناروغۍ پیل، نژدې شپږمیاشتې زما دغې ناروغۍ دوام وکړ، ډاکتران یې هم په لاملونونه پوهیدل، څنې ډاکتران خو تردې حده راسره حیران شول، چې له ناچارۍ به یې راته ویې ویل، ستا ناروغي هم د انسانانو ناروغیو ته ورته نه ده، دوی سره له دې چې ماته دغه خبره نه کوله خو له یوه او بل سره به یې زما په اړه کوله،کله کله به یې داهم راته ویل که ستا دغه حالت وي کیدای شي لیونی شې... سره له دې چې زما له پاره دلیوني کلیمه کارونه ډیره زیاته داندیښنې وړ نه وه، خو زما یوشمیردوستان یې خورا ځورولي وو، یوه ورځ زموږد پښتنو مشر اسدخان لالا چې په حیدرآباد کې اوسیده هم زما پوښتنې ته راغی، یوه ډاکتردهغه ترغوږ هم ورتیره کړې وه چې کیدای شي اندېوال دې لیونی شي...

خوده پرته له دې چې دډاکترپه خبره باندې سوچ وکړي ورته ویلي وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ خیر، هغه پخوا هم په حال نه و، له دغې ناروغۍ خو به جوړشـــي خـــو چې نورڅه نه وي...

اسدخان لالا یوه میاشت راسره پاتې شو، زه هم یوڅه سره په واک کـــې شوم، ورته ومې ویل چې ته نوردرځه زه نورجوړیم او خپل کارونه که دخـــدای رضا وه ترسره کولای شم، خو هغه راته وویل چې، ته دخپل وروستي امتحانونه زر پاس کړه، چې هغه خلاص شول، زه یوڅه واړه کارونه نورهم لرم، چې هغـــه ترسره کړم، له هغه ورسته به درځخه ځم... جالبه خو داوه چې کله بـــه پوجـــا اولکشمی زما لیدو ته راغلې، ترما به یې له اسدخان لالا ســـره ډېـــرې خبـــرې کولې ان چې کله کله به له ما هم سره جلاشول او له ما پرته به ترډېـــرو پـــورې سره غږیدل، داسې چې زه به یې په هغوباندې نه خبرولم...

اسدخان لالا هم زده کړی سړی و، دژوند په رمزوراز او دهغه پـــه نـــوي ترنګ ترونګ باندې هم ترموږ ښه پوهیده، دی تر ما هم اکبرخان ته ورسکنی و، داسې ښکاریده چې دهغه او زما دواړو په ستونزو باندې هم ښه خبرو، دهغه په مینه هم خبرو... ده اوس هم اکبرجان او پوجا دزړه له کومې پیژندل او هـــم یې لکشمی اوزه، هم زما دپلار اونورو خپلوانو په رضاپوهیده او هم داکبرخـــان دپلاراوکورنۍ...

لکشمی پوره شپږ میاشتې له ما سره هغه څه ترسره کړل چې مـــا هغـــه په ژبه نه شوای ویلای... هغې زما له پاره په شپو شپو وژړل، زمـــا دروغتیـــا پـــه خاطر یې دزیارتونو اومندرونو نذرونه ومنل،پونې ته تللې وه هلته یې دپښتنې باباجان پرمزار چې زما معنوی پیره وه دزړه له کومې دعاوې کړې وې، زمـــا لـــه پاره یې دومره روپۍ په روغتو نواو درملونو باندې خرڅې کړې چې زما غوندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه زده کړي یا زده کوونکي له پاره هغه نا شونې وې... ان چې ډاکترانوته یې ویلی وو چې که زما درملنه له هندوستان څخه بهرهم شونې وي، دا تیاره وه چې ماهلته ولیږدوي...

داټول هغه څه ووچې زموږیارانو او په خپله اسدخان لالا هم په سترګوولیدل، کله چې زه له ناروغۍ راپورته شوم، یوځه چې ما اوس په خپل شاوخواکې محسول،هغه داووچې اوس مې له خپلووطني یارانو هغه پخوانۍ کنایې اوکترې هم نه اوریدی لکه چې پخوا به یې ویلی:

دهندوستان نجونه لولۍ مړبه دکړینه...

اویاهم هغه څه لکه چې پلارمې هم په خپل لیک کې راته کښلي وو...

ما ناداچې دهغوی دغه شان خبرو اوس دسړیتوب په وړاندې خپل زوږ له لاسه ورکړی و، او ګونګې شوې وې... داسې ښکاریده چې اوس ټول په دې باوري شوي وو چې ژوند له یوې داسې سرچینې را پیل کیږي چې هغه دانسانیت سرچینه ده، داسې څو ک به وې چې دماشوم له خندا خوند وانخلي اودهغه خندا به ورسره بدرګه نه کړي؟ داسې څوک به وي چې دسل کلن اړبوډا بابا خدمت ونه کړي او په درنښت دې راشه درشه ورسره ونه کړي...؟ که داسې څوک موکله ولید چې دغه ځانګړتیایې نه درلوده هم هغه انسان نه دی...

د ۲۰۰۰ زرم کال ورستۍ شپې ورځې وې، یوه ورځ سهار وختی له کوره و وتلم، چې اسدخان لالا دومره راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه ځم درشي مې درته جوړه کړي، له غرمې وروسته يې درتـــه راوړم، مقصد تر دريو بجودمخه به دلته سره ګورو...

زه هم ولاړم، خو خپل کار مې زر را خلاص کړ، داچـــې دهغـــه امـــر اوس زموږ له پاره دپلار ترهغه هم مهم و. ځکه نو دده له امراوقوماندې سـره سـم تردريوبجو دمخه بيرته کورته را ورسيدم، کله چې مې دکوردروازه پرانيســته، زموږ په کورکې دناستی له پاره ځای نه و، دکورمخه په موټرانو ډکـه وه، زمـوږ چې ځومره دوستان اوخپلوان وو، هغوی ټول راغلي وو، داسدخان لالا مشـره خور هم له ځو نورومیرمنو سره راغلې وه، زه يې دښځو کوټې تـه ورلاربـونه کړم له شا مې داسدخان لالا غږ ترغوږ شو، چې خپلې خورته يې وويل:

ــ لږ لاس مساس پرې ووهی، دريشی يې هلته ده، هغه وروغوندی، نور به له خيره سره روانيږو...

زه د لالا په دغه خبره باندې په رښتياهم سره حيران شوم، ځکـه دوی په دغه باره کې له ماسره ډيرلږځه هم نه وو ويلی، اکبرخان ته مې وکتل، هغـه راته وويل چې:

ــ ځه ځان تيارکړه... خبره دقام ده... لالا هرڅه په خپله جوړکړي، څـه تاوان نه کوو...

زه پوه شوم چې اکبرخان له يوې خوا له ويشه په تالان رضـادی او لـه بلې خوا په هرڅه باندې له پخوا خبرو ان چې پـه ډيـرو ځـايو کـې يـې زمـا استازيتوب هم کړی و...

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شوم، چې خبره څه ده، کالي مې واغوستل، رښتيا خو داوه چې نور نو زه هم له اوږده رنځه وروسته په ژوند پکو شوی وم، اوس يوڅه چې ما هغه ته اړتيادرلوده، هغه مرسته وه، ځکه نو مې هيڅ هم ونه ويل اونيغ له اسدخان لالا سره دهغه په ښکلي او نوي ماډل موټرکې کيناستم، لاهم نه پوهيدم چې چيرې ځو اکبرخا ن نن داسدخان ماما موټر په خپله چلاوه... يوازې دلارې په اوږدو کې اسدخان لالا ترغوږ راتيره کړه:

ـ بچيه اخرمې ناخبره ور واده کړې... ددې بل خره خبره مې هم له تاسره يوځای کړه... مانا داچې زما اواکبرخان دواړو ودونه نن داسدخان لالا او بي بي حاجي په خوښه نيول شوي وو اومور اوس ټول زما دواده په ورا روان شوي وو...

ما هيڅ هم ورته ونه ويل اونه مې دومره جرات درلود چې دبي بي حاجي په وړاندې دې په دغه باره کې څه ووايم، په دې چې څومره چې اسدخان لالا پرموږ برلاسی و، همدومره بی بی حاجي هم وه... په دغه شيبه کې ما ته زما فرانسوي هم صنفی کرستينا خبره رايادہ شوه چې يومهال ماورته ويلی وو چې مورته نجونې زموږ پلرونه ټاکي، کيدای شي کله زموږ خوښه هم پکې وي خو زياته نه... خوهغه په دغه خبره دومره حيرانه شوې وه چې وويل: که پرما باندې زما پلاراومور داسې کانه وکړي، زه خو به ځان مړکړم...

خوما ځان اوس درښتياني زوم په شان نيولی و. بي بي حاجي اوس موږ ته دمور ځای درلود او داهرڅه ددې په خوښه اورضا تردغه حده را رسيدلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېروخت نه و تیرچې زموږ دورا شل دیـرش مـوټران ټـول دلکشـمی دبنګلې په شاوخوا کې ودریدل، دبنګلی په هغه خوا باغچه کې لویه خیمه چې تر زرو زیات میلمانه په کې ځاییدل وهل شوې وه،دهغه له منځه مې دډولونـو غږ واورید، کله چې انګړ ته ورننوتو نو دومره دوستان او یاران راغلـی وو چـې حساب یې په یوه خدای و، په دغو شپوورځوکې ډیلی په افغان مهاجرو ډک و، داسې چې په هربازار او هره مالت کې به یې لس او شل کوره اوسیدل... ځکـه نو دهغوی ډېری راغلي وو، له بمبی، اسام او حیدرآباد څخه په سـلګونو زمـوږ سود خواره ماما خیل اوپه نویو زده کړو بوخت همزولی زلمیان راغلی وو چـې اوس ټول دلته په وار سره غرپنده ډولونو ته غوږې ځنې اوښـتل را اوښـتل... موږ دمانې په انګړ کې دننه له موټره کښته شو، دلکشـمي مـور اوپـلار زمـوږ هرکلی وکړ، بي بي حاجي مخکې او مـوږ ورپسـې روان وو... مـوږ دلکشـمی موردمانې دننه لارښوونه کړو، هلته لکشمي دواده په ځانګړي سینګار کې چې په اول ځل لیدو خو ما هیڅ ونه پیژندله زموږ لاره څارلـه، کلـه یـې چـې پـه ماسترکې ولګیدې راته موسکی شوه، دبي بي حاجی او اسدخان لالا پښـتوته ورتیته نه شوه، بي بي حاجي ته یې لکه زموږ دښـځوغوندې غیـږه ورکـړه او لاسونه یې ور ښکل کړل، داسدخان لالا لاسونه یې هم ښکل کړل، هغه یې هم لکه دخپلې لورپه شان په سرلاس راتیرکړ او په درنښت یې بدرګه او وپنځوله، زما دغې ننداري ته ښه پام و، دډولونو مست دربی اوچـت و، زمـوږ دځوانـانو مشر خان زاده ان ترغرمې دمخه هلته رسیدلې و ځوانانو په وار وار سره اتڼـو نه اچول، اودلکشمي دپلار بنګله نن په ریښتیاهم درنو خوښیوپه سراخیسـتې وه. زه لاناست نه وم، چې دلکشمي مور دمیزله سره زموږ سپیځلی کتـاب پـه خورا درنښت سره دمیزله سره راکوز کړ لومړی یې زمـوږ پـه سـرونیواوبیایی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړدواړو باندې ښکل کړ، ماهم ښکل کړ، لکشمی هم ښکل کړ... کله چې دهغې سترګې اومخ پرهغه سپېڅلي کتاب ورپرې وتل دزړه هغه درزامې چې دغې مانې ته راننوتی وم او راسره پيداشوې وه اوس آرامه شوه... لکشمی زما مخې ته له بسم الله ويلو سره رانژدې کړ، ما په درناوي سره ښکل کړ، زما له درناوي وروسته يې دهغه لومړۍ پاڼه راواړوله، او ما ته يې وويل چې لومړی مخ (الحمدالله) يې زه ولولم... ما هغه ولوست، خو ترڅوچې مې ترپايه رساوه، لکشمی زما څو تيروتنې را سمې کړې، دويم مخ که رښتيا درته ووايم، زما سم نه و زده، دهغه په لوستلو باندې دې پيل وکړ، ذالک لکتاب لاريبه... هغه يې په داسې زور اوزيرسره ولوست، چې زه يې حيران کړم، ددې داکار زما له پاره داسې هيښنده جتکه وه چې ما فکروکړ زه کوم خوب وينم او که په دغه دنياکې نه يم... اوهغه مخ يې ترپايه ولوست...

بی بی حاجی هم په ټوله کيسه خبره وه، يوازې زه وم چې لکه پردی اوس له داسې يوې نوې پيښې سره مخامخ کړم، ما لکشمي ته وکتل، هغه راته موسکۍ شوه، ان چې دلومړي ځل له پاره يې داهم ترغوږ راتيره کړه او راته ويې ويل چې:

ــ زما لس سيپارې قران شريف په ياد هم دي...

اصلی خبره خو داوه چې لکشمی له هغې ورځې چې کله زيږدلې وه، له خپلې انې سره اوسيده، له هغې سره لويه شوې وه اوهغې يې دمور اوپلار په خوښه او سلا هغه مسلمانه روزلې وه، اوپرهغې يې ټولې اسلامي زده کړې کړې وې، ان چې دهغې نوم هم بل څه و، خو داچې پلارېې ته يې خورا ګرانه وه، دې ځان اوس دپلارپه خاطر په دغه نامه سره نا متوکړی و... زما له پاره دنه منلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بي حاجی چې په خورا سختۍ سره بــه یــې داسې یوې خو شالې ته رضایت ښود اوس داسې شوي وو لکــه روانــې اوبــه... هغوی په دغه باره کې له ماسره هیڅ نه وو ویلي، ما فکرکاوه چې ددې خبــرې لامل به داوي، چې هغه زموږ دواړو په ټولګیوالتوب باندې خبردي، هرڅه ورته څرګند دي اوهم نه غواړي چې په دغه برخه کې ما ډیروغــړوي، پــه دې چــې دوی فکرکاوه زما داوږدې ناروغۍ یولامل هم دغه خبره ده، داچې له هرچا بــه یې اوریدل چې کیدای شي زه ډیرزر لیونی شم، دغې خبرې په خپله پــردوی باندې خپله اغیزه درلوده، خواوس راته څرګنده شوه، چې اصله خبره څــه وه؟ ان چې په دې وروستیوکې یې له ما سره دیوڅه په باره کې هم څه نه وو ویلي، یوه ښیګړه چې دپوښتنې له پاره یې اړتیانه وه هغه دهندوستان دواده دود و، چې په هغه کې لکه زموږ دوطن غوندې دهلک ملا په خرڅونواو ســیالیوباندې نه ماتیږي... دلته هلک دانه شي ویلای چې:

غم دی دلالي په سر ـ مسته دې تازه ګرزي

دلته خبره سرچپه ده، ماناداچې:

غم دی دلالۍ په سر ـ مست خان دتازه ګرزي...

ماناداچې د واده ټول خرڅې دنجلۍ پر کورنۍ باندې پیتې دی...

بله مهمه خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بــي حــاجي اوس ترمــا لــه لکشمي اوپوجا سره ډیربلد شوي وو، له هغوی سره یې هغه ټولې خبرې چــې له ما سره یې ویل نه غوښتل او یابه دوی پوهیدل چــې زمــا او زمــا دخپلوانــو فکرونه له یوه اوبل سره توپیرلري هم له دوی ســره شــریکې کــړې وې، خــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داچې دوی پرما اغیزدرلود، همداوه چې دوی هم ترما اوس په هغه برخــه کــې چټک لاس په کارشوي وو. دوی په دې پوهیدل چې زما له پاره ډیرې دودونــه او ارادتونه ډیرمهم نه دي، په دې چې زه پوهیــدم چــې پــه ځینــو وختــوکې نورانساني ارزښتونه شته چې هغه هم سړی باید له یاده ونه باســي،په داســې حال کې چې دا خبره او دهغې زغم دهغوی له پاره چې زه ورپــورې اړونــد وم ګران کارو. لکشمي هم په دغه رمز باندې اوس پوه وه. له اسدخان لالا سره یې هم اړیکي ترما هم کلک شوي وو، داسې چې یوځل ګل زرک خــان لــه لندنــه لالاته یو نوی ماډل لپ ټاپ کمپوتر رااستولی و، ډیره موده هغه ته چا لاس نــه شو وروړای، خو لکشمي او پوجا هغه په څو شیبوکې ورتــه کــاري او تیــاریې پښتو توري هم ورته کښته کړي دده په واک کې ورکړي و، له هم هغې ورځــې وروسته به چې دوی هرچیرې له هرچا سره مخامخ شول، نودایوه خبره به یــې ورته کوله:

ـ نجلۍ اوهلک چې کران(قران) او کمپوتر زده کړل، نوره هغه که ددنیا په هرکنج کې وي نه بې لارې کیږي، باید چې سړی یې درنــاوی وکــړي او پــه سریې وګرزوي...

په دوی هم ددغه شان یوه پیغام سام لویدلی و، ځکه یې هرڅه پرته له ښه اوبده سره له لکشمي دوی سره منلي او جوړکړي وو...

اکبرخان اوپوجا په بله خونه کې چې هلته هرڅه تیارې دهغې دکــورنې له خوا نیول شوی و ناست وو، خو موږ له یوه اوبله نه وو خبر هغوخپل کارکــاوه اوموږ خپل، زما خوابنې په خپله عقیده دزړه له کــومي باورمنــه اوویاړنــه وه، همداوه چې له دې پلوه زما زړه ډاډه شوی واو زه اوس لکه ربښــتینې پاچــا لــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی سره پرتخت ناست وم، له هغې نجلۍ سره چې داڅوکاله موږ لــه یــوه اوبل سره ناسته پاسته درلوده، خو تراوسه هم ما هغه نه وه پیژندلې، هغې چې کله ذالک لکتابه لاریب... ولوست، ما ته دهغې مورنې انا رایاده شوه، مــا هلتــه دهغې په شاهانه بنګله کې هغه زړه ونه، هغه زوړ قبر او دهغه پر سر پــه هغــه لوړه تاخچه کې هغه زوړکتاب، هغه چې ما پرانیست، ښکل مې کړ او لکشــمی په هغه مهال ماته ویلی وو چې پرې پوهیږې او ما ورته ویلی وو چې پوهیــدل خو څه کوې چې باور هم پرې لرم... سره له دې چې کتاب ډیرزوړ و، خــو کلــه چې ما پرانیست دهرې کرښې توري يې لکه مرغلرې داسې روښانه وو... ما تــه هغه کتاب را یاد شو، اوهغه دروغ رایادشول چې ما دلاپې په توګه لکشمي ته، هغې ته چې پنځه لس سیپارې یې په یاد وې ویلی وو. زه اوس په دغــه شــیبه کې په خپلو دغو درواغو باندې له هغې څخه شرمیدم، په دې چې ما لکه زموږ دهیواد دیوې دورې مشران له الحمد الله سره داسې حال درلود چې غلطۍ مې لکشمي رانیولې، نو په نور کتاب کې به مې څه حال و؟

زما هرڅه اوس زما دخوابښې ترلاربښونه لاندې ترسره کیدل، هغــه پــه خپله عقیده باندې دزړه له کومې باورومنه وه، داکبرخان په سرخانې کې هــم دپوجا له خوا دهغې ماما ولاړو، مانا هرڅه چې ترسره کیدل، هغه ټولې خبــرې اسدخان لالا او بي بي حاجي له پخوا څخه حل کړي وو.

زه لاتراوسه هم دچا خبره په خپل واده کې ګنکس وم، هرڅه مې چــې لیدل، هغه ټول هغه څه وو چې زما له تصوره دباندې وو، په دې چې ما کله هم په دغه ټولنه کې هغه تصورنه شوکولای، لکه چې زموږ پــه خپــل کلــی، کــور اوهیواد کې و... له یوې خواڅخه دښځواونجونو دسندرو غږ هم اوریدل کیــده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وروسته بیا زموږ کوټې ته ټولې رانوتې اودلکشمي ترځنګه یې (د رامي خورې، رامي خورې) مشهوره بدله چې دهند پټانان یې په خپلو ودونو کې بولی په مزو مزو له ګډاوو اوخنداوو سره یوځای ویله، درامي خورې سندرې وزن په خپله یوسوچه پښتو وزن دی، خو داچې پښتنو په هندوستان کې کلونه کلونه تیرکړی او خپله ژبه یې له لاسه ورکړې، او س هغه سندره په اردوکې بولي...

داهرڅه اوس دلته روان وو، څو شیبې لانه وې تیرې چې زموږ پخواني مولوي اکرام الدین صاحب چې کلونه مخکې له غزني څخه راغلی و اوخپلې زده کړې یې هم په دیوبند مدرسه کې بشپړې کړې وی، او زموږ هندي ملګروبه وکرم صاحب باله له نژدې شلوتنو سپین ږیرو او مشرانو سره زموږ دکوټې مخامخ لویې کوټې ته ورننوتل، هغوی اوس دنکاح له پاره راغلي وو، او زموږ نکاحوی یې کولې، دا چې زه تراکبرخان مشروم، نو ځکه یې لومړی زه وربللم، لکشمي هم خپل پلاروکیل اسدخان ماما ونیو، ایاتونه ولوستل شول، دعا وکړل شوه، او هغه مراسم چې دنکاح له پاره اړین وو، هغه ترسر شول، نقل وویشل شول، او ناستوکسانو زما دخسرپه ګډون ټولو زه په غیږه کې ونیوم او ما ته یې په وار وار سره زما د واده مبارکي وویله، مولوي صاحب ددې ترڅنګ چې ما ته یې مبارکي راکړه دټولو حاضرو کسانو په وړاندې داشاهدي هم ورکړه چې:

ـ دغو دواړو نجونو ته هغه مهال چې ددوی کورنې له هیواده دباندې وې اودوی دواړې له شهزادګی ګبانو سره دلته اوسیدې ما قرانی تعلیمات ور زده کړي دي، هغوی دواړې تردولت خان اواکبرخان هم په عقیده پیاوړې دي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم په پوهه زما دغاړې خلاصې وي چې دوی دخپلې انې په همت مســلمانې روزل شوې دي، له دوی سره په دغه کار کې ددوی پلرونو او ټول خپلوان هــم نظروو اودي...

زموږ هغه ټولې پوښتنې او سوچونه چې له اوږدې مودې ديوې کړی پــه توګه زموږ ترزړونو او ذهنونو تاو راتاو وو، هغه ټول داسې په اسانې سره ځواب شول، چې ما فکرکاوه، موږ په هند کې ژوند نه کوو، زموږ واده يورښتينې واده نه دی، بلکه غواړو دلته يوازې ديوه فلم له پاره يوه صحنه جــوړه کــړو... خــو وروسته مې چې ښه ځان سره وخوځاوه او ښه ځان ته ځيرشوم، پوه شوم چې نه، دايوه داسې رښتياده چې هرچا ته يې ووايې، هغه يې يوه انځوريزه صــحنه ګڼي...

زموږ واده وشو، په زرګونو خلکو په کې ګډون کړی و، داسې اتڼونه پکې وشول چې له ډيرې مودې دلته چا نه وليدلی اوداسې ډولونه پکې ودربيــدل چې دزرګونوکورکلي ورکو يادونو او رنګونو ته يې نوی رنګ ورکړ، زمــوږ ټــول سودخواره کليوال له هرې خوا سره راټول شــوي وو، ملــوک مــا مــا چــې لــه احمداباده تر کلکتې زموږ دغونډواوباندډارونو ګل بلل کيده هم راغلی و، هغه په ټول شلګراو غزنـــی کـــې يونـــامتو ټوکمـــار و، چـــا بـــه لاداهـــم ويـــل چـــې دی دشلګردنوميالی ټوکمار (ولو) اوياهم دسلطان باغ د (ر.خان) له خپلوانو څخه و، ولو هماغه لوی ټوکمار و چې مجاهــدينو دخلقيــانو پرچميــانو رژيــم تــه د سندرو اوټوکو ويلو په ګناه وواژه، خلکو به کيسه کوله، چې کله ملايــانو دده د وژلو فتوا صادره کړه او زړه ته يې ورسيده چې ښنې خــو يــې نــه، نــو يــی د وروستی خبرې په توګه ورته ويلی وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوملایانو، تاسې ټول عمرشکنې خوړلې عقل مو په سرکې نشته، تاسې هم په دغه عقل ژوند ي پاتې کیدونکی نه يې، زه یوټوکي یم، زه خپله دنیالرم، خپل خوله لرم او خپله خندا اوژړا، له ماسره کار مه لرئ، له دی تش په نامه جهاد مهاده څه نه جوړیږي... دواک او ګدی تاسې نه یاست... خپلې شکنې وهی او ولو ته دعاوې کوی....

وايي چې ملایان نورهم ورته په قهرشول، ټولو مشرملا ته کتل، هغه هم ورته په قارشو.... دځوشیبو له پاره ارامې شوه، خو معلومه وه چې ټول هغه چا ته چې وژل کوي، سترګې په لاره وو، له څو شیبو وروسته يې له کوم قصاب ملا که قاري سره چاړه په لاس کې ولیده، زړه طاقت ونه کړ ځکه يې د وروستی ځل له پاره په ملایانو خوله ورخلاصه کړې وه چې:

ـ اوملایانو له هغه لویه مو رانیولي تر دغه واړه چړي پورې مو میندې او خویندې.... نورڅه ته ګورئ، ما خپله کلیمه دوخته لوستې... هلی زرکړئ چې درڅخه مردارنه شم....

او دغزنی ددغه نامتو ټوکې سر په همدغه وروستې خبره باندې پرې شو...

دسلطان باغ په (ر.خان) پسې هم کورته ورلویدلی وو،هغه تري پټ شوی و، نورڅه يې نه وو موندلی، په خپله میرمن يې غږ کړی و، چې دخره تر کته لاندې يې پټ کړی، هغې داکا روکړ، خدای مجاهدین پرې کانه اوړانده کړل او دی يې ونه موند، له هغه وروسته يې خره ته تر... درناوی کاوه، هغه کته يې دخپلې میرمنې په بنارسي شال کې نغښتې وه اوهرچا ته به يې ویل چې زه خدای وژغورلم او دغې دخره کتې وژغورلم... هرځای به چې کیناست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله خبره کې به یې له خره اودهغه له کتې څخه ترانســانانو دمخــه مننــه نــه هیروله...

ملوک ماما هم داسې یوڅوک وچې دهغوي لاره یې څارله، په هغه شپه یې هم دچا خبره عالمونه هم وخندل اوهم یې ژړول، په سلګونوټوکو کې یــې یوه داهم وه چې، کله امریکایانو پرافغانستان یرغل وکړ، هرچا به چې دطالــب اوالقاعدی پرضد خبرې کولې، دداسې خلکو به ډیردرناوی کیده، ده ویل، چې زما یوکلیوال هم له دغه بدلون سره سم ځان دداسې کسانوپه پوســتکي کــې ځای کړلاوطن ته نه و راغلی... ماپه خارج کې ولید، یوه ورځ په یوه میلســمتیا کې سره ناست وو، ماته راترغوږ شو، چې دولت مې غټ سړی ټاکي، روان یــم ځم کابل ته... ملوک ماما ویل چې ما خو هغه ســړی پیژانــد، چــې ددوو خــرو اوربشې یې هم نه شوې ویشلای، ماته هغه زموږ دکلی دځــاه کینــدلو کیســه رایاده شوه، یوکال چې دکاریزه اوبه وچې شوې کلیوالو پریکړه وکړه چې: موږ باید دغه کوهی چې له کلونو کلونو همداســې پــاتې دی او هلکانولــه تیــږو او خاورو ډک کړی، پاک کړو،که نه پرکلي باندې بده ورځ راتلونکې ده... پریکــړه همداسې وشوه چې باید کوهی پاک کړل شي، یو ځوان راوړاندې شو، او ویــې ویل چې زه ورکښته کیږم... کلیوالو هغه په رسۍ وتاړه او کوهي تــه یــې چــې ډیرژور و ورکښته کړ، ځوان چې کله دکوهی تل ته ورنــژدی شــو، هلتــه یــې دسترګیا اوډار احساس وکړ، له کښته یې غږ راوکړ چې: درپورتــه مــې کــړئ... خلکو ځواب ورکړ چې اوس دومره کښته شوې یې یوڅه وکړه... خو له کښــته همداغږ راته چې: درپورته مې کړئ... درپورته مې کړئ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیاهم خلکو هیله ترې وکړه، چې له زغم څخه کارواخلی... او یوڅه خواري وباسئ...

خوځوان نوردزغم نه و، ځکه یې له کوزه په اوچت اوازورته راغبرګه کړه چې:

ـ داکوهی راباندې پاکوئ او که یې راباندې مرداروئ...؟

ملوک ماما وویل چې ما خپل کلیوال ته وویل چې:

ـ د دولت د کور ودان وي، خو دایوه پوښتنه له ما سره ده اوهغه داچې ته خو دهیڅ وایې نه یې، زه نه پوهیږم چې پرتاپاکول کوي اوکه مردارول....؟

اوزموږ ودونه په داسې نه هیریدونکوولولوکې ترسره شول....

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۴)

زما اواکبرخان ودونه، لکه څنګه چې زمـوږ هـوډ و، لکـه څنګـه چـې داسدخان لالا هیله وه، لکه څنګه چې زما دمـوراو پلاراوداکبرخـان دکـورنۍ غوښتنه وه ترسره شول، یوه جمعه وروسته موږدهندوستان له دود سره سمه ولیمه ونیوله، په هند کې ولیمه هغه میلمستیا ده چې هلک یې دخپل واده په درنښت سره دواده له اصلي ورځې وروسته نیسي، سره له دې چې داکـار پـه هندوانو کې ډیردود نه دی، خو مسلمانان دغه غونډه نیسي چـې دهغـې پـه نیولو سره هلک اودهغه کورنۍ هم خپله ونډه په خپل واده کې ښيي، لکشـمي زموږ له واده ورسته زموږ له کورنې او دوستانه څخه هیله وکړه چې نوره هغـه باید په خپل اصلي نامه (مبارکه) یاده کړي، انۍ یې دانوم دبی بي مبـارکې لـه نامه سره اړونـد وربانـدې ایښـی و، دهغـې پښـتنې ملکـې میرمنـې چـې دهندوستان دلومړي مغلي واکمن مړی یې په خپل امر له هند څخه کابـل تـه راو لیږداوه، انې یې تراخره پورې په همدغه نامه یادوله، خو دې دغه هنـدکی نوم یوازې له خپل پلار سره دمینې په خاطر پرځان باندې ایښې و... داچې زما اواکبرخان دواړو خسرګنې دهندوستان خورا شتمنې کورنۍ وې، له واده سره سم موږ دهرڅه خاوندان شولو، دکورونو، دموټرونـو، دنوکرانـو او نوروتوکـو... لکشمي اوپوجا خو په خپلو نومونو خپل سوداګري کاروبارونه درلودل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ لوڅ لغړ ژوند لکه دهغو ي په شان چې يوناڅاپه لاتري ورته ووزي، يوپه يو دچا خبره په لوږ شو، لامويوکال نه وپوره چې زما زوی مړوند پيداشـــو، دهغه له پيداکيدو سره دلکشمي په سر دافغانستان هوا ولګيده، او غوښتل يې چې بايد هلته لاړه شی،

لا ۲۰۰۰ کال پای تـه نـه ورسـيدلې چـې مـوږ دافغانسـتان پـه لـور وخوځيدو،له هرچا به موچې دحالاتو پوښتنه کوله، ټولـو بـه ويـل چـې اوس افغانستان داسې آرام دی چې نه غله په کې شته او نـه هـم هغـوی لـه غـرو راکښته کيدای شی چې کابل يې کنډواله کړ، مـوږ پـه همـدغو حـالاتو کـې افغانستان ته لاړو، يوه يوه نيم مياشت موهلته تيره کړه ما او لکشمي اوس پـه رښتياهم وليدل چې زموږ پر وطن باندې اوړدې جګړې څه کانې نه وې کړې او څه نه وو چې دغو خلکو دلته نه وو ليدلی، زما هغه ښوونځی چې مـا مـې پـه کوچنيوالي کې درس پکې لوستی و تراوسـه هـم لا نـه وجوړشـوی، يـوازې ديوالونو اودرنوډبرو يې ښوده چې داهم هغه مانې ده، هغه چې موږ بـه ورتلـو اوهلته به موپه اوونۍ کې يوځل د خيرمحمـد معلـم صـاحب اوقسـيم خـان سرمعلم صاحب څپيړې له درسونه سره يوځای په مزو مزو خوړې...

زموږ په زړه کلا کې هم اوس له يوڅو خوارو کورنيو پرته نور څوک نه وو پاتې، اوس زموږ کليوال له يوه اوبل څخه ډيرلرې شـوي وو، اوس هغـه ترلـې بامونه چې له يوه سره تربله به موږ پرهغو باندې منډې وهلې اودکليوالو خبـره خرمستۍ به مو پرې کولې څه نړيدلی وو، او څه لاګردسـره نـه وو، اوس، اوس هرڅوک به بيله کلا کې اوسيدل او هرڅه يـې لـه نـورو کليوالـو څخـه پـټ وو.جومات هم ړنګ شوی و،دورځې به چې کومه جمه کيده هغـه بـه هـم پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغه وران جومات کې وه خوویل کیدل چې طالبانو امرکړي، کوم قومانـــدان چې دغه جومات یې په توغندي ویشتلی که یې زرترزره بیرته جوړنــه کــړي، دوی به خپل قانون ورباندې جاري کړي...

دلویې کلا دخیابان لویې ونې چې زمور دنیکونو دوختـــو وې اوس یـــوه هم نه وه پاتې... کلیوال ټول سره ویشل شوي وو، سره له دې چې اوس یې پـــه دغوشپوکې په خولو لاسونه سره نیولی وو، خوله دې سره سره به هم چې کله چا دچا نوم اخیست نویو ورستاړي لکه اخواني،خلکی، نظاري، پرچمـــي، غـــاب مینځونکي، طالب اونوربه ورسره ملګري وو...

کورونه واړه شوي وو، یوازې یوه شي چې خورا زیاته پراختیایې موندلې وه هغه هدیرې وې. توغونه وواو قبرونه وو چې ټول ملک یې رنګین کـــړې و... اوس هدیرې هغسې نه وې لکه چې مور ماشومان وو او له ماښامه وروســـته بـــه مو هغې خواته ورکتلای نه شوای،دهرکلی دمیندواوخویندو اوس دورځې زیاته برخه اوس هم په هدیروکې په دعاوو او ژړاوو تیریده...ماشومانو ته یې نه ښـــو ونځی و او نه هم وړکتون، هغوی به هم دورځې په اوږدو کـــې دخپلـــو شـــهیدو پلرونو دقبرونو په څنګوکې لوبی کولې، دخپلوپلرونو دقبروله دخاوروبـــه یـــې کوټنی جوړولی داسې چې ګواکي پلار، مور، او ورور یې دلته په میلو راوســـتي اوخپله یې هلته یوې خواته ډډه ورته وهلې اود دوی ښارنه کـــوي... مـــور اوږده موده په هغوشپوکې چې چا یې تصورهم نه شوکولای په خورا خوشـــالی ســـره تیره کړه، زمور راتګ ته دوې ورځې پاتې وې چې یومازدیګرې مور ټـــول زمـــا دمور اوپلار هدیرې ته دوروستي خدای پاماني په خاطر ولاړو، هلتـــه مـــو دعـــا وکړه او له خدایه مو ددوی پرقبر د مرستې اوبښـــنې غوښـــتنه وکـــړه، ربښـــتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دقبرونو څنګ ته مې له خپل ځانه ماشوم جوړکړلکه زموږ نورکليــوال ماهم دڅوشيبوله پاره دهغودقبروپه خاورو اوشګو باندې لــوبې وکړې،ديــوې اوږدې شيبې له پاره مې دخپل ژوند داتېولې هسکې اوټيټې هيرې کړې اوځان مې داسې کړې ولکه چې همدا اوس زه ددوې په غيږه کې يم...

لکشمي زما له مشرې خور سره دهديرې په منځ کې يوې اوبلې خواتــه قدم واهه او زما خور دهرقبر اوهرکليوال دقبرليکلې ډبرې ورښودې اودهريوه دمرګ ترخه کيسه يې ورته کولــه: ـــ دا دجمهــورى ارګ دتــورن ميرزمــان قبردى... چې دنجيب په زمانه کې دهاوان په ګولې شهيد شو... دا دامــان ګــل قبردى چې دکابل په جنګو کې د دوستم او مسعود جګړه مارو شهيد کــړ، دوه ويشت کلن و... اوداهغه څلورشهيدان دي چې اشرارو يوازې په دغه ګناه چــې يوازې په ليک لوست پوهيدل اودقوم دمخې څوک وو په يــوه ورځ شــهيدان کړل... داڅلورواړه زما ترونه وو... دادجواهرې ببــۍ اودهغــې دلمســۍ آمنــې قبردى چې دشورويانو الوتکې پرې راغلې او دوى يې په داسې حال کــې چــې دلمسۍ لاسونه يې ددې په غاړه کې وو شهيدانې کړې... اودازما ترور وه...

زه لاهم دخپل موراوپلاردقبرونوڅنګ تــه ناســت وم، لکشــمى اوزمــا خورهمداسې دقبرونه په باره کې غږيدې ما يې غږونه اوريدل چــې يوناڅاپــه هلته وړاندې زما مشرې خوراو لکشمي ته ورځيرمه بدرنګه چاودنه وشــوه، زه تراوسه دخپل موراوپلارله قبرونو سره ناست وم، دعاوې مې کولې چــې دوړې شوې،په دغو دوړوکې دغه بدرنګه غږ دځان له پاره دعا او هرڅه رانه هيرکړل، دچاودنې په لورمې ورمنډه کړه، زما تررسيدو دمخه زمــوږ کليــوال نارينــه او ښځې راورسيدل، زما مشره خور خو همالته ځاى پرځاى شوې وه، لکشمي پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مهال چې دیوه جوړشوي قبرڅنګ ته دریدلې وه، یوازې کینه پښه یې په یوه پارچه باندې لګیدلې وه، کله چې زه ورو رسیدم، هغې پرما پســې کتــل او زما په لته کې وه، سره له دې چې زیاته خوږ شوې نه وه، خو داسې ډاره شــوې وه چې په هیڅ هم نه پوهیده، چې داجوړه ده که نه، نه پوهیــده چــې زخمــي شوې که نه، خو کله یې چې زما مشره خورټوټې ټوټې ولیده، چغې یــې کــړې، داسې چې له ډیره درده بې حاله شوه، کلیوالوچغې ســره وهلی،لــه ولســوالۍ څخه یوامبولانس راورسید، لکشمی یې زر دولسوالۍ کلینیک تــه ولیږدولــه، نورکلیوال، زما دخور دمړي په ټولولو اوسمبالولو باندې بوخت شول، زه هم پــه دوړوکې پټ شوی وم، له هدیرې یې راویستم، پــه لاره کــې مــې نهــه کلنــه خورڅه لوڅې پښې مخې ته راغله غیږه یې راکړه اوخدای ته دشکرانې په نامه سرلوڅ کړ، خو له دې نه وه خبره چې ترما یې هم ورنژدی څوک چې هغه یــې موروه نوره د دوی له سره دابدله پاره لرې شوې وه، په غیږکې مې راونیوله اوله ځانه سره مې پــه ژړا ژړا روانــه کــړه، دواړه دلکشــمي پرخــوا روغتــون تــه وروخوځیدو، هلته ورغلو، لکشمي سترګې لوڅې کړې وې، کله یې چــې زمــا پرخورڅه سترګې ولګیدې، ناڅاپه یې ترخوله راووتل:

ـــاو دماخدایه... لکه چې له موره یې نه ده خبره.... (په چیغو چیغو یې هغه په غیږه کې ونیوه).

له یوې ګړۍ وروسته، له کلینیکه بیرته زموږ دکورپه خــوا راروان شــو، زموږ په کورکې هیڅوک نه وو، زموږ دکورټول غړي زموږ دنورو خپلوانــو کــره تللي وو، موږ هم هلته ورغلو،زمادخورجنازه هم هلته ایښې وه، لکشمي دهغې په جنازه باندې دقران شریف تلاوت په خپل ځانګړي غږ کې چې په هند کــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دقران لوستلو له امله پرتهولو ګرانه وه پیل کړ، تر سپیده چاوده یـې قـران شریف پرې ختم کړ، زموږ کلیوال په هغه شپه ترسهاره پورې دلکشمی دقران تلاوت ته کیناستل اوهغه څه یې چې دښځواوهغه هم دښاري ښځو په اړه ویل او اوریدل ګرده سره هیر کړي وو، زموږ کلیوالواوس دلته ددوښځوله هیښـنده برخلیک سره مخامخ شوي وو، زما خور چې مین وژلې وه او اوس زموږ په مـخ کې شهیده پرته وه اود لکشمي چې هم په قرآن پوهیده اوهم په کمپیوتر...

موږ څوورځې نورهم پاتې شوو، لکشمی زموږ لـه خپلوانوڅخـه هیلـه وکړه چې زمادخورکورنۍ له ځان سره بوځي... هغوی هم ورسره ومنله موږ لـه ځان سره دهغوی کورنې ټوله هند ته راوسته اوپه څوورځوکې مودهغو رسمی کارونه خلاص کړل، دلکشمي کورنۍ دهغې موراوپلار زموږ له دغې پیښې څخه نه ووخبر،یوازې یې مور ته ویلی ووچې موږ له یوې کـورنۍ سـره چــې زمــوږ میلمانه به وی در روان یو...

موږ هند ته را ورسیدو، زموږ دوستانو پرهغه مهال چې موږ هیــواد تــه روان وو، له یوه اوبل سره ویل چې ګواکي نورښایی بیرته هند ته رانه شو، ځکه به ټولو یوه او بل ته ویل چې: کابلی والا کابل جا رهین هین... (کابلي والا کابــل ته روان دی...) یوشمیرخولا زموږ په تګ باندې خورا خواشیني هم وو، په دې چې هلته حالات سم نه وو، ځکه به ټولوویل چې یوڅه صبروکړئ تراوسه هــم دکابلی والا دتګ له پاره هلته شونتیاوې نشته، خو زما اوډیرد لکشمی پریکړه همداوه چې باید ولاړشو خو چې کله راغلوهغو به راته ویل چې مــوږ خودرتــه ویل چې حالات ښه نه دي، دوی زموږ خپلوانو ته هم دا خبـره کــړې وه چــې کابلي والا بیرته راستنیدونکی دی... هغه راځي پــه دې چــې هلتــه حــالات...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ته دا معلومه وه او په پوهيدل چې هلته تراوسه هم هغــوی پــرواک دي، چې خپله اراده نه لري، اودوی دهغه واکمن پرضــد ســخته جفــا وکــړه چــې يووخت يې نړۍ ته چغې وهلې او ويل يې:... که دا دړوندو او کڼو لښکر پردغــه ښارهمداسې سرايله راننووت، په دغه ښارکې به دوينوسيلابونه وبهيږي، هــو، بيا ونه واياست چې داکا رما وکړ...

زما دخور کورنې هم له مورږ سره هند ته راغله، دلکشمی کــورنې زمــو ږپه وروستی پيښه خبرشول، هغوی زما دخورله کورنې سره داسې خواخــوږي وښوده چې هغوی فکرنه کاوه هند ددوی خپل هيواد نــه دی،ماشــومانو دلتــه ښوونځی پيل کړل اودهرڅه څارنه يې ما او لکشمی کوله... لږ موده نه وه تيــره چې پرافغانستان باندې امريکا ور وبلوسيده، بيا يې خلکو ته دشورويانو دوران ورپه ياد کړ، بيا يې پرکليواو کورونو باندې بمباری پيل کړې، په زرګونو خلــک ددوی ديرغل په لمبو کې لولپه شول، د خلکو پخوانې زخمونــه لا نــه وو ټپــی شوي چې نور ورباندې زيات شول، لاتراوسه هلته دزرګونو بې ګناه وو وينې نه وې وچې شوې، چې وينو بيادوينورنګ واخيست...او زمورږ هيواد يوځــل بيــاد پرديوخدايانودمزواوچړچو ډګرشو. په زرګونو خلک چې دکابل له سختو جګړو له نارواوو دڅو ورځو په نامه راووتــل، هغــو نــوردنړۍ دهمــدغو ملکومهــاجر شول،په نن اوسبا کې کلونو پرې تيرشول، له ژبو خلاص شول، پښتو ترې هيره شوه، ايمان او عقيده يې دومره کمزوري شول چې نه پوهيدل دکومې عقيــدې پلويان اوپيروان دي اوان چې يوشميرخو دې پولې ته هم ورســيدل چــې نــه پوهيدل پلاراونيکه يې څوک وو؟...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمادخورماشومان زمونږ يوازنی ياران وو چې دوی زمــونږ ژوند اوزمــونږ دبچپانو ژوند ته نوې رنگ ورکاوه، شبو زما وړه خورځه وه چې لــه مــوره دری کلنه پاتې شوه، هغه لکشمی لکه دځان په شان چې انــا يــې رالويــه کــړې وه روزله، اوس هغه رالويه شــوې وه،کلونــه وروســته يــوه ورځ مــو پــه کــورکې زمااودلکشمي دځوانۍ د دوران يوه خبره رایاده کړه، هغه چې يو مهال مــا لــه هغې څخه اوريدلې وه چې په هندکې ولې دومره ډيرخدايان دي؟ او دې را تــه بيا ويلی وو چې: له دې امله چې دلته خدايان خوشاله دي ځکه يې دغه سيمه دځان له پاره خوښه کړې ده. مونږ همدغه خبره سره کوله چې پرشبو هم ښــه ولگيده، لکشمي ته يې مخ ور واړاوه:

ــ ببو، دا خورښتياده، زمونږدهندي ژبې ښــوونکې هــم پــرون داخبــره کوله،چې نن سبا په نــړۍ کــې خــدايان دوه ډولــه دي، يــو هغــوی دي چــې انسانانوته خير رسوي چې هغه رښتينې خدايان دي او بل هغوی دي چــې لــه ځانو يې خدايان جوړکړی او انسانان له هغو څخه ښه ورځ په سترگو نه وينې...

لکشمی بيا پوښتنه ترې وکړه:

ــ ته داخبره مه کوه گناهگاريږې، مو ږ خوديوه خدای چې هغه دهرڅــه واکمن دی، پيروان يو او پرهغه باندې وياړو...

ــ ببو، زه داخبره منم، دازما باور دی،... خويوه خبــره ده اوهغــه داچــې زمونږ هيواد ته هم وگوره،هلته اوس نه څوک ديوه خدای مني او نه هم دډيــرو، نه څوک ديوه خدای په لاره ځي اونه هم دډيرو...پوهيږې هلته څه حال دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي خوشیبې ورته په فکرکې شوه، دهغـــې مـــوراودهغې دمړینـــې شیبه وریاده شوه، په ځیرځیریې شبوته وکتل، سترګې یې لـــه اوښـــکو ورتـــه راډکې شوې، په غیږکې یې ونیوه، دهغې له اوږې یې پـــه ډکـــو ســـترګو ماتـــه وکتل، نوره هم را سره شوه، زړه یې نور هم را ډک شو، خو خپله ژړا یې دهغې ماشومې په خاطر په خپل ستوني کې خپه کړه، هغه یې نوره هـــم پـــه غیږکـــې سره کلکه کړه او دهغې ځواب یې ورکړ:

هو، ته رښتیا وایې زموږ په زمانه کې اوس هرڅوک دخدایۍ دعوه کوي، دخدای په نامه دخدای پر بنده ګانو ظلمونه کوي، وژنی یې، لوټي یې او عـــزت یې ترې اخلی... میندې وژنی، اوخویندې ســـر توروي... خوتـــه پـــوهیږې چـــې هغوی خدایان نه دي هغوی شـــیطانان دی، هغـــوی دمینـــې او ژونـــد، دخنـــدا اوخوښۍ وژونکي دي. هندوان وایی، هغوی خدایان نه دي،خدایان مینه نـــاک وي، هغوی دمځکې مور له غیږې دانسانیت ضد کړو وړو نـــوم لـــه منځـــه وړي، خدایان جوړونکي وي، او شیطانان ورانونکي...همداده چې مینـــه خوښـــوونکي تل وایي: موږ له خدای او خدایانو سره مینه لـــرو... دهنـــدوانو ډیرخـــدایان لـــه هندکۍ موراوهندکۍ مځکې سره مینه لري، ځکه دلته خوشاله دي...

ډیره موده نه وه تیره چې دنړۍ پرمخ یوه داسې پیښه چې دچاپه خـــوا اوخاطرکې نه تیریده په معجزه یی ډول رامنځ ته شوه...اولکه چې اوریدل بـــه مې دکسری مانۍ زموږ دحق داستازي له پړکیدوسره سمه ونړیده...

دنړۍ ترټولو لوړ برجونه په یوه شیبه کې پرمځکه راپریوتل... ترټولولوړ برجونه... ترټولو ښکلي... اوترټولو پیاوړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وړې خورځې چې دلکشمي خبره يې له ياده نه وه ايستلې، په هغه ورځ چې دنړۍ دغه لوی لوی برجونه راولويدل زموږ ټولـو پــه مــنځ کــې پــه ماشومانه موسکا سره وويل:

ـ زه اوس پوه شوم چې شيطانان چيرې دي...، اوپوه شوم چې خــدايان چيرې خوشاله دي... راځئ دغوخلکو ته ووايو چې په خولو مو لاسونه ونيســئ اونوريوبل ته مه واياست چې خدايان دلتــه خوشــاله دي... پــه دې چــې کــه شيطانان يې واوري چې دلته رانه شي...

(پای)

نوی ډيلی

نهروپوهنتون / د ۲۰۰۱ کال د نوامبر شلمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (احمدالله علیزی) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

GODS ARE HAPPY HERE

"Second Novel"

in pashto language

1995-2001 years

By: A.K.Rashid

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۴

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library